

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA SOCIOLOGIE, ANDRAGOGIKY A KULTURNÍ

ANTROPOLOGIE

Láska bez hranic? Sociologická studie polyamorie.

Magisterská diplomová práce

Autor: Bc. Camila Boleslavová

Vedoucí práce: doc. PhDr. Dana Sýkorová, Ph.D.

Olomouc 2018

Prohlašuji, že jsem magisterskou diplomovou práci na téma Láska bez hranic? Sociologická studie polyamorie vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Olomouci dne.....

Podpis

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucí magisterské diplomové práce doc. PhDr. Dana Sýkorová, Ph.D. za všechny cenné rady, věcné připomínky, trpělivost, vstřícnost a čas, který mi věnovala při vypracovávání této práce.

Obsah

Obsah.....	4
Anotace.....	6
Úvod	8
I. Teoretické rámování výzkumu	11
1. Rodina a její proměna.....	11
2. Identita v pozdně moderní společnosti	15
3. Partnerské vztahy	16
4. Dálková láska	18
5. Tekutá láska.....	20
6. Konsenzuální nemonogamie.....	22
7. Teoretické vymezení polyamorie	23
8. Empirické studie o polyamorii	25
II. Metodologie.....	28
9. Výzkumné otázky.....	29
10. Metoda výzkumu a výběr výzkumného vzorku	30
11. Etická stránka výzkumné práce.....	32
III. Analýza	34
12. Monogamie? Ne, děkuji.....	35
13. Svoboda pro sebe i pro ostatní.....	39
14. Identita a polyamorie	44
15. Vyjednávání polyamorie s okolím	52

16. Sex, sex a zase sex	59
17. Čas jako vzácný statek	63
Diskuze.....	68
Shrnutí.....	72
Závěr.....	75
Zdroje	81
Seznam tabulek	83
Seznam příloh	83
Přílohy	84

Anotace

Jméno a příjmení:	Bc. Camila Boleslavová
Katedra:	Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie
Obor studia:	Sociologie – andragogika
Obor obhajoby práce:	Sociologie
Vedoucí práce:	doc. PhDr. Dana Sýkorová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2018

Název práce:	Láska bez hranic? Sociologická studie polyamorie
Anotace práce:	Práce je zaměřena na téma polyamorie jako jedné z nových alternativ nemonogamního vztahového uspořádání. Cílem mé práce je popsat její základní aspekty a pokusit se pochopit podstatu polyamorie, tak jak ji chápou samotní polyamori. Zvolila jsem k tomu kvalitativní výzkum postavený na základě zakotvené teorie. Metodou sběru dat je nestrukturovaný rozhovor. Na základě takto sebraných dat jsem popsala 6 hlavních témat polyamorie. Témata jsem volila podle četnosti výskytu v rozhovorech a důležitosti, kterou jim komunikační partneři přisuzují. Zjistila jsem, že polyamorie není pouze o mnohočetnosti partnerů, ale že je postavená na svobodě vyjednat si vlastní vztahy dle individuálních potřeb, tak aby byli spokojeni všichni zúčastnění.
Klíčová slova:	Sociologie rodiny, partnerské vztahy, postmoderní společnost, alternativní vztahy, nemonogamie, polyamorie.
Title of Thesis:	Love without borders? Sociological study of polyamory

Annotation:	My thesis deals with polyamory, one of the new alternatives to non-monogamous relationships. The goal of my thesis is to describe the basic aspects of polyamory and to try to understand the principles of polyamory from the point of view of an individual practicing polyamory. I chose qualitative research based on grounded theory. Unstructured interviews with the target group were conducted to gather information. I have described the 6 key points of polyamory based on the information gathered. The key points were chosen based on the frequency of occurrence and importance placed on them by the interviewed individuals. I found that polyamory is not only about multiple partners but about the freedom to negotiate relationships based on individual needs such that everyone's needs are satisfied.
Keywords:	Sociology of family, partnership, postmodern society, alternative partnership, non-monogamy, polyamory.
Názvy příloh významných v práci:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tab. analýzy rozhovoru s Láďou 2. Tab. analýzy rozhovoru s Jindrou 3. Tab. analýzy rozhovoru s Mankou 4. Tab. analýzy rozhovoru se Zitou 5. Tab. analýzy rozhovoru s Jarčou 6. Tab. analýzy rozhovoru s Vilmou 7. Tab. analýzy rozhovoru s Annou 8. Tab. analýzy rozhovoru s Miladou 9. Tab. analýzy rozhovoru s Danem
Počet literatury a zdrojů:	20 z toho 9 anglických
Rozsah práce:	83 s. (125 098 znaků s mezerami)

Úvod

V minulých stoletích otrásaly společnosti sociální procesy s různou intenzitou. Nicméně v dnešní době probíhají sociální změny rychleji než kdykoli předtím. Jejich počet neustále rapidně stoupá a sociální realita se dnes transformuje na makroúrovni i mikroúrovni závratnou rychlostí v porovnání s minulostí. V současnosti jsme každodenně konfrontováni s novými zkušenostmi, které dnešní proměnlivé sociální klima přináší. Stejně jako se vyvíjí sociální instituce a věci veřejné v čase, i osobní sféry žitého světa jedince se znatelně proměňují. I ty nejvíce soukromé a intimní oblasti života jsou silně ovlivňovány tendencemi a povahou doby, ve které dnes žijeme.

Sexuální orientace a identity jsou v naší společnosti značně diferenciované. Mnohé z nich pak nabourávají kulturní obraz o standardním soužití v monogamii, která je typická pro euroamerické společnosti. Monogamní normu lze pojímat jako sociokulturní konstrukt, podle kterého společnost organizuje uspořádání partnerských vztahů a instituci manželství. Párové soužití dvou jedinců je pořád nejběžnější formou partnerského vztahu ve většině zemí vyspělého světa. Partnerské vztahy i v souvislosti s vývojem instituce rodiny a monogamní normy procházejí především v několika posledních letech silnými změnami. Modernizační procesy jako individualizace a diferenciací výrazně transformovaly sociální vztahy v pozdní moderně. Vynořování alternativních forem soužití souvisí také s krizí rodiny v dnešní společnosti, kdy „tradiční“ rodina přestává uspokojovat potřeby některých jedinců. Monogamní norma je dnes nahrazována alternativami, které lidem přinášejí například větší citové uspokojení a plní jiné

pozitivní funkce. Sexuální a intimní výlučnost s jedním člověkem tedy není dnes jedinou normou pro partnerské soužití, a jedinci se svými partnery mají otevřené možnosti, jakým způsobem budou ke svému vztahu/vztahům přistupovat.

V dnešní individualizované době se u lidí běžně projevují tendence zdůrazňující potřebu svobody a volnosti ve vztahu. Diskurzy v pojetí lásky, sexuality, hranic věrnosti a manželství se u jednotlivců různí. Nelze ani opomenout významnou tendenci determinující životní strategie jedinců, která klade důraz na určování si vlastních identit a hodnot namísto podléhání společenským konvencím. Taktéž vzrůstající tolerance společnosti vůči pluralitě životních stylů, hodnot i míře alternování ve vztazích má podstatný vliv na životní dráhu jedince a jeho vztahové, rodinné preference.

Já jsem si pro svou práci zvolila téma polyamorie jako lásky bez hanic. Je to relativně nová alternativa vztahového uspořádání, která získává čím dál více stoupců. Polyamorie je konceptem konsenzuální nemonogamie, který se objevil poměrně nedávno (název polyamorie se poprvé vyskytl v článku z roku 2005) a není ještě příliš sociologicky zmapován. Cílem mé práce je popsat základní aspekty polyamorie a pokusit se pochopit její podstatu, tak jak ji vidí sami polyamorici.

Zvolila jsem si pro to kvalitativní výzkum v rámci, kterého udělám nestrukturované rozhovory, podobné narativům, s lidmi, kteří se označují za polyamoriky a zároveň mají zkušenost se vztahem více než 2 partnerů. Tuto podmínku jsem se rozhodla zařadit, po návštěvě několika setkání polyamoriků, na kterých jsem zjistila, že se představy a praxe značně liší, stejně jako, že existují polyamorici, kteří prakticky žijí monogamně nebo singl. Rozhodla jsem se tak také proto, že je rozsah mé práce omezený a ráda bych

v závěru došla alespoň k určitému zobecnění. V praktické části, tedy analýze budu vycházet pouze ze sebraných rozhovorů. Obsah praktické části této práce, tedy analýza a interpretace textů bude reflektovat nejdůležitější témata, která polyamorici otevřeli nejčastěji.

I. Teoretické rámování výzkumu

V první části teoretického rámcování uvedu některá základní sociologická témata týkající se proměn mezilidských vztahů. Prvním z nich je rodina a její proměna, dále identita v pozdně moderní společnosti, partnerské vztahy a tekutá láska v Baumanově pojetí a dálková láska dle Becka a Beck-Gernsheim.

Ve druhé části teoretického rámcování se již budu zabývat přímo konceptem konsenzuální nemonogamie a také teoretickému i empirickému pojednání o polyamorii, které již v sociologii proběhlo. Již existující empirické studie o polyamorii jsou pro mě zajímavé, jelikož jsou taktéž postavené na kvalitativním výzkumu s otevřenými rozhovory. Témata, které jsou popsány ve zprávě z výzkumu by se mohla do jisté míry shodovat s tématy, kterými se budou zabývat mí komunikační partneři. Přesto neočekávám úplnou shodu, jelikož výzkumy proběhly v zahraničí, tedy v odlišném sociálním prostředí.

1. Rodina a její proměna

Rodina byla po dlouhou dobu považována za jeden ze stabilních a neměnných prvků společnosti, v moderní době za základ státu, především pro každého jednotlivce jakýsi úkryt před okolním světem. Jako stabilizující prvek společnosti popisuje rodinu Ivo Možný, který říká, že „Představuje sociální zařízení, jehož základním účelem je vytvářet soukromý prostor pro reprodukci společnosti, stíněný proti vířícímu a nepřehlednému světu veřejnému. Chrání své členy, nemění svůj tvar, vnitřní uspořádání ani habitus a změny ve svém

okolí vyrovnává (Možný 2006, s. 14).“ Neměnná a stabilizující byla rodina až do první poloviny 20. stol, přestála tedy začátky revolučních změn v povaze práce, moci, sociálních rozdílů i osídlení. Možný dále upozorňuje na rozdíl mezi stabilitou a neměnností naší kulturně podmíněné představy rodiny, která se začne v druhé polovině 20. století proměňovat. A mezi přesvědčením, že rodina je stabilizujícím prvkem společnosti, které najdeme již v nejstarších náboženských spisech, kladoucích důraz na hodnotu rodiny.

Rodina, byla v našem kulturním okruhu dle Možného chápána jako monogamní forma soužití. Monogamie, tedy zákaz sexuálního styku mimo manželství je zásadním rysem této tradiční formy rodiny. Další důležitou funkcí rodiny byly i ekonomické faktory. Mezi tradiční formou manželství a manželstvím dnešní doby jsou jistě zásadní rozdíly. Nejen účel, za kterým vznikala, ale také jakými způsoby mohla zaniknout. Rozvod byl dříve možný, jen za jistých podmínek. Většinou v manželství platilo, dokud nás smrt nerozdělí, neboť šance na dožití delšího věku bývaly velice nízké. Nutnost do manželství vstoupit, a téměř nemožnost se z něj posléze vyvázat vedla k zásadnímu postavení rodiny ve společnosti. Na rodinu se nahlíželo jako na neměnnou a posvátnou instituci. „Rodina je instituce, kterou formuje civilizace, kultura i společnost. Tradiční slogan, že rodina je základem společnosti, má v každé společnosti jiný význam. Ve všech známých společnostech je rodina hlavním činitelem socializace čili tvorby společnosti z nedospělých jedinců (Matoušek, 2014, s. 11).“ Touto socializací je myšlena výchova dětí v rodině, která se liší dle kulturních zvyklostí. Matoušek v tomto kontextu poukazuje na rozdílné hodnocení výchovných metod, které se může zdát optikou jiné kultury nehumánní. Dále uvádí, že někteří odborníci na dětskou výchovu (Clark, Clark, 1989) se shodují, že by určité zacházení s dětmi

mělo být zakázáno celosvětově, kritika tohoto názoru je postavená na obavě ze vnucování kulturních hodnot silných společností, slabším zemím.

Se změnou rodiny se také změnilo rodičovství, kdy již nejde o přirozenou součást života, ale o vědomou volbu. Vyrovnávání postavení muže a ženy spolu s ženiným nástupem do zaměstnání oslabilo roli rodiny také v socializaci dětí. Kde stále větší roli hraje vrstevnická skupina, ovlivněna hodnotami z mass médií. Situace v rodině přesto děti i osud rodiny samotné zásadně ovlivnila. „Děti v rodině vnímaly ostřeji rodinnou realitu nežli rodinnou rétoriku. Když pak dospívaly, odmítly rodinnou rétoriku jako pokryteckou a začaly klást otázku po samém smyslu tradiční rodiny. ... Radikální kritika rodiny skutečně prokázala, že instituce, která se zdála být za snad nejstabilnější výtvar civilizace, se nejméně od první světové války silně změnila a stále mění (Možný, 2006, s. 20-21).“ Tyto změny se netýkaly pouze okrajových vlastností rodiny ale přímo zásad s rodinou spojenými. Jednalo se například o legitimní sex, který byl dlouhou dobu výsadou manželství, stejně jako plození dětí.

Vhodné partnery jsme si začali vybírat sami a přestali se řídit především společenským postavením rodiny partnera a jejich majetkem. Církev přestala mít monopol na uzavírání manželství, čímž se ze svazku, který byl zaručený nejvyšší autoritou – Bohem, a tedy člověkem nerozdělitelný, stal svazek městské smlouvy, která se dá kteroukoli stranou vypovědět. „Transcendentní garance svazku slábne a mizí. Ne její místo nastoupil prvek tak prchavý, jako je láska, založená na sexuální přitažlivosti (Možný, 2006, s. 22).“

I přes tyto a další změny si rodina ponechávala svou zásadní funkci, kterou je výchova dětí. Ovšem i tato funkce je oslabená. Děti se rodí a vychovávají i mimo manželství a zároveň od nástupu masově dostupné a

vysoce spolehlivé antikoncepce (2. polovina 20. stol.), zásadně klesl počet dětí v rodinách, kdy existuje mnoho manželství, které je dobrovolně bezdětné a ještě více těch, které mají pouze 1 dítě. „Rodině zůstal konzum, zábava a citové bezpečí, z čehož jen v tom posledním je ještě nenahraditelná (Možný, 2006, s. 22).“

Zatímco Beck popsal rodinu jako „zombie kategorie“ tedy „mrtvou a stále naživu“, jiní sociologové nesouhlasí a hovoří spíše o proměnách této instituce a jejích různorodých formách (Budgeon a Roseneil, 2004). I tyto názory se dále vyvíjely. „V současnosti je v našem civilizačním okruhu možné rodinu označit za instituci „skořápkovou“ (Giddens), rizikovou (Beck), nestabilní a křehkou (de Singly). Osobní biografie dnes běžně zahrnuje posloupnost příslušností jednoho člověka k několika rodinám (Matoušek, 2014, s. 12).“ Nestabilita rodin je jednou z příčin proč se lidé dnes silně realizují v práci, někdy můžeme vidět, že práce nahradila funkci úniku od společnosti a stala se místem komfortu namísto rodiny.

S oslabením vlivu rodiny souvisí i další trend, kterým je odkládání založení rodiny s možností rezignovat na rodinu úplně. Ve společnosti se dnes objevuje více forem soužití, některé se dají považovat za předstupně rodinného života. „Případy jedinců žijících sami (tzv. singles) jsou stále častější; jakousi přechodnou formu tvoří tzv. LATs (living apart together), tj. osoby, které bychom v češtině mohli nazvat „partnery na půl cesty“ – se svými protějšky nežijí v jedné domácnosti, spojují se s nimi jen někdy a jen pro něco (Matoušek, 2014, s. 12).“ Rezignace na rodinné soužití nesnižuje potřebu mít významnou osobu, se kterou sdílíme zkušenosti, plány, starosti a naděje. Neklesá ani potřeba prodloužení vlastní existence tím, že přivedeme na svět dítě. Potřebujeme blízkého, který bude potvrzovat naši identitu. „Pojem rodina

dnes není jednoznačně definovatelný. Dodnes používané definice opírající se o příbuzenství, které vznikne sňatkem nebo narozením vlastních dětí, jsou již příliš úzké (Matoušek, 2014, s. 13).“ Dnešní sociologie rezignovala na sociologii rodiny i na snahu vytvořit jednotnou definici rodiny, alespoň prozatím. Je to tak proto, že ve společnosti vedle sebe existuje velké množství různých soužití, která obvykle spojuje pouze láska, díky které svazky existují.

2. Identita v pozdně moderní společnosti

Jedinci ve společnosti jsou součástí mnoha různých institucí, skupin a organizací. V nich zauímají určitou sociální pozici a roli, tedy očekávané chování daného jedince zauímající konkrétní sociální pozici v sociální struktuře. Tyto sociální schémata determinují sociální život, vazby mezi aktéry a utváření jejich sociálních identit. Právě sociologie zkoumá identitu jedince v kontextu sociálních interakcí. Klade důraz na sociální rozměr identit, které si jedinci utvářejí v procesu interakce s druhými. Touto oblastí se primárně zabývají interpretativní sociologické směry jako symbolický interakcionismus nebo sociální konstruktivismus.

Zatímco v minulosti byla identita člověka spíše statická a připisovaná socio-ekonomickým postavením ve společnosti a podobně. V dnešní pozdně moderní společnosti se nahlíží na identity jako na proměnlivé a pružné osobnostní struktury. Sociální realita se v tradiční společnosti opírala o konstantní formy sociálního života a kulturní jevy jako rodina, tradiční mužské a ženské role, tradice, třídy (Märzová, 2014). Dnes významní sociologové hovoří o zániku těchto reálií nebo jejich překonání, kdy se jejich forma proměňuje. V důsledku těchto procesů se dnes člověk nerodí do předem

definovaného světa, který mu určuje jeho jisté místo ve společnosti předurčuje, jaké role bude plnit a jakým způsobem. To vše si musí v průběhu své životní dráhy utvářet a vyjednávat v sociálním prostoru. V rámci formování identity člověka poskytují dnešní společenské podmínky poměrnou svobodu. Na druhou stranu způsobují v životě jedince velké nejistoty, s kterými se tradiční společnost potýkat nemusela v oblasti rodiny, práce, partnerských vztahů, politiky a jiných. Zmíněné sféry jsou oproti minulosti velice proměnlivé, nestálé a nejasné (Märzová, 2014). Jedinec již nemá možnost opřít se o zaběhlé formy jednání a způsoby identifikace jako v minulosti. Nezbyvá mu nic jiného než i svou identitu přizpůsobovat, proměňovat a formovat vlastním úsilím v tomto flexibilním světě.

3. Partnerské vztahy

Stejně jako se vyvíjí kategorie rodiny v čase, také intimní vztahy mezi partnery, které tvoří podstatu manželství a rodiny, prošly za poslední desítky let razantními proměnami. Partnerské vztahy a pojetí lásky, genderové role a nerovnosti, sexuální identity a orientace a mnoho dalších osobních dimenzí života jedince determinuje proces, který Anthony Giddense nazývá demokratizace. V první kapitole knihy se zabývá především změnou v sexualitě a v jejím vnímání. „V současnosti je už „sexualita“ objevena, otevřena a zpřístupněna k budování rozličných životních stylů. Je to něco, co každý z nás „má“ anebo si kultivuje; není to už přirozená vlastnost, kterou u sebe jedinec jako daný stav věcí prostě akceptuje. Nějakým způsobem, který je třeba prozkoumat, sexualita funguje jako tvárný rys vlastního já, jako primární spojovací bod mezi tělem, vlastní identitou a sociálními normami (Giddens,

2012, s. 25).“ Takto zásadní změny v pojetí sexuality sebou nesli také změny v partnerských vztazích, přičemž se role partnerů staly téměř rovnocenné, obzvlášť hovoříme-li o homosexuálních párech. Od tradičního nerovného postavení partnerů se začalo ustupovat v 70. letech minulého století, kdy ženy získaly právo na své vlastní sexuální uspokojení.

Giddense (2012) reflektuje, jakým způsobem dochází k demokratizaci osobních vztahů využívajíc analogie demokratizace veřejného prostoru. Ruku v ruce s demokratizací veřejného prostoru dochází i k rozvolňování pravidel chování, rigidních norem a rolí, hranic spjatých s osobním prostorem a intimními vztahy. Giddens si všímá procesů, které měly v historii vliv na vznik plastické sexuality, vývoj podob intimity v podobě romantické lásky, která je dnes podle jeho názoru nahrazována tzv. spolu plynoucí láskou, jež formuje fungování partnerských vztahů v moderních společnostech. Spolu plynoucí lásku Giddens chápe jako: „*otevření sebe samého tomu druhému*“ (Giddens, 2012, s. 75). Intimita mezi partnery je dnes budována na základě principů rovnosti a autonomie, oddanosti a důvěry, otevřené komunikace a konsensu. Partnerské vztahy nejsou dnes trvale na sílu udržovány, jestliže jedincům nepřináší uspokojení jejich potřeb.

Láska a intimita je podle Giddense dnes variabilní. Je výsledkem vyjednávání a otevírání se novým zkušenostem. Nicméně Giddens zdůrazňuje, že jasně vymezené hranice v rámci vztahu jsou důležité i pro spolu plynoucí lásku a udržení si vzájemné intimity. Tvrdí, že vlastní identita člověka vzniká v souvislosti se vztahy, které navazujeme a budujeme. Vytvářením hranic ve vztazích s druhými si tvoříme náš reflexivní projekt já. Bez hranic a neudržování si osobního prostoru ve vztahu jedinců mohou

převládnout dysfunkční tendence spoluzávislosti, nerovnosti a jiné tenze (Giddens, 2012, s. 148).

4. Dálková láska

Beck a Beck-Gershein ve své knize Dálková láska (2014) popisují lásku jako vzpurnou sílu, která porušuje sociální normy ať už jsou jakékoli. Během lidských dějin se vynořuje řada příběhů zakázané lásky, ať už se jedná o lásku, která je zapovězená kvůli rozdílnému postavení milenců, nebo je jinak společensky nepřijatelná. Láska v těchto příbězích překonává rozdíly a milenci si hledají vlastní způsob fungování romantického vztahu. Vztahové alternativy, tedy nejsou novým fenoménem, můžeme je najít ve všech kulturách i časech. Autoři se dále zabývají především udržováním lásky na dálku a kladnou si otázku, zda vzdálenost milenců ničí nebo posiluje jejich vztah. Autoři dělí dálkovou lásku na vzdálenou geograficky a kulturně.

Navazovat dálkové vztahy dnes ulehčuje internet, díky kterému se enormně rozšířil náš okruh možností. Můžeme si tak vybrat partnera, který nebude vzdálený pouze desítky kilometrů, jak tomu bývalo dříve, ale i partnera z jiného kontinentu. Státní hranice již lásce nestojí v cestě. Autoři jako druhý faktor umožňující navazovat dálkové vztahy popisují uvolnění dohledu ve společnosti. Dříve se očekávalo, že si budeme partnera vybírat s ohledem na jeho i naše rodinné zázemí. Rodiny majetek i prestiž byly velice důležité a úzce spjaté právě s výběrem našeho protějšku. „Dnes pokud ještě rodinný svazek vůbec ještě existuje ztratil velkou část svého vlivu. Také institut gardedámy, jejíž úlohou kdysi bylo bdít jak nad dobrým mravem, tak nad dobrým stavem, zmizel beze stopy. Seznamování se rovněž oprostilo od

pravidel příslušnosti k takzvané lepší společnosti. Seznamy hostí vyšších vrstev už nejsou limitovány jen a pouze původem. Vznikly nové prostory pro setkávání (práce, spolky, fitness centra atd.), které jsou sociálně značně pestré (Beck a Beck-Gershein, 2014, s. 58).“

Třetím z nejdůležitějších prostorů k setkávání je dnes internet, který s sebou přináší nekonečné možnosti. Každý den nám internetové seznamky nabízí fotky a profily žen nebo mužů, kteří by se nám mohli líbit. Tato neomezenost výběru velmi komplikuje naše rozhodování. Jak podotýkají i Beck a Beck-Gershein podléháme představě, že další kliknutí nám může přinést ideálního partnera, a tak klikáme do nekonečna. Naše rozhodnutí tak nebývají definitivní a význam lásky se posouvá. „Romantik maximálního a realista virtuálního doznává, že „Miluji tě“ znamená „Vymažu kvůli tobě svoji e-mailovou schránku.“ ... Láska vždy byla a je *představou* lásky. Odehrává se, jak víme zejména v hlavě. Ono zvláštní na internetové lásce je, že se odehrává *jen* v hlavě. (Beck a Beck-Gershein, 2014, s 59).“ Internet nám umožňuje dát lásce úplně jinou podobu, nemusí být přítomný tělesný kontakt, může být anonymní, dává velký prostor fantaziím a umožňuje prosazení imperativu optimalizace.

Internetová láska kvůli své beztělnosti o možné anonymitě, zůstává na úrovni dálkové lásky, a jako taková je bez sexu. „Internetová láska, se musí vzdát mnoha forem smyslné lásky. Musí si vystačit bez dotyků rukou, kůže, rtů, bez opravdových pohledů do očí, bez orgasmů způsobených partnerem. Co zůstává je smyslnost hlasu a řeči, vyprávění a naslouchání, vidění a sledování (Beck a Beck-Gershein, 2014, s 61).“ Právě řeč a pohledy mohou dávat šanci dálkové lásce na přežití, jelikož láska nablízko se může stát mlčenlivou. Jedno rozměrové smyslové zaměření internetové lásky zároveň

může být příčinou jejího rychlého zániku. Pokud si milenci v dálkové lásce vyhradí speciální čas na své rozhovory, mohou být kvalitnější než v lásce na blízko, kdy nás rozptylují další smysli, kterými vnímáme blízkost svého protějšku. Ovšem ani ta nejkvalitnější komunikace neuspokojí potřebu blízké lásky a intimního kontaktu, který je v naší západní kultuře s představou lásky tak úzce propojen. „Intimita na distanc může sice znít romanticky, ale je formou romantiky, která je živena střízlivými ctnostmi pravidelnosti, spolehlivosti a dlouhodobého plánování (Beck a Beck-Gernsheim, 2014, s 61).“ Dálková láska také umožňuje zidealizovat si svého milence a zakrýt vlastní nedostatky. Pokud dojde k osobnímu kontaktu na delší dobu, tyto nedostatky vyplynou na povrch a může se stát, že si milenci postesknou, jaké to bylo hezké, když se osobně neznali. Někdy jsou rozdíly tak velké, že je láska nepřekoná.

5. Tekutá láska

Zygmunt Bauman napsal knihu, která se zabývá aktuální podobou lásky v dnešní tekuté modernitě. Snaží se popsat aktuální stav s ohledem na minulost, kdy byla láska mnohem méně významná a jasněji určená, zpravidla nebyla podmínkou pro partnerské soužití a lidé ji prožívali spíše výjimečně. Také se jim hůře naplňovala, jelikož nebylo přípustné měnit partnery. Láska směla mít platonickou podobu, pokud se snažila být reálnější musela se tajit.

Dnes již láska téměř ničím omezená není a lidé ji prožívají jako běžnou součást života. „Ano, můžeme se zamilovat více než jednou, a někteří lidé se tím chlubí nebo si na to stěžují, že se zamilovávají a odmilovávají (a i někteří jiní, s nimiž se během tohoto procesu setkávají) příliš často (Bauman, 2003, s.

18).“ Bauman dále popisuje lásku a zamilovanost jako stav, který je ze své podstaty náchylný k opakování a uvádí, že „roste počet lidí, kteří slovem láska označují více než jednu životní zkušenost, kteří nehodlají tvrdit, že jejich právě prožívaná láska je poslední, a kteří čekají, že takových zkušeností zažijí ještě víc (Bauman, 2003, s. 18).“ Aby bylo možné prožívat více lásek lidé si snížili standardy, které na lásku dříve kladly, výsledkem je rozšíření zkušeností, které se popisují slovy jako láska a zamilovanost.

Toto rozšiřování došlo tak daleko, že se setkáme i s popisem blízkosti na jednu noc, jako o milování. Bauman v této souvislosti také vykládá lásku jako dovednost, kterou se musíme naučit především skrze experimenty a cvičení. Přičemž se zvyšujícím se počtem „lásek“ se zlepšuje dovednost milovat. Tím pádem každá nová zkušenost s láskou bude radostnější, a ještě vzrušující než ta předešlá. Přesto bychom měli k lásce přistupovat vždy s pokorou a odvahou, jako když vstupujeme na nové neprobádané území.

Bauman lásku připodobňuje k transcendentní tvořivé energii, u které nikdy nemáme jistotu jak skončí to co jsme vytvořili. Bez pokory a odvahy totiž není pravá láska, a tak se příslušníkům konzumní společnosti může stát, že se opakovanými pokusy zamilovat dostanou k „naučené neschopnosti“ milovat. Tito jedinci touží po možnosti si lásku zkusit. „A tak tomu je, v naší konzumní kultuře, která má v oblibě instantní produkty, opravy na počkání, okamžité uspokojení, výsledky nevyžadující žádné dlouhé úsilí, snadno pochopitelné recepty, pojištění proti všemu a záruku vrácení peněz (Bauman, 2003, s. 20-21).“

S láskou se dle Baumana vždy pojí také touha. Touha, která odpovídá konzumu, přeje si pozřít, spolknout a strávit. Jako taková nepotřebuje žádné pobízení k aktivitě, potřebuje spíše omezení své podstaty, kterou tvoří i

destruktivní tendence, ve svých důsledcích nejčastěji sebedestruktivní. „Stejně jako touha i láska je pro svůj objekt hrozbou. Touha svůj objekt zničí a zároveň zničí i sebe; naproti tomu láska, se svou ochrannou sítí, kterou kolem svého objektu starostlivě splétá, si svůj objekt zotročí (Bauman, 2003, s. 23).“

6. Konsenzuální nemonogamie

Pro hlubší pochopení polyamorie a participujících aktérů je nutné si blíže představit podstatu konsenzuální nemonogamie a její vývoj ve společnosti.

Zatímco se pojetí lásky a intimita vlivem vývoje sociokulturního prostředí proměnila, došlo také k strukturálním proměnám intimních vztahů. Existují dnes různé formy partnerského soužití, mnoho druhů sexuálních identit a orientací, role mužů a žen ve vztazích jsou individuálně vyjednávané, stejně tak hranice a pravidla věrnosti (Frank & Delamater in Barker & Landrige, 2009). Mononormativita je dnes nabourávána.

Termín konsenzuální nemonogamie odkazuje na stav mezi partnery, kdy participující ve vztahu akceptují sexuální a intimní vztahy svých partnerů s jinými lidmi. Kategorie nevěry a zrady v těchto vztazích nabývá jiných významů. Hranice věrnosti jsou zde vyjednávané dle jiných hodnot a pravidel ve srovnání s těmi, kterými se řídí monogamní norma.

Teoretici, jak uvádí Barker & Landrige, vykládají růst popularity alternativních forem soužití ve společnosti z hlediska sociokulturních změn jako sexualizaci, individualizaci a demokratizaci společnosti. Dále odkazují na vzestup kritiky ideologické a konstruktivistické roviny monogamní normy.

Kritika mononormativity nabývá různých podob. Některé se jednoduše zaměřují na kritiku názoru, že povaha monogamie je „přírodní“ nebo „normální“, zatímco jiní zdůrazňují radikální proměnu kulturního prostředí, pro které je nezbytné přehodnocení dosavadních společenských norem a hovoří o nutnosti existence různých forem vztahů. Navíc současná sociologie zdůrazňuje problematiku rozvodovosti, stejně tak fakt, že současné vztahy jsou obvykle monogamní zejména v názvu než činem. Nekonsensuální nemonogamie je běžný způsob vztahu, který se týká v určité míře skryté nevěry v manželství, jež se odhaduje až na 60 nebo 70 procent. Kde víra v monogamní vztahy, které jsou skutečně monogamní, u některých lidí slábne, hledání nových jistot začíná, a právě konsensuální nemonogamie poutá pozornost určité části společnosti (Barker & Landrige, 2010).

7. Teoretické vymezení polyamorie

Polyamorii můžeme chápat jako radikální formu výše zmíněné spoluplynoucí lásky a čistého vztahu v praxi, jak uvádí Hecker. Intimita mezi partnery v polyamorních vztazích se na jedné straně vyznačuje jasnými pravidly a vymezenými hranicemi. Na druhé straně je budována a udržována plnou otevřeností vůči změnám, upřímnou komunikací ohledně emocí, přání a potřeb všech zúčastněných. Koncept polyamorie radikalizuje autonomii jedince ve vztahu a mocenskou rovnost zúčastněných. Princip otevřenosti a konsensu všech zúčastněných utváří jádro intimity polyamorních vztahů (Hecker, 2010).

Polyamorie je obecně definována jako forma non-monogamie, kdy lidé udržují více simultánních sexuálních a citových vztahů a kde všechny

zúčastněné strany jsou si toho vědomy a souhlasí s takovým uspořádáním. Polyamory se dle Scheffa liší od nevěry ve svém zaměření na poctivost, souhlas a v úplném zveřejnění vztahu s partnerem/partnerkou všem zúčastněným nebo těm, kteří jsou vztahem ovlivněni (Sheff, 2005). Polyamory se mnohdy nesprávně zaměňuje s nemonogamním promiskuitním jednáním, jenž primárně klade důraz na sexuální volnost a svobodu. S tím nesouhlasí Deri, který říká že se polyamorie liší od různých nemonogamních forem vztahů svým důrazu na emocionální intimitu a dlouhodobější závazky. Mimo jiné se liší od polygamie, ve které manžel může mít několik manželek, ve svém důrazu na rovnost žen a mužů, kde všichni mají možnost mít více partnerů (Deri, 2011).

Někteří autoři deklarují, že oblast otevřených vztahů a polyamorie byla dlouhou dobu zcela na okraji akademického zájmu. Tvrdí, že alternativní formy soužití nabourávají tradiční kulturní obraz, jak má vypadat manželství a sexuální chování (Cook, 2005). Zatímco o jiných formách nemonogamie se psalo již před rokem 2005, soužití v polyamorii stálo mimo akademickou pozornost. O tomto vědeckém nezájmu vypovídá i fakt, že termín polyamory se vynořil ze samotného jádra subkultury na rozdíl od mnoha sexuálních identit, které byly pojmenovány a legitimizovány vědeckými experty. Morning Glory-Zell, identifikující se jako polyamorik, poprvé použil termín polyamory v roce 1990 v jednom magazínu. Termíny spjaté s touto formou soužití oficiálně vstoupily do Oxfordského slovníku v roce 2006 (Deri, 2011).

8. Empirické studie o polyamorii

V reakci na společenský vývoj témat identity a sexuální orientace v sociálně-vědním akademickém prostoru tato témata rezonují. Taktéž oblast konsenzuální nemonogamie je teoreticky a empiricky zkoumána. Stále však není o tyto témata v akademickém prostředí masivní zájem v porovnání s jinými sociálními sférami. V rámci České Republiky se touto oblastí zabývají maximálně bakalářské práce. Nicméně lze dohledat pár zahraničních empirických výzkumů soustřeďujících se na konsenzuální nemonogamii se zaměřením na polyamorii.

Polyamorií se zabývá například Christian Klesse, který napsal článek *Polyamory and it's others: Contesting the terms of non-monogamy*. Tento text shrnu ve zbylé části této podkapitoly. Článek je založený na předchozím kvalitativním výzkumu polyamoriků ve Velké Británii, kdy provedl rozhovory se 44 informanty, formou narativů. Z těchto rozhovorů často uvádí citace i v samotném článku, pro lepší pochopení celého konceptu. Hned na začátku uvádí, jak vůbec slovo polyamory vzniklo... Poly = mnoho (řecky) & Amore = láska (latinsky) x philia = láska (řecky). Jedna z informantek zdůvodňuje, že kdyby zůstalo pouze u řečtiny byla by to polyphilia, což zastánci považují za nevhodné, jelikož philia má negativní konotace a je spojena se sexuálními deviacemi. Participantka ve výzkumu zdůrazňuje snahu o pozitivní konotaci termínu.

Zastánci polyamorie, ji často popisují jako mnoho vztahů. Jde o vztahy lásky, občas i bez sexuální složky. Přesto jsou její zastánci často bisexuálové nebo „flexibilní heterosexuálové“. Někteří křesťané považují polyamorii za dobrý způsob, jak nebyť monogamní, a přesto si zachovat svou víru. Mluví o

jisté spiritualitě vztahů. „Lano a Parry, například, definují polyamoryi jako „zodpovědnou ne-monogamii“ (Klesse, 2006, s. 571). „Zodpovědná nemonogamie“ existuje, dle autorů, pokud všichni partneři vědí o nemonogamních aspektech jejich vztahu a zároveň s nimi souhlasí. Toto vysvětlení se dotýká dvou extrémně důležitých témat v polyamorním diskurzu: upřímnosti a konsensu. Zatímco etické pojetí konsenzu může být nastoleno pouze po procesu vyjednávání, upřímnost je předpoklad pro umožnění takového procesu.

Existuje rozdíl mezi nemonogamií a polyamorií. Informantka tento rozdíl popisuje především z hlediska sexu, kdy v nemonogamii jsou lidé více otevření sexu s přáteli, nebo sexu na swingers party apod. Také je zde velký rozdíl v projevu emocí, během swingers jde o mechanický sex bez emocí, soustředíme se především na tělo a vlastní prožitek, oproti tomu v polyamory jde především o emoce a o jejich přesné vyjadřování. Zatímco v polyamorii jde o pečlivé vyjednávání podmínek s každým z partnerů, myšlenka přátelského nezávazného sexu pro ně není tak blízká.

Většinou účastníků výzkumu se ani nelíbí pojem promiskuita, jelikož to poukazuje na velké množství sexuálních partnerů a povrchnost vztahu. Promiskuitní jedinci obvykle rychle střídají partnery a nenavazují s nimi hluboký vztah a partnerství. Polyamorykům jde především o tento vztah a vždy se snaží, aby měl dlouhodobý charakter a bylo tak možné rozvíjet intimitu a lásku. Někteří také popisují snahu o vytvoření malé skupiny jedinců, která se skládá z primárních partnerů a uzavřít v ní veškeré sexuální aktivity členů. Vytvoří se tím polyfidelita, která je někdy považována za synonymum polyamorie.

Vymezování části polyamoriků vůči promiskuitě a sexuální otevřenosti, způsobuje vyloučení některých členů, kteří by se jinak za polyamoriky považovali. Přesto mnoho zastánců polyamorie věří, že má potenciál stát se legitimní společensky uznávanou formou soužití pro všechny, kdo k ní tíhnou.

II. Metodologie

Pro svůj výzkum jsem se rozhodla použít kvalitativní metodologii s cílem popsat hlavní aspekty polyamorie a pokusit se pochopit její podstatu tak jak ji chápou sami polyamorici.

Polyamorikem je pro mě osoba, která se tak sama označí a zároveň žila nebo žije ve vztahu s více než 1 partnerem. Více vztahů s více partnery je základní rys polyamorie, kterým se odlišuje od monogamie. Proto se také označuje za druh konsenzuální nemonogamie. Podmínku 2 a více partnerů jsem zařadila, jelikož tím komunikační partneři naplní podmínku zkušenosti s monogamií. Jak jsem již psala v úvodu na polyamorním setkání jsem potkala i lidi, kteří se za polyamoriky označovali přesto s polyamorií neměli reálnou zkušenost a žili ve vztahu, který byl reálně monogamní. U těchto osob se jedná spíše o vyjádření vztahového postoje a deklarování některých hodnotových priorit.

9. Výzkumné otázky

Hlavní výzkumná otázka: Co je podstatou polyamorie pro osoby, které ji praktikují?

Díčí výzkumné otázky:

Šíří se polyamorie skrze sociální kontakty?

Jaké důvody přivedly informanty k polyamorii?

Jaké spojitosti ohledně sexuality, lásky, intimity a obecně hodnot mezi polyamorními jedinci můžeme nalézt?

Jaké emoce (žárlost, důvěra a jiné) se promítají do polyamorních vztahů a jaké významy jim aktéři připisují?

Jak vyjednávají svou identitu v rámci širší společnosti a blízkých osob?

Jak polyamorní soužití ovlivňuje každodenní život, jejich přímých účastníků?

10. Metoda výzkumu a výběr výzkumného vzorku

Výzkum bude vycházet ze strategie zakotvené teorie, kterou Hendl ve své knize Kvalitativní výzkum (2016) popisuje následovně: „Cílem výzkumu, který vychází ze strategie zakotvené teorie, je návrh teorie pro fenomény v určité situaci, na niž je zaměřena pozornost výzkumníka. Vznikající teorie je zakotvená v datech, získaných během studie.“ Tento postup považuji za vhodný, jelikož polyamorie je v odborném sociologickém kontextu poměrně nový fenomén, který zatím nemá jasně zakotvenou teorii. Existuje pouze několik výzkumů se zaměřením na různé aspekty polyamorie, tyto výzkumy jsem zohlednila již v teoretickém rámcování, ale neposkytují ucelenou teorii a náhled na tento fenomén.

Metoda zakotvené teorie se používá především pro první z dvou základních fází hledání nových poznatků, a to pro objevování. Jde zde především o rozvíjení nových teorií ze sebraných dat, přičemž je možné využít víc nástrojů pro získání dat a je také možné využít již sebraná data i z kvantitativních výzkumů. Důležitá je správná výsledná interpretace.

Pro můj kvalitativní výzkum polyamorie jsem zvolila metodu nestandardizovaného rozhovoru, kdy mám určená pouze obecná témata rozhovoru, bez konkrétních otázek. Pokud by se mi naskytla možnost analýzy osobních dokumentů, tak ji také zahrnu. Z rozhovorů vytvořím redigovaný přepis, který je vhodný pro snadnější analýzu dat. Jeho výhodou je větší upravenost a lepší čitelnost výsledného textu než při doslovném přepisu. Získaná data budu analyzovat dle postupu kategorie – subkategorie – vlastnost a následně interpretovat. Analýza proběhne metodou zakotvené

teorie. Její postup se skládá ze tří typů kódování – otevřeného, axiálního a selektivního – a následného vytvoření teorie a její zakotvení v nasbíraných datech.

Vzhledem k uzavřenosti zkoumané populace jsem zvolila metodu výběru sněhovou koulí. Nejprve jsem kontaktovala veřejně přístupné skupiny (na sociálních sítích) a některé veřejně známé příslušníky populace. Díky tomu jsem získala první informanty, které budu prosit o další kontakty. Vzhledem k povaze našich participantů je žádám, aby se výzkumu vždy zúčastnili všichni partneři, daného informanta. Jelikož mi přímá výzva na facebookové skupině *Polyamory vztahy*, nepřinesla mnoho participantů do výzkumu, rozhodla jsme se vyrazit do terénu a zúčastnit se několika pravidelných setkání, pořádaných polyamorní komunitou v Praze.

Na těchto setkáních jsem se již v úvodu představila v roli výzkumníka i se záměrem mé návštěvy a požádala jsem o možnost zúčastnit se jejich setkání. Také jsem jim dala k dispozici informované souhlasy, kde je popsán výzkumný záměr a uveden můj kontakt. Odezva byla kladná, dokonce jsem nebyla první studentkou, která za nimi přišla se záměrem vytvořit výzkum. Což u mnohých snížilo ochotu účastnit se, jelikož předchozí výzkumnice neposkytly slíbené výstupy ze svých výzkumů. Přesto se mi podařilo získat 15 kontaktů a následně od 10 z nich i rozhovor, částečně také díky ochotě zprostředkovat pro mě setkání i se svými partnery. Jeden rozhovor jsem bohužel následně musela vyřadit, jelikož došlo k nedorozumění a během rozhovoru jsem zjistila, že komunikační partner neměl žádnou prožitou zkušenost se vztahem více než 2 osob, tedy ani neměl vztah s někým kdo by měl více partnerů než jeho.

11. Etická stránka výzkumné práce

Odborná práce by měla odpovídat vědeckým standardům, mezi něž patří i etické normy. Jednou z nejdůležitější etických norem je důvěrnost získaných informací od komunikačního partnera, z toho vyplývá především zásada neposkytovat data třetím stranám, ani je nevyužívat k jinému účelu, než bylo komunikačnímu partnerovi sděleno.

Zároveň nás toto pravidlo ovlivňuje v publikaci dat, která je možná buď se souhlasem informanta, nebo ve formě obecné informace, která je anonymizovaná. Z tohoto důvodu jsem provedla anonymizaci přepisů i interpretace dat tak, aby čtenáři nemohli identifikovat účastníky výzkumu. Pro tento účel jsem každému informantovi přidělali přezdívku, kterou používám pro označení citací i analýzy rozhovorů.

Svým komunikačním partnerům jsem v informovaném souhlasu slíbila plnou anonymitu, což bylo zásadní pro jejich účast ve výzkumu. Zároveň jsme si dávala pozor, abych nenarušovala jejich právo na soukromí. To jsem se snažila zajistit především během úvodu do výzkumu, kdy jsem každého komunikačního partnera upozornili na to, že může kdykoli rozhovor ukončit, nebo mi neodpovědět na kladenou otázku. Právo na soukromí jsme zohledňovala již při samotném domlouvání rozhovorů, kdy jsem vysvětlovala, že obsah rozhovoru stanovují především informanti a já jsem jim vděčná, že se se mnou podělí o svůj náhled na téma. Především důležitost jejich osobního náhledu a názoru na polyamorní vztahové uspořádání jsem následně opakovala i během rozhovorů, někteří komunikační partneři totiž měli tendenci zjišťovat, zda odpovídají dle mého soudu správně. Vždy jsem se

snažila, aby porozuměli mému postavení výzkumníka pro kterého je důležité co sami participantů považují za zásadní a jak sami polyamorii prožívají.

V každém výzkumu je nutné získat informovaný souhlas od účastníků, který jsem získala písemně i ústně (v případě větší skupiny). Účastníci se přihlásili dobrovolně na základě výzvy na veřejné facebookové skupině sdružující polyamorky, jako mou cílovou populaci. Po navázání kontaktu s participanty výzkumu jsem jim plně vysvětlila účel mého výzkumu a jak budu nakládat se získanými daty. Obeznamování komunikačních partnerů s cílem a účelem výzkumu lze považovat za další etická hlediska, které je nutné dodržet.

Mezi etické zásady vědecké práce dále patří právo na kvalitu, které stanovuje požadavek kvalitního výzkumu jako celku. Nekvalitní výzkum totiž může poškodit mnoho subjektů a neopatrnost tazatelů může způsobit kontaminaci terénu na dlouhou dobu, čímž může dojít ke znemožnění výzkumu stejné populace na dlouhou dobu. (Ferjenčík, 2010)

III. Analýza

Ve druhé, tedy praktické části své práce popíšu základní aspekty polyamorie v tématech, jak je nastolili sami komunikační partneři. Jedná se o vyrovnávání s monogamií, svobodu, identitu, vyjednávání polyamorie s okolím, sexualitu a časovost. Témat bylo samozřejmě více, tyto jsou nejčastěji se vyskytující a zároveň na ně byl kladen největší důraz. Jelikož se jedná již o analýzu textů, bude se snažit v kategoriích zobecňovat a interpretovat to, co mi informanti sdělili.

Při vytváření analýzy jsem postupovala dle kódování popsaného v zakotvené teorii. Nejdříve jsem provedla otevřené kódování, a to tak že jsem do přepisů vyznačila pojmy a témata, kterými se řádky zabývají, následně jsem je sloučila do kategorií. K těmto kategoriím jsem si vypsala jednotlivé pasáže rozhovoru a snažila se najít jejich vlastnosti. Kategorie jsem poté za pomoci vlastností a úryvků rozdělila do subkategorií. Výstupem z této analýzy textů jsou tabulky, které přikládám v příloze. Každá tabulka se zabývá jedním rozhovorem. Následně jsem porovnávala výskyt a obsah kategorií i subkategorií, tak abych byla schopná vybrat ty, které jsou zásadní pro větší počet informantů. Tyto kategorie jsem shrnula do nákresů, které mi pomohly uvědomit si co je v rámci kategorie řečeno a co se tím informanti snaží vyjádřit. Kladením si otázek jako: O čem to je? Co to znamená a také Proč mi to říká, jsem provedla axiální kódování, které Strauss s Corbinovou popisují následovně: „Pomocí těchto otázek rozvíjíme každou kategorii ve smyslu jejích příčinných podmínek, které ji způsobují, a konkrétní dimenzionální umístění tohoto jevu ve smyslu jeho vlastností, kontextu, strategií jednání nebo interakce užitými ke zvládnutí nebo reakci na tento jev v tomto kontextu a

následků a jednání nebo interakce (Corbin, Strauss, 1999 s. 84).“ Výslednou analýzu šesti hlavních kategorií si můžete přečíst v této kapitole.

V závěru se pokusím formulovat příběh polyamorie který budu demonstrovat tabulkou vyjadřující vztah subkategorií k centrální kategorii.

12.Monogamie? Ne, děkuji

Polyamorie je alternativní vztahové uspořádání k monogamii, která je v české společnosti normou. Jako s takovou se s ní musí polyamorici vyrovnat a reagovat na její přítomnost. Většina z mých informantů tematizovala monogamii jako převládající normu hned v úvodu našeho rozhovoru, jako reakci na otázku, co je pro ně polyamorie. Vymezení vůči monogamii nebo vyjádření postoje je tedy nedílnou součástí ztotožnění s polyamorií.

Deklarované postoje se různí, všeobecně ale převládá pesimismus vůči monogamii, který pramení z negativních zkušeností s monogamií a zklamáním v monogamních vztazích. Neúspěchy v monogamních soužitích jsou impulsy k přemýšlení nad vztahovým uspořádáním jako obecnějším konceptem. Právě kvůli negativním prožitkům spojených s monogamními vztahy participantů začali odmítat normu a hledat pro sebe vhodnější variantu soužití.

Zklamání v monogamii je u některých spojeno s nevěrou partnerů, která je vnímána negativně především kvůli zatajování dalších partnerů, lhaní, tajení a nedostatku upřímnosti. *„Možná i to mě na tom láká, že ta polyamorie je upřímnější, že vím, že je nám partner věrný a je to upřímnější. Já mám špatné zkušenosti s monogamními vztahy...(Anna).“* Předchozí citace vystihuje jeden

z nejdůležitějších rozdílů mezi polyamorií a nevěrou, který platí pro polyamoriky obecně. Je jím vyšší míra důvěry v otevřenou komunikaci. Tím, že polyamorie ze své podstaty nevyžaduje věrnost, polyamorici nemají důvod tajit zalíbení v dalších osobách, ani schůzky nebo počínající vztah s někým dalším. Pro stávající partnery je často velmi důležité být včas informovaný o potencionálním vztahu svých blízkých s další osobou. Díky této důvěře odpadá velká část podezíravosti. *„Až mi řekl, že je pro něj velice důležitý, aby o tom vždy věděl. ... Přítel to třeba ví dřív, než to ví ten člověk, kterého řeším. Tak se mu snažím dávat najevo, že beru, co je pro něj důležitý (Vilma).“*

Díky odmítnutí věrnosti, je možné, aby spolu partneři hovořili i o touhách vůči jiným osobám, aniž by tím ohrozili jejich stávající vztahy. Tuto možnost komunikace bez cenzury informanti považují za výhodu polyamorie. Mezi polyamoriky totiž panuje přesvědčení, že pokud vyžadujeme věrnost, jsou určitá témata tabu a do komunikace se tak dostává cenzura. Jedna informantka považuje polyamorii za vyšší vývojový stupeň vztahů oproti monogamii. *„Myslím si, že jsme došli dál než ti ostatní lidé, přesto že na to většinou mají negativní názor. My si nelžeme a za ty dva roky praktikování polyamorie jsme překonali řadu překážek (Anna).“* Další informantka nedošla tak daleko, že by popisovala polyamorii jako další vývojový stupeň vztahů, přesto popisuje prohloubení úcty a respektu mezi partnery a celkové upevnění jejich vztahu právě díky polyamorii. Popisuje tak vyšší úroveň jejich vztahu, tedy jednoho konkrétního a nezobecňuje tento faktor na všechny polyamorní vztahy. *„Náš vztah je hlubší než bez toho, že to řešíme. Máme větší společnou úctu, důvěru (Vilma).“*

Nevěra je často součástí konfrontace polyamoriků se stereotypy, které v naší společnosti převládají. V takových případech se polyamorici obhajují právě vysokou informovaností a souhlasem všech zúčastněných. Míra

konfrontace se stereotypy je ovlivněná různorodým sociálním prostředím. Participantka výzkumu, která je v polyamorickém soužití nově popisuje především obavy okolí o své blaho a nutnost obhajovat svého partnera. *„Oni to moc nechápou, mají o mě strach... V partnerovi prostě vidí někoho, kdo mi chce ublížit, nebo má krizi středního věku, nebo něco takového. Tak se mě ptali „Opravdu si myslíš, že to není nevěra? Vždyť to je nevěra, jenom o ní víš, jenom mu to děláš lehčí. Nemá žádné výčitky svědomí. Kdyby někoho zabil a řekl ti to tak taky to je pořád vražda (Milada).“* Zvýšená obava o blaho informantky je spojená s jejím pevným sociálním zázemím, kdy ji takto konfrontovali blízké dlouholeté kamarádky.

Právě sociální skupiny, ve kterých se polyamorici pohybují, mají zásadní vliv na míru nutnosti obhajovat polyamorii a vysvětlovat její podstatu. Čím stereotypnější okolí je, tím více se musí polyamorici obhajovat.

Jednou ze strategií vyjednávání polyamorie s okolím, je vyhnoutí se veškeré konfrontace pomocí úplného utajení polyamorie. Tuto strategii zvolila mimo jiné také informantka s pevným sociálním zázemím, jejíž okolí je velmi stereotypní a ve všech ohledech dodržuje společenské normy. Pravděpodobnost konfrontace, kdyby polyamorní soužití odhalila, je tedy vysoká.

Mnohem častější strategií však je „přiměřená“ míra otevřenosti vůči svému okolí. Polyamorici ve vyjednávání zohledňují také míru ztotožnění se sociální normou u svého komunikačního partnera. Větší otevřenost je zpravidla vůči lidem, kteří samy nejsou striktními zastánci normy a obvykle se jedná spíše o známé nebo kolegy než dlouhodobě blízké osoby. Tento fakt může být ovlivněný různou vahou následků, které by případné odsouzení mohlo mít. *„Hm většina lidí o tom ví, nebo většina... jako, minimálně kamarádi z mé strany o tom ví. Ti třeba říkají, že je to dobrý, ale neumí si to pro sebe představit. Pak*

ta starší generace, no snažím se jim to nezamlčovat, ale ty jsou takový jako: "Ježíš, Maria!" "Pro boha!" Jako nechci jim to úplně cpát (Vilma)."

Častou strategií vyjednávání s okolím je zvolení „vhodného“ okolí. Jedná se především o subkultury, které také porušují sociální normy, a tak je zde celkově vyšší tolerantnost vůči odchýlkám, tím se vyhýbají konfrontaci s většinovou společností a zároveň získávají přijímající okolí. Jeden z dlouholetých polyamoriků si cíleně vybírá takové kulturní prostředí, kde jsou odchylky od normy oceňovány. *„spíš je to tak, že v tady té geek/ IT subkultuře, ve které se snažím socializovat se spíš lidem líbí, že jsou lidi různí. Tím se cítí akceptováni, jak i oni jsou svým způsobem úchylové do toho ať už to je IT nebo komiksy nebo tak. Jsou rádi v takové kultuře, a mezi takovými lidmi to není nic zas tak neobvyklého nebo odsuzovaného rozumíš... (Jindra).“* Nejčastěji zmiňovaná subkultura byla BDSM. Polyamorici své členství v této skupině často popisují jako jednu z dalších „divností“. Není neobvyklé, že po odmítnutí jedné sociální normy následuje odmítnutí další. *„Pak jsem byl nějakou dobu sám... zdrcený z rozhodů, asi půl roku. Potom jsem začal chodit na BDSM srazy do Prahy, zjistil jsem, že tam jsou taky divný lidi (Jindra).“*

Velká část participantů výzkumu pochází z rozvedených rodin. Tento fakt ovlivnil jejich postoj k monogamii jako sociální normě a znevážil manželství jako takové. Což můžeme pozorovat i u některých monogamních párů, které rezignují na uzavírání manželství.

Jeden z informantů rozvod rodičů sám tematizuje a uvádí, že ho určitě ovlivnil. *„Všechny rodiny jsou rozvedené, když nad tím tak přemýšlím. Myslíš, že vás to ovlivnilo? Mě určitě v tom smyslu že... ani ne ve vztahu k partnerství, ale spíš ve vztahu k manželství jako takovému. Že to nepovažuji za něco, po čem bych toužil. Když vidím, že existují hezké zajímavé vztahy, aniž by to bylo posvěcené od něčeho, od*

někoho... To, jak můj táta se kterým jsem žil měl hezké vztahy se svými následujícími partnerkami. To mě ovlivnilo, že jsem si uvědomil, že to není potřeba a že to není něco podle čeho bych se měl řídit (Jindra).“

13.Svoboda pro sebe i pro ostatní

Svoboda je jedním ze základních kamenů polyamorie. Svobodu mít a dát ji svým blízkým je základní předpoklad pro polyamorní fungování. Pro většinu polyamoriků je to nutná podmínka, bez které do vztahu nevstupují, i když to občas znamená ukončit začínající vztah. Svobodu každý popisuje trochu jinak, podstata ovšem zůstává. Se svobodou je spojeno několik témat. Jedná se o svobodu ve vztazích, v komunikaci a v neomezených možnostech. Dále se v souvislosti se svobodou také mluví o jejím omezování, které je veskrze vnímáno velmi negativně.

Začnu nejobecnějším pojetím svobody, a to pojetí svobody jako životní filozofii. Jedná se zde především o akceptaci svých blízkých celých, včetně toho, že se jim může líbit někdo další. Informantka klade největší důraz právě na přijetí partnera jako celku, jelikož i ona vyžaduje, aby ji partner akceptoval i s tím, že se jí líbí další muži, a chce mít možnost s nimi navazovat vztahy a mluvit o nich se svým partnerem. *„No, no spíš, než svoboda to vnímám, že kdybych to neměla, tak se cítím jako když odstraníš větev stromu. Jo, mě nejde o to, abych mohla cokoli, ale o to, že když nemůžu tak jsem ublížená... (Vilma)“* Informantka sama se distancuje od konceptu svobody, který ji přijde příliš neohraničený, tak jak popisuje nevyžaduje neomezené možnosti, ale akceptaci některých možností, v tomto případě možnosti navázat další intimní vztah, případně vyjednat další podmínky.

Tím se dostáváme k hlavnímu tématu v polyamorii, ke vztahům a vztahové svobodě. Rozsah svobody právě v této oblasti výborně vystihl jeden z komunikačních partnerů: *„Polyamorie, není jenom o mnohočetnosti vztahů, ale že je to taky o mnohočetnosti různých vztahů (Jindra).“* Polyamorie v tomto kontextu zcela odmítla monogamní normu i s jejími kategoriemi, stereotypy a pojmy, díky tomu je pro ně možné vytvářet vztahy svobodně podle aktuálních potřeb zúčastněných. *„Jedna věc, kterou člověk poměrně rychle pochopí v rámci polyamorie je to, že je všechno velice unikátní v rámci toho daného vztahu. Prostě... zatím jsem nenarazil na jedinou polykulu, kde bych si říkal jo tohle funguje nějakým způsobem, jako třeba támhle ta. Vždycky je tam nějaký mnohem unikátnější prvek, než v rámci nějaké polygamie... než v rámci nějakého monogamního vztahu. Je tam prostě mnohem víc diverzity (Lád'a).“* Vysoká individualita různých fungování v rámci intimních vztahů je možná právě díky svobodě vytvořit si vztah přesně podle toho, jak si kdo přeje bez nutnosti označit ho definujícím názvem, nebo ho zařadit do kategorie, kterou známe z monogamie.

Polyamorie svou svobodou forem vztahů umožňuje zaplnit veškerý prostor mezi kamarádstvím a životním partnerstvím (chápáno v monogamní normě) omezení je v tomto případě pouze v ochotnosti partnerů a omezeném množství času. *„V okamžiku kdy tam není to ohraničení, že máš jenom jeden romantický vztah, tak se odbourá ta hranice, že tady jsou nějakí kamarádi. Kamarádi můžou mít nějaké fungování do této míry vůči tobě, a pak je tam ten skok na toho partnera. Prostě se to pole zaplní, všemi různými kamarádství s benefity, nebo kometami. Což jsou hrozně intenzivní vztahy, které přiletí a zase odletí (Jindra).“* Díky těmto možnostem mohou polyamorici udržovat i blízké až intimní vztahy pouze na platonické úrovni. Nejsou totiž omezení představou, že by je blízká

osoba musela fyzicky přitahovat, často totiž dělí uspokojování svých potřeb mezi více lidí.

Vysoká různorodost vztahů se projevila, když polyamorici měli spočítat své partnery, pro většinu to byla náročná otázka, jelikož mají vztahy různých úrovní a intenzit. Nebylo jednoduché stanovit koho již považují za partnera a kdo je s nimi v jiném poměru. Vztahová svoboda umožňuje rozvíjet přátelství, které by se za normálních okolností nikam neposouvaly. Fluidita vztahů je považována za přirozený jev.

Ruku v ruce se svobodou vztahových forem jde svoboda mnohočetnosti vztahů. Výhodu mnohočetnosti vztahů polyamorici vidí v možnosti získat více inspirace a podnětů, které se mohou týkat všech oblastí života, nejen partnerského. Přesto když jsem se doptala na konkrétní příklad vlivu dalšího partnera, komunikační partnerka si vzpomněla pouze na novou sexuální praktiku. *„V momentě kdy se nějakým užším způsobem vídám s víc lidmi, tak ... člověk nemá jenom jednu kolej. Mám víc inputů, jako... no teď to zní, jako že to kamarádi taky dávají, ale když je ten člověk ti bližší, tak je to mnohem intenzivnější, víc to na tebe působí. ... Hm máš něco konkrétního? Jenom pro moji lepší představu? Jo, tak můžeme jako celou postel, téma nočního života. Nebo třeba s tím jedním, se kterým jsem se vídala jsem řešila porno, jako ne že bych to s přítelem neřešila, ale prostě každý má nějaký svůj způsob jak to řeší (Vilma).“* Deklarování důležitosti vztahové svobody lze najít u všech participantů výzkumu, přesto z popisů fungování vztahů a navazování dalších kontaktů vyplývá ovlivnění sexuální složkou vztahů.

Díky mnohočetnosti vztahů se polyamorici nemusí omezovat ve svých potřebách, ať už sexuálních nebo romantických. Neochota omezovat se byla označena i za jednu z motivací pro polyamorní uspořádání. *„Tak protože, když*

budu s někým a potkám někoho jiného, se kterým bych taky chtěla být, tak mi přijde takové hloupé muset se omezovat... (Zita).“ Neochota omezovat částečně souvisí i s nestandardní sexualitou, kterou nelze uspokojit v rámci monogamního vztahu. *„Pak došlo k tomu, že jsem začala víc být přitahovaná chlapy, poznala jsem svou nynější partnerku, ale já nejsem moc lesba. Takže to tak vyšlo, že kdybych byla monogamní tak bych si musela vybrat, mít sex s chlapama, nebo mít ten romantický vztah s partnerkou, životní partnerství... takže to je taková blbá volba, že jo... (Jarča).*“ Polyamorie umožňuje uvědomit si své potřeby v plném rozsahu, jelikož v ní neplatí běžné stereotypy ani komunikační tabu. Zároveň umožňuje individuálně vyjednat jejich naplňování tím, že není nutné, aby byly všechny potřeby uspokojeny v rámci jediného vztahu s jedinou osobou.

I přes tyto výhody někteří komunikační partneři nechtějí více než jednoho partnera. Vysvětlení podala žena, která žije se svým partnerem v polyamorním vztahu. Toleruje jeho další přítelkyni, ale sama o dalšího partnera nemá zájem. Z jejího vysvětlení vyplývá respekt vůči sobě i vůči druhým. Ten ji neumožňuje stát se druhou přítelkyní, ani někomu nabídnout pouze částečný vztah, jelikož rodinu již má se svým partnerem a další osoby do ní přijímat nechce. Tato žena mluví o morálních zábranách narušovat vztahy někoho dalšího. Další z důvodů je nízký zájem o navazování nových romantických vztahů. *„Jo, jsou muži, kteří se mi líbí, ale prostě se mi jenom líbí, maximálně se na ně podívám. Mě přitahují starší muži. Když jsou starší tak si řeknu, že už jsou nejspíš ženatí a mají rodinu, a to je pro mě tabu. Jo i třeba z morálního hlediska, já si neumím představit, že bych byla třeba milenka. Asi mi ten můj partner prostě stačí. Už jenom kvůli té energii, musela bych ji rozdělovat, nebo že bych měla více času, to nemám. Právě když jsme byli toho půl roku rozejití, tak jsem byla sama a nehledala jsem jiné chlapy (Milada).*“

Jednou ze samozřejmých částí je svoboda v komunikaci. Bez ní by nebylo možné vyjednat podobu vztahu, tak aby naplňoval očekávání a všem vyhovovala. Důraz se klade na neexistenci cenzury a přístupnost všech komunikačních témat k diskuzi. Tyto možnosti zvyšují důvěru a snižují podezíravost, jak popisuje jedna komunikační partnerka *„Vím, že dnes by mi to řekl, protože to má v podstatě dovolené (Milada).“*

Pro některé polyamoriky je zatím komunikační svoboda jedinou reálně praktikovanou částí polyamorie. Ne všem se totiž povedlo najít další partnery. Hlavní bariéru v hledání partnerů vidí především ve stabilitě a dlouhodobosti již existujícího vztahu, který naplňuje znaky klasické rodiny, včetně dítěte. *„Já mu to říkala, že to že mám chlapa není problém. Ale já mám pocit, že on to vůbec nedával... totiž podle mě tam je víc úrovní toho problému. Třeba ne, to že mám toho chlapa, ale to, že on nikdy nebude ten první, že já už to rodinu někde mám a s ním už ji mít nebudu. Třeba takhle přítel, když měl tu holku a ona se omylem, nebo ne omylem, ale dozvěděla se, že má dítě, tak byla úplně jako “Ty máš dítě? Jak je to možný?” byla z toho úplně hotová (Vilma).“* Z této citaci lze dobře vyčíst konfrontaci polyamorního uspořádání s monogamní představou nukleární rodiny, která je stabilní a skládá se z rodičů a dětí, nikoho dalšího.

Posledním velkým tématem v rámci svobody je její omezování. Omezování svobody vyvolává v polyamorických rozhořčení, nepochopení, odpor i ublížení. Veskrze je spojeno s negativním prožíváním. Dalo by se tedy očekávat, že mezi sebou polyamorici svobodu nijak neomezují. Ukazuje se ovšem, že bývá omezena určitou vztahovou hierarchií. Ať už je deklarována jako nutnost nejprve informovat původního partnera o tom, že se jim líbí někdo nový, a pak teprve to říct objektu zájmu. Nebo přímo jako požadavek na seznámení s případným novým partnerem svých blízkých, aby mohlo dojít

k ověření úmyslů a odhalení charakteru daného jedince. Poté následuje schválení nebo konflikt ohledně nového vztahu. Konkrétně potřebu schvalovat a ověřovat nové partnery popsal jeden komunikační partner jako své ochranné tendence. „Nemám rád takové věci jako *“Seznámila jsem se s člověkem a nechci, aby si ho poznal.”* Spíš je to věc, že já se snažím nějakým způsobem chránit a tím pádem chci vědět co je to za člověka. Když to je člověk, který se mi nezdá úplně důvěryhodný, nebo je to člověk který je nějakým způsobem zlý, tak prostě chci vědět co to je za člověka, než vydám nějakou důvěru tomu vztahu a nechám ho plynout (Láďa).“ Stejně záměry popsal více polyamoriků. „Když jsem o tom přemýšlel, tak já bych měl největší obavu z toho, že by na sebe mohla nalepit nějakého chlapa, který by měl zneužívací tendence. Toho se bojím. O ní se bojím (Dan).“

14. Identita a polyamorie

Všichni se občas identifikujeme dle vztahů, které vedeme. Hovoříme potom o sobě jako o přítelkyních a manželkách, méně často se označíme za matky samoživitelky, nebo milenky. Rozhodnutí vést vztahy jinak, než většinová společnost je velká změna v identitě polyamoriků, jelikož nabourává socializovaný model romantických vztahů, kteří všichni máme vštípený již od dětství. Monogamní model je v naší společnosti všudypřítomný. Rozhodnutí tento model opustit a následovat jiný, je obvykle dlouhým procesem vyrovnávání se se sebou samým a zvažováním své vlastní identity. Polyamorici často popisují nejistotu v začátcích a tendence zlehčovat své prožívání: „Jako spíš já jsem to svým způsobem cítila v sobě, ale myslela jsem, že jsem asi mimo, nebo co (Vilma).“ Další informantka popisuje obtíže při přijímání polyamorie za svou i po emocionální stránce, přesto že ji vyhodnotila i

vyzkoušela jako vhodné řešení. „*Nebo takhle, byly doby, kdy jsem tomu rozuměla, racionálně, že je to pro mě dobré řešení, ale měla jsem problém to přijmout citově s tou žárlivostí třeba... (Jarča)*“

Přijetí polyamorní identity někteří polyamorici přirovnávají k homosexuálnímu coming outu. Je to také jistá forma přiznání se k porušování společenské normy, přesto že homosexuálové jsou dnes již rozšíření a společensky přijímáni. Na facebookových stránkách Polyamory vztahy, skrze které jsem oslovila komunikační partnery, sdílela členka skupiny svou báseň o coming outu, která věrně přibližuje proces vyrovnání se s polyamorní identitou včetně časového vývoje, proto ji zde uvádím v plném znění.

„Většinou se jedná o poměrně dlouhý proces, který začíná pomalým ohmatáváním svojí vnitřní identity, pokračuje tím, že se člověk třeba svěří několika nejbližším lidem, komunitě, ve které žije, a někdy třeba mluví o své orientaci i veřejně. V mém případě se období od vnitřního coming outu (uvnitř mojí hlavy) k veřejnému (na stránkách bulváru) scvrklo asi na čtrnáct dní. Ta zkušenost nebyla úplně pozitivní, ale byla jistě silná a inspirativní, což se odráží třeba v téhle básni:

Po svém coming outu

Den po svém nechtěném coming outu

jsem tváří Blesku

a americká jeptiška prosí

vyprávějte své příběhy

Čtrnáct dní po svém děsivém coming outu

jedu na festival Otevřeno

a v parku Bludník o mě šeptají
všichni staří přátelé

Měsíc po svém černém coming outu
šňupám v Londýně
poprvé vidím oblohu nad mraky
s číšníkem čarodějem

Půl roku po svém zneužitém coming outu
převyprávím svůj příběh
poprvé a naposledy vidím tvář člověka
co šéfuje mému deníku

Sedm měsíců po svém izolovaném coming outu
miluji vzkříšené domy
mám střechu pro všechny křivdy
spím ve squattu

Osm měsíců po svém tragickém coming outu
sleduji na balkóně
jak se rozpouští plato paralenu
místo smrti, polykám depresiva

Rok po svém směšném coming outu
uprostřed něžných hor
žiju stejnou romantickou utopii
mám náruč plnou třezalky

Rok a půl po svém coming outu
uprostřed vánočních světél
líbám svou první lesbickou lásku
farář mě zaklíná, ať už mlčím

Dvacet měsíců po svém coming outu
vím, že jsem ten nejobyčejnější člověk (M. Šipka 11. 10. 2017).“

Báseň hezky demonstruje vlastnost, které jsem si všimla i u svých komunikačních partnerů. Čím déle v polyamorním konceptu žijí, tím více se považují „normální“ a přestávají tak naléhavě vnímat rozdílnost oproti většinové společnosti. Domnívám se, že je to vyšší mírou přijetí a vyrovnání se s vlastní identitou a stylem, kterým vedou své vztahy. Díky tomu na ně neupínají tolik pozornosti a z polyamorie se stává dílčí součást jejich života.

Coming out také může být vnímán přímo jako vyjádření své sexuální orientace, jelikož někteří polyamorici popisují polyamorii přímo jako jejich sexuální orientaci a považují ji za svou „přirozenost“. *„Podobně jako třeba u těch homosexuálů, ten coming out, že člověk to sám nějak pozná, že to nemá úplně standardně. ... Zrovna tak jako homosexuálové mají orientaci na stejné pohlaví, tak já mám orientaci... nebo mám pocit, že mám orientaci (nemůžu říct, že to tak 100 % je), na více vztahů zároveň (Dan).“*

Existuje další část polyamoriků, kteří praktikují polyamorii již od dob adolescence, kdy začali navazovat první romantické vztahy. Jsou to jedinci, kteří polyamorii nejdříve začali praktikovat, a až později zjistili, že tento koncept má jméno a existují další lidé, kteří tak žijí, a kterým tento koncept

funguje. „K tomu jsem dospěl tak, že mi to tak přišlo. Tehdy mi bylo sedmnáct a přišlo mi to úplně jasné. Já jsem jeden z těch případů, které prostě... začaly s polyamorií a pak zjistili, že se to takhle jmenuje. Takže potom když jsem zjistil, že se to nějak jmenuje tak se toho člověk chytí a chce se setkat s lidmi, které jsou stejně divní jako on (Jindra).“

Jiní v sobě polyamorii objevili až když se zamilovali do další osoby, aniž by přestali milovat svého stávajícího partnera/partnerku. V těchto případech je přijetí polyamorní identity složitější, jelikož jedinci mají strach, že o svého partnera přijdou.

Někteří informanti se rozhodli pro polyamorní identitu poté, co byli opakovaně zklamáni v monogamních vztazích. Došli tak k závěru, že jim monogamní koncept nevyhovuje. Ať už kvůli nedostatku upřímnosti: „Čistě monogamní vztahy... ale vždycky tam byla nevěra. Ne tedy z mé strany. Možná i to mě na tom láká, že ta polyamorie je upřímnější, že vím ... přítel je nám věrný a je to upřímnější. Já mám špatné zkušenosti s monogamními vztahy... (Anna).“ Nebo kvůli příliš bolestným rozchodům: „Protože často vidím nějaký mentální rozklad člověka, který projde rozchodem, obzvlášť když je to rozchod toho horšího typu, toho víc rozbordeleného, tak ... mi přijde, že když má člověk víc partnerů, tak mu mohou poskytnout větší oporu, aby se z toho snáze dostal, aby to lépe snášel (Lád'a).“ Po mé přímé otázce informant přiznává, že sám má za sebou několik nepovedených vztahů, které neskončily dobře. Na této citaci je dobře vidět jeden z projevů polyamorní identity, a tím je snaha obhajovat sebe i celý koncept.

Polyamorní vztahový koncept se projevuje v identitě mimo jiné jako obava z odsouzení a konfrontace se stereotypy. Dá se tak usuzovat z provedených rozhovorů, přesto že si to sami polyamorigi neuvědomují a nijak to netematizují. Z některých rozhovorů je patrná příprava a promýšlení

informací, které mi komunikační partneři chtěli sdělit. Snaží se představovat polyamorii jako vhodnou koncepci pro život, která není odsouzeníhodná, ale naopak by si zasloužila společenské přijetí. *„Za mě, za mě je to lepší varianta. A považuji to za stejně hodnotnou variantu jako je monogamie, polygamie, polyandrie a další, které činí ty lidi, které jsou v tom vztahu šťastnými, naplněnými atd. (Lád'a)“* Tady vidíme poukazování na další alternativní způsoby vedení vztahů, které jsou zde déle než polyamorie, tím nám participant výzkumu naznačuje, že není jediný, kdo žije alternativním způsobem. Všichni zdůrazňují, že cílem je spokojenost všech zúčastněných, i když z vyprávění občas vyplývá i jistá míra nátlaku na své partnery, jak jsem již popsala výše. Koncept obhajují také odkazy na literaturu, kdy někteří popisují, jak o polyamorii píše některý autor, než aby se radši vyjádřili za sebe. I přes mou snahu doptávat se na osobní názor, je občas složité rozlišit co si skutečně myslí daný komunikační partner o konceptu, a co jsou argumenty k legitimizování.

Tito participanté výzkumu také hovoří o zprostředkovaných zkušenostech. Především muži praktikující polyamorii se často odkazují na druhé. Popisují, jak žijí polyamorii druzí, jaké mají vlastnosti druzí. Dlouze mluví o tom, jak fungují různé vztahy. Co od dalších „jako jsou oni“ slyšeli. Tím se vyhýbají přímému přiznání, co dělají oni, a jací jsou oni sami. Těmito nepřímými prohlášeními se v podstatě obhajují. Chtějí, aby bylo zřejmé, že jsou další lidé stejní jako oni, a zároveň aby nebylo jasné, nakolik se popis týká jich samých. Takové jednání poukazuje na nedůvěru v sebe samého. Vyplývá z něj nejistota.

Další strategií je poukazování na nedostatky monogamie a vyzdvihováním svobody, která v polyamorii panuje. Ztotožnění s polyamorií ovlivňuje jejich pohled na svět i názorové zakotvení. Polyamorici si uvědomují,

že svým jednáním porušují normu, a tak mají snahu své jednání, s ním i sami sebe, obhajovat.

Jednou z dalších variant je kompletní odmítnutí společenských norem a nahrazení náboženskými normami, konkrétně Buddhismem, který poskytuje nástroje na aktivní práci s identitou. Tyto nástroje jsou užitečné především v prvních fázích uvědomování si vlastních preferencí a proměňování své identity na polyamorní.

Polyamorici rozlišují, zda jejich identita je postavená především na jejich vztahu a hovoří o sobě jako o součásti polykuly, která je určuje. Občas je může vztah až pohlit, jak popisuje jedna informantka. *„To jsem ještě neměla takhle sebevědomí, měla jsem strach a žárlila jsem, a to jsem se v tom vztahu hlavně tak rozpustila, že jsem neměla už žádnou identitu sama za sebe (Vilma).“* Tento stav je obvykle interpretován negativně jako ztráta sebedůvěry a neschopnost socializovat se osamoceně. V polyamorii proto existuje pojem sólo-poly, který je určen pro jedince socializující se primárně jako jednotlivci, přestože mají navázané různé vztahy a snaží se, aby nebyly hlavní součástí jejich identity. *„Já mám teďko spíš tendenci se orientovat do něčeho čemu se říká sólo poly. To jsou lidi, kteří se neidentifikují primárně jako součást vztahu ale jako jednotlivci. Že oni jsou oni a dělají různé věci s různými lidmi. Často ani nejsou součástí těch live up vztahů. Mají různé vztahy, které by měli být nějakým způsobem obohacující pro všechny, ale ten jedinec se primárně neidentifikuje jako člen páru, nebo nějaké trojičky, ale vystupuje primárně sám za sebe... (Jindra).“* K této změně v identitě informant přistoupil, jelikož měl pocit pohlcení ve vztahu. Popisuje, že se svými partnery trávil veškerý volný čas a téměř nikam nechodil sám jako jednatel. Časem to pro něj bylo příliš intenzivní, proto se rozhodl pro sólo-poly, kde má prostor jak pro své partnery, tak pro sebe, a distribuce času je tím vyrovnanější.

Někteří polyamorici považují svou rozdílnost od většinové společnosti za hlavní rys své identity. Nejvíce se takový popis projevil u homosexuálních a bisexuálních žen, které popisují polyamorii pouze jako součást své deviantní identity. Vnímají, že tomu odpovídají reakce okolí. *„Jo, teďko jsem se rozešla s přítelem, takže jsme jenom s partnerkou. Tak jsem to říkala kolegům v práci a ty mi říkali „No jo, ty jich máš stejně spoustu.“ Ty si myslíš, že jsem divná a... No, tak jako, je to součást asi mojí divnosti předpokládám... (Vilma).“* Díky své nestandardní sexualitě, která znemožňuje fungování v běžném vztahu a dalším faktorům jako je změna genderu, rezignovaly na snahu zapadnout do většinové společnosti. *„No tak taky věděli, že jsem divná tak to brali jenom jako další aspekt divnosti... V čem si myslíš, že jsi divná? Necháávám se věšet za háky a svazovat a já nevím co všechno... Takže spíš ta BDSM komunita vadí rodičům, než ta polyamorní? No, to BDSM taky ne. Spíš ty kérky vadí mámě (Vilma).“* Tetování je na viditelných místech zkombinované s jizvami a informantka sama na ně upozorňuje, z toho usuzují, že je to jistá forma vyjádření vlastní identity. Dává tím najevo, že se odlišuje úmyslně.

Stejný pohled na svou identitu má i její partnerka. *„Jako, že to běžný lidi nedělají. Nejsem si úplně jistá, jestli to říkala konkrétně o polyamorii... Ona to říkala o různých věcech, že je to zvláštní. Ale je dost možný, že to taky říkala ... jo myslím, že to říkala i o tom (Zita).“* Jelikož obě ženy se odchylují od normy ve více aspektech a zároveň s tím jsou ztotožněné, jelikož je tak označuje okolí dlouhodobě, dalo by se zde uvažovat o přijetí deviantní nálepky. Takové jednání je možné interpretovat pomocí teorie labelingu od Goffmana a Garfinkela.

V rámci shrnutí vlivu polyamorie na identitu jedinců, kteří ji praktikují, bych ráda uvedla, že vliv je reálný a projevuje se jak v sebepojetí polyamoriků, tak ve způsobu vnímání jejich okolí. Polyamorici svými romantickými vztahy

získávají deviantní označení a samy se s ním vyrovnávají. Obhajují koncept, mají strach z odsouzení a vyloučení. Někteří se vylučují dobrovolně. Jiní radši polyamorii tají. Největší vliv vidím především v různé míře sebedůvěry a různé míry jistoty své vlastní identity.

15. Vyjednávání polyamorie s okolím

V rámci vyjednávání nestandardního vztahového uspořádání s okolím volí polyamorici několik strategií, které jsou určeny různými faktory. Patří mezi ně strategie tajezení, a tedy úplného vyhýbání se konfrontaci se zastánci většinové společnosti. Dále je to polo-otevřená komunikace, která spočívá v selekci informací i lidí, kterým budou předány. S touto strategií souvisí názor, že vztahové uspořádání je soukromá věc, a okolí nemá právo do ní zasahovat. Poslední strategií je vybírání vhodného okolí. Polyamorici obvykle popisují jednu ze strategií jako pro sebe dominantní, zároveň v jistých situacích užívají i další. Strategie vyjednávání je vhodné chápat spíše jako pravděpodobné modely jednání než jako určující návody.

První strategii, tajit polyamorii, volí komunikační partneři především ze strachu z odsouzení a možných dopadů na profesní kariéry zúčastněných. Tato obava se objevuje především u lidí žijících v malém městě, kde je nižší míra anonymity spojená se silným sociálním zázemím. Dalším faktorem je poměrně krátká doba praktikování polyamorie, spolu se začátkem až ve středním věku. Dalším faktorem je dítě v předškolním věku, které se snaží matka ochránit a odmítá s ním hovořit o alternativním vztahovém uspořádání, ve kterém se svým partnerem už téměř 2 roky žije.

Snaha o zachování monogamního stereotypu pro své okolí je spojená s nejistotou původní partnerky ohledně polyamorního uspořádání. Sama se cítí monogamní s vysokou orientací do rodinného života, včetně blízkého kontaktu se širokou rodinou. Tato informantka výzkumu již prošla konfrontací s kamarádkami, kterým se s novým uspořádáním svěřila. Obě reakce byly spíše negativního charakteru, kdy kamarádky vyjádřili nepochopení její tolerance a polyamorii vnímají pouze jako přiznanou nevěru. Zároveň vyjádřily obavy o blaho informantky a odsouzení vůči jejímu partnerovi. Sama informantka tuto zkušenost považuje za odrazující a dalším konfrontacím se vyhýbá. *„Ony to moc nechápu, mají o mě strach... V partnerovi prostě vidí někoho, kdo mi chce ublížit, nebo má krizi středního věku, nebo něco takového. Tak se mě ptaly: „Opravdu si myslíš, že to není nevěra? Vždyť to je nevěra jenom o ní víš, jenom mu to děláš lehčí. Nemá žádné výčitky svědomí. Kdyby někoho zabil a řekl ti to tak taky to je pořád vražda.“ Zvlášť ta druhá, která se to dozvěděla teďka. Ta je z toho taková špatná a je hrozně vyčerpávající jim to vysvětlovat (Milada).“* Tuto zkušenost zprostředkovala i svému partnerovi a jeho druhé přítelkyni, která se díky tomu nikomu nesvěřila s novým vztahem, jelikož pro okolí zůstává oficiální partnerkou pouze první žena, se kterou má muž dítě a dlouholetý vztah. Toto tajné uspořádání bylo jednou z podmínek první přítelkyně pro přijetí polyamorního konceptu. Z rozhovoru vyplývá, že je pro ni důležitá tajnost také kvůli nejistotě dlouhodobé udržitelnosti vztahu, která se projevuje deklarováním odkládáním důležitých rozhodnutí a odmítáním nových závazků.

Druhou strategii jsem označila jako polo-otevřenou komunikaci, kterou popsalo několik komunikačních partnerů. Shodují se především ve snaze nelhat a úmyslně nic nezamlčovat, zároveň všichni odsuzují aktivní prezentaci

polyamorního konceptu, obzvlášť je-li označena za jedinou správnou, nebo nejlepší možnou cestu. „Hm většina lidí o tom ví, nebo většina ... jako, minimálně kamarádi z mé strany o tom ví. Ti třeba říkají, že je to dobrý, ale neumí si to pro sebe představit. Pak ta starší generace, no snažím se jim to nezamlčovat, ale ty jsou takový jako: “Ježíš Maria” “Pro boha”. Jako nechci jim to úplně cpát, jako v momentě, kdy by měl jeden z nás třeba reálně partnera, tak by to taky bylo jinak. Jako snažím se jim to nezamlčovat ani jim to necpat. Mladší generace je s tím v pohodě, starší no ... moc to nepobírají (Milada).“ V citaci je popsán jeden z hlavních důvodů, proč je komunikace otevřená v rozdílných mírách – je jím mezigenerační nepochopení, se kterým se setkali téměř všichni polyamorici, kteří o svém způsobu života řekli starší generaci (50 a více let). „Jenom to mámě přišlo takové zvláštní. Už nějakou dobu ze začátku jsme o tom tak mluvily. Ona věděla o obou, já jsem si myslela že to tak z toho vyplývá, že chodím s oběma. A ona se mě pak po čase ptala, s kým já to vlastně chodím. Tak jsem ji to řekla, že s oběma. Tak na to tak koukala, ale já jsem myslela, že to ví (Manka).“ Reakce rodiny je obvykle rozpačitá. Jsou překvapení ale časem nové uspořádání přijmou. „Nic výrazného, možná jestli to mámě přišlo zvláštní, no ... Ale té přijde zvláštní víc věcí (Zita).“

Třetím přístupem k vyjednávání je názor, že polyamorie je soukromá volba, a tudíž okolí nemá právo do ní zasahovat. Tento postoj se projevuje především nezájmem o názory druhých, případně nezohledňováním jejich názorů, když už je okolí vyjádří. Týká se to i názorů rodiny. „Jako, nějak se s tím extrémně netajím, ale zároveň si do toho nenechám nějakým způsobem kecat. Myslím si, že je to nějakým způsobem moje věc, tak jak jsem se rozhodl já. ... Rodiče si jsou vědomi. T: Jak to vzali? R: Ze začátku dost divoce, a potom se s tím nějak smířili. Zvlášť kvůli tomu, že se to dozvěděli až potom co ten vztah už fungoval nějakou delší dobu. Takže asi tak... (Lád'a).“ Je zde vyjádřena jistá míra neochoty svěřovat se

okolí. Informant nejprve na otázku odpověděl pouze velmi obecně, že polyamorií netají, ale ani ji nikomu neprezentuje. Neodpověděl tím tedy na dotaz, zda o tomto uspořádání jeho okolí ví, a jak na něj reagovalo. Pod označením za soukromou věc se tedy skrývá neochota diskutovat svoje romantické vztahy s okolím, a to i tím nejbližším. Podobný přístup připomínající laxnost vůči názorům ostatních vyplývá z více výpovědí. „*T: Jak to vnímá tvoje okolí? Ví o tom, že žiješ tady s těmi možnostmi? R: Tak když na to přijde řeč tak asi jo. Mamka asi o tom moc neví. Asi většina lidí o tom moc neví... T: S těmi se kterými na to přišla řeč, jaká byla jejich reakce? R: Snažím se vzpomenout, ale asi už ani nevím... (Zita).*“ Tato výpověď by se dala interpretovat také jako neochota hovořit o polyamorii, a tím konfrontovat socio-společenskou normu, ale ze zbytku rozhovoru vyplývá smíření se s deviantní nálepkou, proto tento případ interpretuji spíše jako nezájem o ostatní a nedůležitost jejich názorů.

Vyjednávání je možné do značné míry ulehčit, pokud si polyamorik vybere správné okolí. Mnoho polyamoriků popisuje, že se pohybují ve specifických subkulturách, kde není porušování norem odsouzeno, naopak se zde cení rozmanitost odchylek od sociální normy. Je to nehodnotící prostředí, jelikož nikdo nechce být odsouzen. „*No já se asi vesměs pohybuji v okolí, pro které to není tak nenormální. Nebo není to o tolik nenormálnější než ostatní věci. Ať už to jsou nějaké subkultury, třeba to BDSM, nebo do Japonska lolita fashion a tak dále... nebo mí známí třeba programátoři a nějaká ta komunita v tom IT, kde to rozhodně není tak, že by to bylo nějak prevalenční, ale spíš je to tak, že v tady té geek/IT subkultuře, ve které se snažím socializovat se spíš lidem líbí, že jsou lidi různí. Tím se cítí akceptováni, jak i oni jsou svým způsobem úchylové do toho ať už to je IT nebo komiksy nebo tak. Jsou rádi v takové kultuře, a mezi takovými lidmi to není nic zas tak neobvyklého nebo odsuzovaného... (Jindra).*“ Socializací v těchto subkulturách se

také polyamorici vyhnou konfrontaci se stereotypy jako je například představa nevěry, nebo ideálního modelu rodiny.

Nejčastěji polyamorici hovoří o BDSM komunitě, v rámci které je oblíbené svazování provazy, které jeden participant výzkumu popsal jako vhodnou aktivitu pro rande. *„Dneska mám taky domluvené rande, jako ne rande, jdeme vázat spolu, pak jsem taky domluvený s kamarádkou na jedno vázání. Zatím bych to nebral jako že bych byl otevřený novému vztahu, spíš si chci otestovat, jak spolu budeme komunikovat a fungovat právě při tom vázání, nebo při nějaké aktivitě, která nás bude nějakým způsobem bavit. Ne, že bych dělal rande typu interview na vztah, to je takový strašně stresující, ne příliš vyovídající prostředí (Jindra).“* Na této výpovědi je dobře vidět, jak velký posun od stereotypů může socializace v BDSM subkultuře udělat. Z této představy ideálního prostředí pro navazování vztahů lze usuzovat, že informant bude navazovat vztahy pouze v rámci dané subkultury. Odlišnost je v tomto případě tak velká, že by byla jen těžko slučitelná s představami většinové společnosti. Tímto předvýběrem se zároveň zvyšuje pravděpodobnost, že nová partnerka přijme polyamorii, nebo bude ochotná uvažovat o jiném druhu vztahů, jak vyplývá ze zkušeností polymoriků, kteří popisují, že navázali vztah s někým z komunity BDSM, případně jim byl někdo představen jiným polyamorikem. Naopak navazování vztahů bez tohoto předvýběru, tedy klasickým způsobem ve většinové společnosti, většina popsala jako neúspěšné. Potencionální partneři se po představení polyamorního konceptu distancovali a k dalšímu kontaktu již nedošlo. Tím se dostáváme k poslední subkategorii v rámci vyjednávání polyamorie.

Samostatnou subkategorii tvoří vyjednávání polyamorie se stávajícími partnery, se kterými mají monogamní vztah. V těchto situacích je

zdůrazňována otevřená a upřímná komunikace, nutnost ubezpečit partnera o přetrvávající náklonosti a vyvrátit obavy z nahrazení. Někteří se zprvu kvůli polyamorním tendencím i rozešli, jelikož po uvědomění si vlastních preferencí pro ně byla svoboda, a možnost vést více vztahů zároveň důležitější než stávající partner. *„Přitom ale já ji mám rád a hodlám ji sponzorovat i nadále, tak proč to nejde, proč spolu nemůžeme být? Zároveň už jsem měl druhý vztah. V té chvíli jsem si uvědomil, že se mi v hlavě rodí ideální řešení, byť v té době nepříjemný, by bylo mít ty partnerky obě dvě (Dan).“* Přítomnost nové lásky vytváří nátlak na stávající partnerku, ta je nucena rozhodnout se, zda přijme polyamorní koncept a s ním i druhou ženu svého partnera, nebo zda vztah ukončí. *„Já jsem si uvědomoval, že ta situace není dobrá, že na ni vyvíjím nátlak, protože to bylo buď to přijmeš tyhle ty nehorázný podmínky, nebo končíme. Ale tu situaci si člověk nevybírám, prostě se to řeší, v takové situaci, jaká je (Dan).“*

Podobná situace byla popsána vícekrát, všichni se shodují že nejlepším nástrojem pro řešení je upřímnost a velká dávka projevů náklonosti vůči stávajícímu partnerovi, které je nutné ubezpečit o stále trvajících a nezměněných pocitech. Aby partner uvěřil, že je stále milován a nebude nahrazen, je popisováno jako zásadní podmínka pro možnost polyamorního soužití. *„Já jsem se mu pak snažila, nějakou dobu naznačit, že tam nejde o to, že bych chtěla někoho jiného, nebo že bych ho chtěla nahradit, že to nemá nic společného s naším vztahem, že to není nic proti němu, tak pak se to nějak uklidnilo (Vilma).“* Jedna z původních partnerek, která přijala polyamorii až poté co její partner navázal nový vztah, popisuje projevy náklonosti jako významný faktor pro tolerování polyamorie. *„No a přes ty svátky jsme se o tom hodně bavili. Přítel mi opravdu hodně dával najevo, že o mě stojí, zároveň jsem něco přečetla o té polyamorii, pouštěl mi video ... Já jsem si uvědomila, že ho mám pořád ráda a že to s ním ještě chci zkusit, protože*

za zkoušku nic nedám, rozejít se s ním můžu vždycky (Milada).“ Není jediná, kdo považuje rozchod až za krajní variantu řešení. Shoduje se na tom s informantkou, která má na rozdíl od ní s polyamorií dlouholeté zkušenosti. „Mě ta blízkost přijde natolik důležitá, že když jsou v tom vztahu nějaké problémy, tak se to snažím nějakým způsobem řešit, a ne to řešit hned tím úplným ukončením vztahu (Manka).“ Tato shoda pramení ze všeobecného hodnotového nastavení. Obě ženy popisují pomalé vytváření intimního vztahu, který má následně dlouhé trvání, právě i díky vysoké hodnotě blízkosti s druhou osobou.

V rámci partnerského vyjednávání se často tematizuje rozdíl mezi nevěrou a polyamorií, který je nutné vymezit hned v počátcích polyamorního fungování. „Mě to přišlo opravdu jako... neviděla jsem rozdíl mezi nevěrou a tím poly. Pro mě byla nevěra fyzický akt s někým jiným, a to, jestli o tom vím nebo ne pro mě nehrálo žádnou roli. Měla jsem stejný názor jako dnes moje kamarádka. Ano cítila jsem, že je to takový lehčí, protože mi přítel říká, kde je, a vím že když mi řekne, že někde bude, tak mi nelže. Že není potají s nějakou jinou, ale že by mi to už dnes řekl (Milada).“ Přestože informantka za hlavní znak nevěry popisuje fyzický akt s jinou ženou, z její výpovědi vyplývá, že zásadní vliv má faktor lhaní, který ničí důvěru mezi partnery. Sexuální část nevěry je schopná v rámci polyamorie tolerovat, přesto že ji stále prožívá velmi negativně. „No, pořád je tam taková bolest, když vím že se domů nevrátí a že se nevrátí, protože je s ní. Pro mě je nejhorší ta fyzická část, že vím, že tam ten sex probíhá. Před tím půl rokem mi byl i 4 dny nepříjemný po tom, co se vrátil od druhé přítelkyně. Musel se jít hned umýt, protože jsem z něj cítila její parfém. Nebyla jsem ho schopná ani obejmout, nic. Pak už to byly třeba 3 dny (Milada).“

Jak jsem již psala v úvodu této kapitoly, existuje několik strategií vyjednávání polyamorie s okolím, které jsou voleny dle situace. Polyamoriky

ovlivňuje prostředí, ve kterém se socializovali, i velikost města ve kterém žijí. Všeobecný přístup by se dal popsat jako snaha záměrně nelhat a nezamlčovat důležité skutečnosti, zároveň na své vztahy příliš neupozorňovat. Panuje obecná neochota konfrontovat se se sociální normou monogamie a jejími mnohými stereotypy.

16. Sex, sex a zase sex

Stejně jako ve všech ostatních intimních vztahových uspořádání i v polyamorii hraje sexuální život významnou součást soužití. Oproti monogamii ovšem v polyamorii neexistuje omezení vyžadováním věrnosti, ale převládá svoboda uspokojování sexuálních potřeb i s více partnery. Díky svobodě je možné rozdělit různé sexuální touhy do více vztahů. Je možné hovořit o svých představách, i když nezahrnují pouze partnera. A také je možné si své představy plně uvědomit a tematizovat je.

Díky svobodě je možné lépe vyjednat vztahy, tak aby v nich byli všichni spokojeni, i když v sexualitě nejsou kompatibilní. Ať už se jedná o popis odlišné sexuální orientace, který uvádí homosexuální žena: „*Když bych měla být jenom se svou partnerkou a neměla možnost být ještě s někým jiným, tak je to takový nenaplňující, tak mi bude něco chybět. A jí taky když je na kluky (Zita).*“ Nebo o odstranění tenze, která by vznikala z odlišných sexuálních potřeb partnerů: „*Stejně tak jsme řešili tu sexualitu, protože já jsem poměrně sexuálně orientovaný, zatímco pro mou partnerku to není něco, co by musela mít až tak často (Jindra).*“ Nejsou omezení věrností, ani představou že intimní vztah mohou navázat pouze s někým kdo je fyzicky přitahuje.

I participantů výzkumu, kteří mají zkušenost s monogamními vztahy zpravidla negativní, popisují nepochopení významu monogamních pravidel a kategorií týkající se sexuálních aktivit. „*Když jsi monogamní tak máš ten vztah rozdělený do dvou kategorií v podstatě. A ten partnerský vztah musí všechny tyhle kategorie naplňovat. Všechny ostatní ty kamarádské vztahy se nesmí k tomuhle partnerskému nějak přiblížit, a když se náhodou přiblíží, tak je nutný ten původní ukončit a následovat tenhle ten. Mě to nedává vůbec smysl, takhle žít... (Jarča).*“ Zdá se, že takové popření monogamní normy v sexualitě může pramenit také z neochoty jakkoli omezovat své sexuální potřeby. V souladu s konzumním způsobem života považují uspokojení veškerých sexuálních potřeb za samozřejmé. Omezování, které očekává monogamní soužití je pro ně nepochopitelné.

Hlavním cílem vztahů je najít takové uspořádání, které bude vyhovovat všem po všech stránkách, tedy i sexuální. Toto uspořádání samozřejmě nemůže být rigidní. vyvíjí se spolu se vztahy a se vznikem nových potřeb, reaguje na nové situace a je neustále utvářené v procesu otevřené komunikace. Komunikace je v sexualitě naprosto zásadní. Široce ji popisuje i literatura, kterou participantů výzkumu zmiňují např. v knize *The Ethical Slut* od Janet Hardy, která má sloužit jako jakýsi návod k úspěšnému polyamornímu soužití. Otevřenost v komunikaci označována jako nutná podmínka pro navázání jakéhokoli sexuálního vztahu, s odkazem na prostředí nočních gay klubů, kde si, jak konstatují autorky, nikdy nemůžeme být jistí, zda objekt našeho zájmu má stejné pohlaví jako gender a zda naše sexuální orientace budou kompatibilní. Komunikace je v tomto kontextu spojena také s možností odmítnutí, které musí být dostatečně jasné a sebevědomé, aby mělo požadované důsledky, zároveň nesmí nikoho urazit.

V rámci sexuality se zmíním i o problematice žárlivosti. Rozhodla jsem se ji umístit právě k sexualitě, jelikož je v tomto spojení nejčastěji uváděna v rozhovorech. Tento předpoklad potvrdila i jedna z informantek, která popsala žárlivost jako reakci na obavu z nevěry, přičemž nevěra pro ni byla určena sexuálním aktem s někým dalším. Stejně východisko zastávali i její monogamní kamarádky, u kterých ověřovala přiměřenost svých reakcí. Jiná informantka popisuje že trochu žárlila, jelikož záviděla své přítelkyni, že ji funguje sexuální život s jinými partnery. *„Ono to bylo spíš jako nějaké... spíš, závidění nebo tak ... že jim to sexuálně fungovalo a nám ne (Zita).“* V tomto kontextu jeden z participantů výzkumu rozděluje žárlivost, dle jejího vzniku na základě buddhistického učení. *„Ale ta žárlivost, která tam je, je spíš definována jako závist, že je to spojení toho, že k někomu mám nějakou připoutanost, něco se mi líbí a k něčemu mám nějakou averzi a nepřeju mu to. Tam se to komunikuje já si to zasloužím a on ne. Zatímco to, o čem slyším mluvit poly lidy, obvykle není žárlivost ve smyslu závisti, ale mluví o strachu ze ztráty o nějaké nejistotě atd. (Jindra).“*

Polovina participantů výzkumu deklarovala, že jsou téměř nežárliví. Což znamená, že žárlí velmi výjimečně a spíše když se cítí vyloučení nebo odstrčení než v běžných situacích, kdy by se žárlivost očekávala. Někteří informanti se setkali s nepochopením své nežárlivosti, a dokonce to snížilo důvěryhodnost jejich lásky. *„Chvíli to zpracovávala, protože to brala jako, o ní asi nestojím, když teda nežárlím nebo něco (Jindra).“* Tito nežárliví polyamorici popisují žárlivost jako negativní vlastnost, kterou nemají. Buď ji nemají „přirozeně“ nebo se tak rozhodnou. Nicméně v obou případech popisují, že neprožívají žárlivost. *„Já nejsem žárlivá, nemám tuto vlastnost. Já to беру jako slabost. Prostě já tvrdím, že když bude chtít někdo podezírat, tak podezírat bude. Já tohle to nemám... já nepodezírám a nehledám, já člověku věřím (Anna).“*

Sex je důležitý i pro ty participanty výzkumu, kteří deklarují jeho druhořadost. Paradoxně právě pro oni o sexuální stránce vztahu mluvili nevíce a zmiňovali ji u všech témat. Naopak informanti, kteří deklarovali, že jsou hodně sexuálně zaměřeni a je pro ně sexuální uspokojení důležité, neměli potřebu sex dále tematizovat. Tento nesoulad mezi deklarovanou důležitostí a četností tématu vysvětlují rozdílnou mírou ztotožnění s vlastními potřebami. Zdá se, že informant opakovaně zabíhající do sexuální tematiky není ještě zcela vyrovnán se svým zvýšeným sexuálním apetitem. Zároveň tento informant polyamorii praktikuje necelé 2 roky. Zatímco participanti výzkumu, kteří přiznávají svůj velký sexuální apetit, dokonce se označují za promiskuitní, jednoduše popíší, jak svou sexualitu naplňují, a dále nemají potřebu se k tématu vracet. Jsou to lidé, kteří polyamorně žijí 10 a více let. U některých méně vyrovnaných stále přetrvávají monogamní stereotypy, a tak nepovažují vztah za plnohodnotný, pokud nemá sexuální složku. *„Postupně to dopadlo tak, že jsem vlastně s (dnešní přítelkyní) začal chodit, i po intimní stránce to začalo všechno fungovat, už to byl regulérní vztah (Dan).“*

Když shrnu téma sexuality v polyamorii, řekla bych že je nepostradatelnou složkou vztahů. Pro některé jsou právě možnosti širokého sexuálního uspokojení v rámci polyamorního uspořádání motivací žít tímto způsobem. Polyamorie je v sexualitě otevřená i z teoretické stránky, a to možností otevřené komunikace o sexuálních představách s jinými lidmi se svými partnery. Tento aspekt je zásadní pro mnohé, kteří zatím nemají více partnerů, ale chtějí mít ty možnosti.

Zároveň bych byla nerada, aby z této kapitoly vyplývalo, že polyamorii praktikuji pouze promiskuitní jedinci, nebyla by to totiž úplné tvrzení. Polyamorii praktikuji i osoby méně sexuálně zaměřené, až dokonce i asexuální,

ty jsou ale v menšině. Je to možné právě díky rozdělní uspokojování potřeb mezi více osob. Asexuální osoby díky tomu mohou s polyamoriky navázat romantické vztahy, aniž by u jejich protějšků vznikala frustrace ze sexuální abstinence. *„Rozhodně jsem neměl víc jak 2 dlouhodobé sexuální partnery. S tou (jméno přítelkyně) je to tak, že ona je asexuální, takže ten vztah je dalo by se říct romantický (Jindra).“*

17. Čas jako vzácný statek

Organizace času je důležitou součástí vztahů. Uspokojit časově více partnerů je náročnější než uspokojit pouze jednoho, jelikož máme stále stejné množství času, které je omezené. Obzvlášť mluvíme-li o volném čase, který můžeme se svými partnery strávit. I přes zvýšenou časovou náročnost se všichni komunikační partneři shodli v tom, že jim za to všichni jejich partneři stojí.

Pokud časová organizace chybí, vyskytnou se pocity zanedbání a nespokojenost. Je nutné, aby distribuce času byla vyjednána ke spokojenosti všech. Každý má jiné představy o tom, kolik času chce se svými partnery strávit. Časové možnosti partnerů se také různí. Diskuze ohledně časových nároků a představ je tedy zásadní. Pokud je dobře vyjednaná, slouží jako prevence konfliktům a negativních prožitků.

Polyamorici se shodují, že nejčastější a nejvíce negativní prožitek je pocit vynechání. *„Nežárlím v takové té klasické situaci, kdy by se to očekávalo. Já mám nějaký nepříjemný pocit, když se cítím, že jsem z něčeho vynechaný. Ale v momentě, kdy mám pocit, že jsem zahrnutý, tak obvykle nemám problém (Jindra).“* Prožívají ho spíše než žárlivost, jelikož tolerují více různých vztahů svých blízkých a jejich

rozvoj popisují jako radostnou událost. „*Já ale třeba konkrétně u mého partnera cítím nějakou spoluradost. Já si myslím, že v nás mám už velkou důvěru. Takže mu říkám, že když by mu to dělalo dobře, tak proč by to nedělal. Já ho v tom spíš podporuju (Vilma).*“ Pocit nedostatku času pro jednoho partnera spolu s chybějící časovou organizací vytváří ve vztahu problémy. „*No to probíhalo tak, že jsme se museli domlouvat, že občas spal přítel u nás, občas já u něj. To bylo tak... T: Takže přítel s tvou partnerkou vycházeli dobře? To nebyl problém? R: No tak přítel pak žárlil hodně, to bylo jeden z důvodů, proč jsme se rozešli... už jsem to nevoládala. T: Proč žárlil? R: Nevím, asi měl pocit, že toho s ní mám víc společného, že s ní trávím víc času a tak (Jarča).*“ Nahodilost, která je v této citaci popsána, je označena za důvod rozchodu i partnerkou informantky.

Distribuce času se nemusí týkat pouze dělení času mezi partnery. Spadá sem také čas sám pro sebe, který chce občas každý, i když rád navazuje více vztahů. „*Nějakým způsobem jsem samotář potřebuju ten čas pro sebe, ale zároveň se snažím ten den, nebo i týden rozdělit tak, aby mi zbyl i nějaký čas tomu vztahu jako takovému. Ne vždy mi to vyjde, někdy převáží ty moje samotářský tendence, ale snažím se v tom týdnu minimálně nějaký čas věnovat tomu vztahu jako takovému (Láďa).*“ Každodennost se často z časových úspor přesouvá na internet do online chatů. Ty totiž umožňují komunikaci všech podílejících se na vztazích, i když jsou místě vzdáleni. Zároveň nikdo není vynechán z důležitých diskuzí, a všichni mají stejnou možnost vyjádřit se. „*I na facebooku tam máme troj-chat – jsme tam všichni 3 a píšeme si všichni 3 jeden přes druhého – když je potřeba vyřešit něco choulostivějšího, u čeho je potřeba abychom byli všichni 3 (Dan).*“

Distribuce času je spojená také s mírou angažovanosti do vztahu. To ovlivňuje, jak intenzivně vztah na své členy působí. „*No já jsem byl do toho vztahu mnohem víc angažovaný. Vlastně jsem v tom trávil každý víkend tady v P*

(město). Ono na tom severu toho moc není, kde bych kam zašel, takže jsem trávil veškerý volný čas s nimi. Ale zjistil jsem, že mi to tak úplně nevyhovuje, a začal jsem se to nějak řešit už vlastně před rokem. Takže teď se snažím víc socializovat sólo na tom severu. Brzy na to se objevila ta (osobní jméno nové přítelkyně) a teďka nějak, sem tam se někde ochomýtnu sám. ... Spíš teďka já chci víc času trávit sám, zatímco partnerka má problém, když je toho společného času málo, takže jsme teďko měli takový problém v preferenci tohohle (Jindra).“ Problém s nesterjními časovými preferencemi je možné řešit dlouhodobým plánováním, tak aby bylo zřejmé kdy se opět uvidí a jak často se budou partneři vídat. Polyamorní uspořádání také umožňuje přesunout část potřeb na jiného partnera, nebo je kompenzovat v jiném vztahu.

Zároveň jsou časové možnosti jedním z hlavních omezení počtu partnerů. Panuje všeobecná shoda, že není možné časově uspokojit více než tři partnery, ideálem jsou spíše dva. Partnery jsou zde myšleny osoby se kterými mají hlavní vztah zahrnující všechny jeho aspekty. Nejsou zde zahrnuti čistě sexuální partneři, kteří nevyžadují tolik společného času, nebo se jedná o krátkodobé záležitosti tzv. komety. „Jako každý může mít maximálně třeba dva až tři primární partnery a víc se toho stejně stihnout nedá, ale to neznamená, že třeba nemůžeš mít něco co je míň intenzivní, nebo krátkodobý, třeba se vídáte jenom jednou za měsíc (Jarča).“

I v rámci organizace času existuje stereotyp ohledně více partnerů, který se polyamorici snaží vyvrátit. Je jím představa, že se všichni partneři najednou nemohou potkat, a musí proto vytvářet harmonogram kdy s kým kdo bude, tak aby k tomuto setkání nedošlo. S touto představou polymorici zásadně nesouhlasí, a naopak čas strávený dohromady považují za vzácný a cenný. „Já nevím, někdy mají lidi představu o Polyamorii, že se tam ty partneři střídají, a musí

být harmonogram, kdo kdy, s kým bude, hlavně aby se nepotkali všichni. Tak tak my to vůbec nemáme, tak to není. My máme naopak svátek, když se sejdem všichni 3 (Jindra).“

Při samotném organizování času polyamorici zastávají několik strategií, které nejsou nijak odlišné od standartního plánování času v rámci rodiny, nebo páru. Jedná se o striktní plánování s pravidelností, dále o kombinaci dlouhodobého plánování a spontánních akcí. Poslední možností je neexistence organizace času, kdy se partneři potkávají nahodile. Poslední možnost úzce souvisí s neexistující distribucí času a je součástí problémů, které toto uspořádání přináší.

Striktní organizace času je ovlivněna nutností starat se o dceru. *„Je přesně domluvené kdy spolu budou i kvůli dceři, protože přítel ji vodí ráno do školky. Tak to jsem moc ráda, že tohle funguje. Že třeba když jsem nemocná, tak oni to zruší a pak si to někdy vynahradí a tak. ... Dcera už půjde do školy, takže to bude trochu volnější a já jsem si to dohodla v práci, takže s ní bude trávit každé úterý a pak se k tomu přiřadí i některé víkendy (Milada).“* Dítě je v tomto kontextu bariérou pro trávení společného času všech partnerů také jelikož o polyamorním uspořádání neví.

Třetí strategie organizování času je v podstatě střední cesta mezi zbylými dvěma strategiemi. Obsahuje aspekt nahodilosti díky spontánním akcím i dlouhodobé plánování, které je nutné kvůli omezenému množství času. *„T: Plánujete to třeba dopředu, kdy se uvidíte? R: Jak kdy, občas je to takové spontánní, přijed’/prijedu/prijed’ přijede a občas je to takové do bodu, že tudle sobotu za 3 měsíce je tahle ta akce, tak se dohodneme, že tam nějakým způsobem půjdeme. Takže je tam jak aspekt té spontaneity, tak aspekt toho dlouhodobého plánování (Láďa).“*

V rámci časovosti polyamorici tematizují distribuci času, angažovanost do vztahů a organizaci času. Všechny tři aspekty považují za nutné vyjednat tak, aby se shodovalo očekávání s praxí, a především aby bylo jasné, jaké má kdo časové nároky a možnosti. Všichni se shodují v tom, že je náročnější časově uspokojit více blízkých osob, ale že vztahy, které s nimi mají, za tu námahu stojí.

Diskuze

V rámci diskuze konfrontuji své zjištění s teoretickým rámcováním. Začnu rodinou, kdy se zdá že k zásadním neshodám nedošlo. Většina mých informantů nemá děti, a tedy nepovažují své soužití za rodinné. Naopak ti, kteří děti mají, je vychovávají podle běžných představ, které odpovídají sociologické teorii. Zpravidla má dítě pouze dva rodiče, se kterými žije. Další partneři rodičů domácnost pouze navštěvují, a dítěti jsou představeni jako kamarádi tatínka a maminky. Polyamorici popisují, že s tímto konceptem dítě nemá nejmenší problém a nezpochybňuje kamarádské postavení dalšího partnera, ani když si s rodiči projevuje náklonost, třeba držením za ruce nebo krátkým polibkem. Polyamorici se kterými jsem měla možnost provést rozhovor zatím nedošli tak daleko, že by žili v domácnosti více než dvou partnerů. Jeden muž, který představu společného bydlení se dvěma partnerkami popisuje, uvažuje o dvougeneračním domě, kde by každá žena měla vlastní byt a vlastní domácnost. Stále se tedy nejedná o model, který popisují zahraniční články o polyamorii, kdy spolu žije více partnerů dohromady v jedné domácnosti a dohromady se starají o děti.

Druhým tématem v rámci teoretického rámcování je identita, a to především postmoderní změny ve formování identity. V tomto bodě se teorie shoduje s výpověďmi informantů, kteří identitu považují za pružnou a vyvíjející se v průběhu života. Rigidní představa identity získané na základě připsaných vlastností jedince přetrvává pouze v některých stereotypch. Například se projevuje strachem ze snížení socioekonomického postavení, pokud by se polyamorici přiznali k zastávání alternativní vztahové normy.

V další části teorie uvádím Giddensovo pojetí partnerských vztahů podle knihy *Proměny intimity*. Giddens zde hovoří o spoluplynoucí lásce jako o „otevření sama sebe tomu druhému“, což se ne zcela shoduje s pojetím polyamorie popsané spíše jako možnosti nezavrhovat další vztahy kvůli stávajícím. Na druhou stranu princip rovnosti a autonomie, který Giddens popisuje jako základní princip pro budování vztahů, se shoduje s přesvědčením polyamoriků. Stejně tak oba zdroje zdůrazňují důvěru, otevřenou komunikaci a konsenzus mezi partnery. Shodují se i v důvodech pro ukončení vztahu, kterými jsou nevyhovující podmínky ve vztahu, díky kterým vztah přestal přinášet potěšení a uspokojení potřeb.

Giddens také dobře vystihl významnost „demokratizace“ sexuality na proměny partnerského vztahu. Díky „objevení sexuality“ v pojetí vlastnosti člověka, kterou může každý jedinec objevovat a testovat, se rozšířily sexuální potřeby. Možnost uspokojovat sexuální potřeby v rámci více vztahů s rozdílnými protějšky je polyamoriky vyzdvižovaná jako jedna z velkých výhod polyamorie. Díky svobodě uspokojovat svou sexualitu i za hranicemi jednoho vztahu si mnozí měli možnost uvědomit, co jim skutečně vyhovuje a tím zvýšit svou sexuální spokojenost. Zároveň není ochota své uspokojení omezovat. To se projevuje jak u Giddense jako faktor rozvolňující vztahy, tak u polyamoriků kteří vyžadují svobodu v sexuálním uspokojení jako nutnou podmínku pro navázání vztahu.

Baumann ve své knize *Tekutá láska* mimo jiné píše, že lidé chtějí prožívat lásku opakovaně, a proto nutně museli snížit své nároky na to, co za lásku považují. Ze získaných dat se mi zdá, že polyamorici zvolili jinou strategii. Než aby snižovali nároky na lásku a mohli hovořit o mnohém prožití lásky s různými osobami, hovoří spíše o pocitech náklonosti a vzájemné

blízkosti. Termín láska se v jejich diskurzu příliš neobjevuje. Své vztahy spíše označují na základě jejich reálného fungování. Hovoří tak o romantických vztazích bez sexuální složky, o partnerských vztazích dlouhodobého charakteru a velké významnosti, a o sexuálních vztazích, kde nemusí být láska ani emocionální náklonost přítomná vůbec. Distancování se od pojmu lásky může být chápáno jako socio normativní pojem, kteří polyamorici nahradili.

Další faktor, ve kterém se polyamorici z mého výzkumu s Baumanem rozcházejí, je představa neúcty k novému vztahu a touha po instantním uspokojení a vztahu se zkušební dobou i zárukou. Polyamorici naopak popisují nutnost o vztahy pečovat, udržovat je pravidelnou komunikací, kontaktem a zájmem o své protějšky. Toto rozvíjení a formování individuálního vztahu část informantů popsala jako radostné období, kdy mohou poznávat nové osobnosti a vytvářet unikátní vztahová fungování. V tomto ohledu byl Baumann příliš velký pesimista.

Konsenzuální ne-monogamie dle teorie odkazuje na stav mezi partnery, kdy participující ve vztahu akceptují sexuální a intimní vztahy svých partnerů s jinými lidmi. Nevěra hraje zásadní význam v rozhodnutí odmítnou monogamní normu a přejít k ne-monogamní alternativě. Tak jak uvádí teorie i participanti výzkumu, nevěra je v monogamii příliš rozšířená. Povolit partnerovi další vztah může být v tomto kontextu interpretováno jako předcházení tajené nevěře, která by měla negativní až devastující vliv na stávající vztah.

Mezi výsledky z mého výzkumu a z výzkumu provedeném ve Velké Británii Klessem (2006) vyplývá rozdílné vnímání promiskuity. Zatímco informanti Klesseho se od promiskuity i promiskuitních jedinců distancují, moji informanti promiskuitu nijak neodsuzují a někteří se za promiskuitní

přímo označují. Je otázka, zda tento názorový posun je zapříčiněn vývojem polyamorního konceptu v čase, kdy je možné že se za posledních dvanáct let polyamorie více otevřela vůči jedincům zaměřeným primárně na sexuální vztahy. Nebo zda je příčinou rozdílností prostředí, kdy česká polyamorní komunita je menší než britská. I přes tuto rozdílnost obě komunity zdůrazňují mnohočetnost romantických vztahů, spíše než mnohočetnost sexuálních partnerů. Oba aspekty polyamorie patří do jejího diskurzu.

Shrnutí

Cílem mé diplomové práce bylo popsat hlavní aspekty polyamorie a pokusit se pochopit její podstatu tak jak ji chápou osoby označující se za polyamoriky a praktikující polyamorii. Tento cíl jsem naplnila ve druhé části své práce, která byla analýzou a interpretací sebraných textů v rámci kvalitativního výzkumu.

Popsala jsem 6 hlavních témat, které polyamorii řeší v rámci svého vztahového uspořádání.

1. Monogamie jako sociální vztahová norma. Odmítaná participanty výzkumu do různé míry, u některých kompletně.

2. Svoboda jako rozšíření možností, především možnosti vyjednávat vztahy a podmínky. Svoboda vztahová a komunikační. Polyamorie nejen jako mnohočetnost vztahů, ale také jako rozmanitost vztahových forem.

3. Identita ovlivněná polyamorním soužitím. Nutnost vyrovnat se s tímto odmítnutím normy a ztotožnit se s jejím porušováním. Přirovnání k homosexuálnímu coming-outu. Přetrvávající potřeba obhajovat svou identitu i polyamorní koncepci jako nezavržení hodnou.

4. Vyjednávání polyamorie s okolím. Různost strategií přístupu ke svému okolí. Strategie úplného utajení s odmítáním jakékoli konfrontace se sociální normou. Strategie různé míry otevřenosti v komunikaci, podle situace a komunikačních partnerů. Strategie soukromé volby, kdy ostatní nemají možnost vyjadřovat se k intimním vztahům, nebo tyto vyjádření nejsou zohledňována.

5. Sexuální složka vztahů jako jejich nepostradatelná součást. Neochota omezovat své sexuální potřeby, korespondující s konzumní společností. Možnost rozdělovat uspokojení potřeb mezi více osob, které umožňuje navazovat pouze romantické i pouze sexuální vztahy. Tím se oddělují obě složky vztahu, a láska přestává být podmínkou pro navázání sexuálního vztahu. Zároveň láska není potvrzována skrze sexuální aktivity.

6. Čas a jeho distribuce a organizace, jako zásadní podmínky pro naplňování více vztahů zároveň. Čas je omezený, proto je nutné komunikovat své očekávání i možnosti, aby korespondovaly s nároky partnerů.

V závěru bych ráda vrátila ke svým dílčím výzkumným otázkám a zjednodušeně na ně odpověděla.

Šíří se polyamorie skrze sociální kontakty? Částečně ano, ale nejedná se o hlavní informační zdroj. Častěji se člověk dostane k polyamorii skrze hledání optimálního řešení svých vztahových představ. Tedy z vlastní iniciativy hledáním alternativního vztahového konceptu na internetu.

Jaké důvody přivedly participanty výzkumu k polyamorii? Z rozhovorů vyplývá několik opakujících se důvodů. Prvním je zklamání s monogamií, často se zapojením nevěry, nebo opakovaného neúspěchu. Dalším důvodem je stávající partner, který si uvědomí své polyamorní tendence. Méně častým důvodem je řešení nestandardní sexuality, která by se náročně uspokojovala v rámci jednoho vztahu.

Jaké spojitosti ohledně sexuality, lásky, intimity a obecně hodnot mezi polyamorními jedinci můžeme nalézt? V otázkách propojení romantických intimních vztahů se sexualitou, se polyamorici spíše rozcházejí. Existuje skupina, pro kterou je nepředstavitelný sexuální kontakt bez lásky a

předchozího pomalého sblížení. Zároveň jsou zde jedinci, kteří popisují, že nemusí mít navázaný blízký emocionální vztah na to, aby došlo k sexuálnímu kontaktu. Naopak tato druhá skupina popisuje rozdělení uspokojení sexuálního a emocionálního mezi více osob i vztahů. Dalším aspektem je míra sexuální aktivity. První skupinu zastupují především ženy, které popisují menší sexuální potřeby. Druhou skupinu převážně muži, kteří se označují za hodně sexuálně orientované.

Jaké emoce (žárlost, důvěra a jiné) se promítají do polyamorních vztahů a jaké významy jim aktéři připisují? Největší význam polyamorici kladou na důvěru mezi partnery. Tu považují za základ svých vztahů, pokud by nebyla dostatečná, nemohli by navazovat více vztahů zároveň. Žárlost se také tematizovala. Popsala jsem ji v kapitole o sexualitě. Důležité je ve spojení se žárlivostí říct, že polyamorici ji nevnímají jako něco, co je třeba zcela odstranit, spíše ji považují za signalizaci nespokojenosti svých partnerů a možný výskyt problémů.

Jak vyjednávají svou identitu v rámci širší společnosti a blízkých osob? Na tuto otázku není krátká odpověď ve své práci jsem ji věnovala celou kapitolu.

Jak polyamorní soužití ovlivňuje každodenní život jejich přímých účastníků? Většina participantů výzkumu má pocit, že minimálně. Otázka ohledně změn v každodenním životě se obvykle nesetkala s pochopením. Někteří se k ní stavěli trochu ofenzivně, jako bych se tím snažila říct, že nežijí jako „normální“ lidi. Ti mi potom popisovali svou každodenní rutinu, aby bylo zřejmé, že není nijak odlišná od zbytku společnosti. Jediný aspekt, který polyamorici vnímají jako odlišný, je nutnost dělit svůj čas mezi více osob.

Závěr

Jedním z cílů mé práce bylo pokusit se porozumět, jak polyamorii chápou osoby, které ji praktikují. V této části předložím své porozumění tématu. Naplním tím zároveň poslední část analýzy dle zakotvené teorie a pokusím se napsat příběh polyamorie, ve kterém se budu snažit zformulovat zobecnělou teorii polyamorie. Při zpracování této analýzy jsem měla stále na mysli, že to o co se jejím provedením pokouším, je pouze snaha přiblížit se obecnému pochopení polyamorie z pohledu lidí, kteří ji žijí, a není možné si myslet, že její závěry budou zcela nestranné a obecně platné. I přes nesporné vědecké kvality zakotvené teorie se jedná stále o kvalitativní výzkum, který je nutně ovlivněn mou osobností jakožto výzkumníka (i přes mou urputnou snahu uzávorkovat svoje postoje) a stejně tak i osobnostmi respondentů.

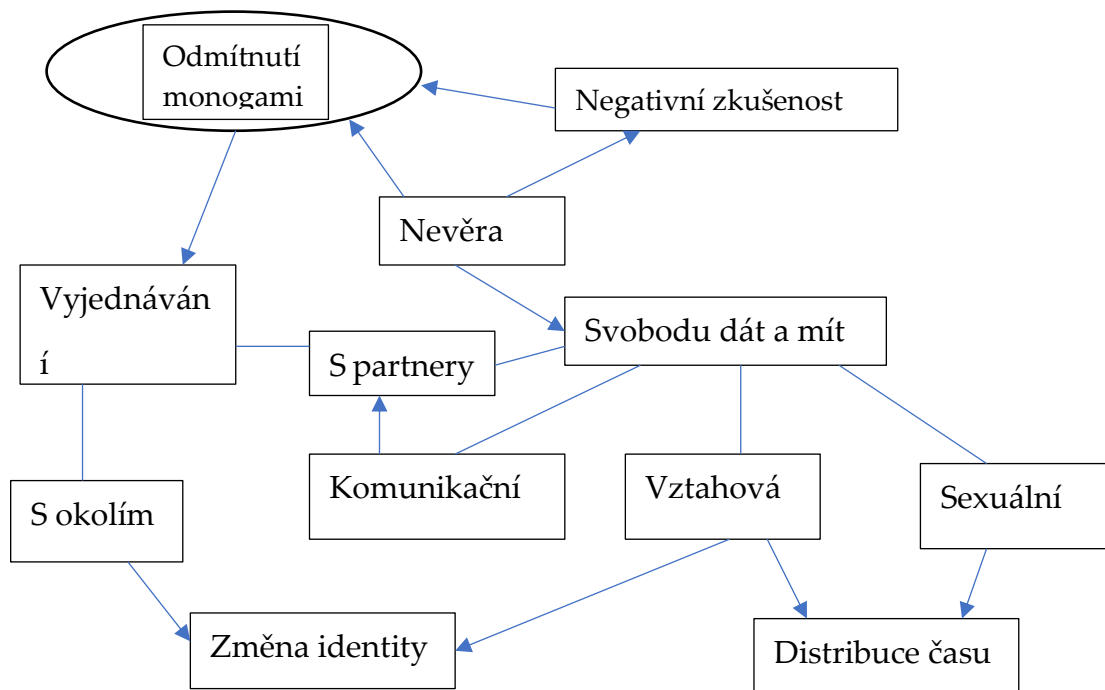
Za centrální kategorii považuji odmítnutí monogamie. Polyamorie je alternativa k monogamii. Jelikož monogamie je v naší kultuře sociální vztahovou normou. I polyamorici v ní byli socializováni, což ovlivnilo jejich vztahové vnímání. Díky tomu je právě odmítnutí monogamie zásadní kategorie, umožňující přijmout polyamorii. V následující tabulce zachycuji vztahy ostatních kategorií k centrální kategorii.

Tabulka č. 1 Odmítání monogamie: vztahy mezi kategoriemi

Odmítání monogamie	Deklarované odmítnutí	Reálné odmítnutí	Totální odmítnutí
Monogamní zkušenost	Pozitivní	Negativní	Přechodná
Postoj k monogamii	Neutrální, respektující	Nedůvěřivý, uctivý	Nepochopení, odsouzení
Kritika monogamie	Omezená	Selektivní	Rozsáhlá
„cesta“ k teoretickému přijetí polyamorie	Racionální řešení situace	Hledání alternativy	Přijetí vlastní „přirozenosti“

„cesta“ k praktikování polyamorie	Přetrvávající láska k původnímu partnerovi	Navázání vztahu s polyamorikem	Rozvíjení kamarádství ve vztahu
Svoboda	Primárně pro ostatní	Primárně pro sebe	Pro sebe i ostatní primárně
Možnosti	Vyjednáváné	Neomezené	Vyjednané
Omezování partnery	Existuje vědomě	Existuje nevědomě	Neexistuje
Strategie vyjednávání polyamorie s okolím	Tajení, nevyjednávání	Částečně otevřená komunikace	Vybírání vhodného okolí
Boj se stereotypy	Odmítání konfrontace	Obava z odsouzení	Vyhýbání stereotypům
Děti	Jako bariéra	Nejsou tématem	Jako částečné omezení

Následující schéma zobrazuje vztahy mezi jednotlivými kategoriemi. Snažím se jím demonstrovat, že polyamorie je velmi komplexní pojem a má mnoho vlastností. Příčinnost jevů nelze jednoznačně určit. Stejně jak tomu bývá i u jiných vztahových forem.



Zobecnělý příběh by se mohl jmenovat *Jak se Franta stal polyamorikem*.

Franta byl vychován v běžné české rodinně, kde mu jeho významní druzí předali ideál monogamie, jako vhodného soužití. A tak se Franta během dospívání a mladé dospělosti opakovaně snažil tento ideál naplnit. Jeho cílem bylo milovat ženu a být s ní šťastný. Zároveň chtěl, aby i jeho žena byla šťastná s ním. Jenže realita nebyla tak jednoduchá. Jedna partnerka ho začala časem podvádět a milence dlouho tajila, lhala o svém čase. Když to Franta zjistil následoval bolestný rozchod. Po čase se z rozchodu zotavil a zkusil své štěstí s jinou, ze začátku byl vztah velmi šťastný, jenže časem partnerka začala žárlit a Franta zjistil, že mu chybí kamarádství i s jinými ženami. Nějak dobu se snažil věnovat pouze své partnerce a ostatních žen si vůbec nevšímat, tak jak si jeho partnerka přála. Časem se ovšem zamiloval do nové ženy, která mu rozuměla lépe. Tím se situace ještě zkomplikovala, Franta zoufale hledal vhodné řešení, ale v rámci monogamní sociální normy žádné nenašel. Už se smířil s tím, že další jeho vztah skončí devastující porážkou.

Z této představy byl tak zarmoucený, že se zařekl skončit s monogamií. Chtěl raději být sám a neomezovaný žádnou partnerkou. To by potom mohl mít tolik kamarádů a kamarádek kolik by chtěl, a nikdo by ho nekontroloval, jestli náhodou není vztah intimnější, než je podle společenských představ vhodné. Pak ale na internetu narazil na nemonogamní vztahovou alternativu. Přečetl několik článků, zapojil se do diskuze a zjistil že polyamorie pro něj vypadá jako ideální řešení.

Když se ve vztahu nebude vyžadovat věrnost, ale naopak si partneři poskytnou svobodu uspokojovat své vztahové i sexuální potřeby mimo jejich vztah, nestane se mu, že ho partnerka bude podvádět potají. Když si najde

někoho dalšího, řekne mu to, a když bude chtít, partnera mu představí. Díky tomu se vyhne bolestnému zklamání spojeného s rozchodem.

Zároveň i on sám bude mít dostatek volnosti, aby se mohl kamarádit s dalšími ženami, nebo muži. Nebude muset uvažovat o tom, co se ještě v kamarádství smí a co již patří do romantických vztahů. Dokonce o dalších blízkých lidech bude moci hovořit se svou partnerkou, budou se znát a třeba se také sblíží.

No jo, ale teď musí své rozhodnutí vysvětlit přítelkyni. Přeci jenom stále ji má rád a nerad by o ní přišel. I kdyby se tento koncept přítelkyni nelíbil, bude ho muset představit budoucím partnerkám. Po delším vyjednávání zjistil, že nejdůležitější je upřímnost spolu s otevřenou komunikací. Skrze včasné informování o navázání nových vztahů, totiž stávající partnerka má pocit, že se s ní dále počítá a není nahrazována někým jiným. Je také důležité mluvit o svých potřebách a představách. Často se totiž stává, že vzniklé tenze ve vztahu jsou pouze nevyjednanými podmínkami a nároky. Pokud není možné sladit nároky všech osob ve vztahu, je přirozené, že se vztah rozpadne. Díky možnosti mít navázaných více vztahů zároveň však Franta nezůstane sám, negativní dopad rozchodu se díky tomu sníží.

Po nějakém čase Franta zjistí, že je pro něj svoboda ve vztazích tak důležitá, že už nechce navazovat vztahy kde by nebyla. Svobodu mít i svobodu dát se tak stane nutnou podmínkou pro navázání vztahu. Franta již zcela odmítnul monogamní normu a přizpůsobil svou identitu polyamorii. Je z něj polyamorik.

Franta představuje většinového zástupce polyamorie. Existují ovšem i rozdílní polyamorici. Jedná se o osoby, které polyamorii začali praktikovat tak

nějak přirozeně, a ne až jako reakci na zklamání v monogamii. Jsou to lidé nežárliví, kteří nikdy nevyžadovali od svých partnerů věrnost, ba dokonce se jim to zdá být nelogické a nesmyslné. Věrností totiž svého partnera omezujeme. Omezením mu neumožníme být více šťastný a spokojený. Omezujeme ho pouze na štěstí a spokojenost, kterou mu jsme schopni poskytnout my. Tato skupina polyamoriků popisuje, že prožívají spoluradost pokud je jejich partner nově zamilovaný do někoho dalšího. Jsou šťastni s ním, partner je spokojenější a radostnější. Proč by mu měli něco takého upírat? Jsou to lidi veskrze důvěřiví, své partnery nepodezírají, ale podporují. Polyamorie je pro ně prostředkem jak tyto představy a přesvědčení naplnit.

Samotná polyamorie v tomto příběhu vystupuje jako vztahová alternativa, která má poskytnou útočiště jedincům zdrceným a zklamáným z monogamie, stejně tak jako jedincům kritickým a pochybovačným vůči monogamii. Polyamorie nabízí to, co monogamie zakazuje. Monogamie nás nutí žít pouze s jedním protějškem. Diktuje, že veškeré sexuální aktivity musí být pouze v rámci vztahu. Hovořit o zalíbení v jiné osobě je zapovězené a sankcionované žárlivostí. Polyamorie nabízí svobodu a volnost nastavit si vlastní vztahy, tak jak každému vyhovuje, bez společenského diktátu. Ohled se bere na blaho blízkých osob, ne na dodržování normy. Umožňuje uspokojit více rozmanitých sexuálních potřeb a vůbec si uvědomit, že tyto potřeby máme. I když tyto vlastnosti mohou znít až idylicky polyamorie není vhodná pro všechny. Sami polyamorici na tuto skutečnost upozorňují a zdůrazňují, že si nemyslí, že by mohla spasit každého a všichni by v ní žili šťastně. Polyamorie je v mnoha ohledech náročnější než monogamie. Nefunguje bez naprosté upřímnosti a velké otevřenosti v komunikaci. Partneři spolu musí hovořit i o tématech, kterým by se radši vyhnuli. Nespokojenost se projevuje rychleji a má

jasnější důsledky. Uspokojit několik vztahů zároveň je náročné na náš čas i energii, kterou do vztahů investujeme. Zdá se mi, že polyamorní vztahy mohou být méně závazné: „vždyť nemá jenom mě“, „on mě rychle nahradí“.

Pokud bych měla vytvořit definici polyamorie na základě svých zjištění, řekla bych, že polyamorie je vztahový koncept postavený na svobodě vyjednat si vlastní vztahy dle individuálních potřeb tak, aby byli spokojeni všichni zúčastnění. Svoboda ovšem není neomezená, ani nikdo nevyžaduje její neomezenost. Je pojímána jako možnost. Možnost mít více partnerů, možnost uspokojit více svých potřeb, možnost milovat více lidí zároveň, a především možnost upřímné a otevřené komunikace.

Zda má polyamorie šanci stát se jednou z uznávaných forem vztahového soužití, nebo zda zůstane spíše společenskou deviací si netroufám odhadovat, ani to nebylo cílem mé práce. Myslím, že na tuto otázku budeme moci odpovědět, až uplyne více času od samotného vzniku polyamorie jako alternativního vztahového konceptu.

Zdroje

- Barker, M., Landridge, D., (2010). *Whatever happend to non-monogamies? Critical reflections on recent research and theory*. *Sexualites*. 13(6) 748-772. Citováno 5. 1. 2017. Dostupné z:
<http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1363460710384645>
- Bauman, Z. (2013). *Tekutá láska: o křehkosti lidských pout*. Praha: Academia
- Beck, U., Beck-Gernsheim, E. (2014). *Dálková láska: Životní formy v globálním věku*. Praha: SLON
- Budgeon, S., Roseneil, S. (2004). *Editors' introduction: Beyond the conventional family*. *Current Sociology*. Citováno 2. 1. 2017. Dostupné z:
http://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/36168264/Beyond_the_Conventional_Family_Budgeon_and_Roseneil_2004.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAJ56TQJRTWSMTNPEA&Expires=1483353328&Signature=tR4defgkicTqEha0%2F2AdaMbv488%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DEditors_Introduction_beyond_the_conventi.pdf
- Cook, E. (2005). *Commitment in polyamorous relationships*. Unpublished Master of Arts thesis, Regis University. Citováno 2. 1. 2017. Dostupné z:
<http://aphroditesweb.net/papers/thesis/thesis.pdf>
- CORBIN, J., STRAUSS, A. (1999). *Základy kvalitativního výzkumu: Postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Albert.
- Deri, J. H. (2011). *Polyamory or polyagony? Jealousy in open relationships*. PhD Thesis. Arts & Social Sciences: Department of Sociology and Anthropology.

- Giddens, A. (2012). *Proměna intimacy: sexualita, láska a erotika v moderních společnostech*. Praha: Portál
- Giddens, A. (1999) *Sociologie*. Praha: Argo
- Easton, D., Hardy, J. W. (2017). *The Ethical Slut, Third Edition: A Practical Guide to Polyamory, Open Relationships, and Other Freedoms in Sex and Love*. West Coast: Ten Speed Press
- Frank, K., Delamater, J. (2006) *Deconstructing monogamy*. New York: Routledge, Citováno 10. 3. 2016. Dostupné z: <http://www.ssc.wisc.edu/~delamate/pdfs/Deconstruct>
- Hecker, J. (2010). *Love without borders? Intimacy, identity and the state of compulsory monogamy*. In Barker, M., Langdrige, D. *Understanding Non-Monogamies*, New York: Routledge, 2010, 255-266.
- Hendl, J. (2016). *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál.
- Klesse, Ch. (2006). *Polyamory and its 'Others: Contesting the Terms of Non-Monogamy*. *Sexualities*: Manchester Metropolitan University 2006, 19. Citováno 3. 10. 2017. Dostupné z: <http://www.brown.uk.com/poly/klesse.pdf>
- Märzová, H. (2014). *Koncept individualizace v sociální teorii*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut sociologických studií. Katedra sociologie.
- Matoušek, O., Pazlarová, H. (2014). *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny: v kontextu plánování péče*. Praha: Portál
- Možný, I. (2006). *Rodina a společnost*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- Možný, I. (1990). *Moderní rodina: mýty a skutečnosti*. 1. vyd. Brno: Blok, 1990.

Sheff, E. (2005). *Polyamorous women, sexual subjectivity and power*. Journal of Contemporary Ethnography.

Šipka, M. (11. 10. 2017). *Po svém coming outu*. Citováno 7. 3. 2018. Dostupné z: <https://www.facebook.com/polyamorycz/posts/1823253374369703>

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Odmítání monogamie: vztahy mezi kategoriemi

Seznam příloh

10. Tab. analýzy rozhovoru s Láďou
11. Tab. analýzy rozhovoru s Jindrou
12. Tab. analýzy rozhovoru s Mankou
13. Tab. analýzy rozhovoru se Zitou
14. Tab. analýzy rozhovoru s Jarčou
15. Tab. analýzy rozhovoru s Vilmou
16. Tab. analýzy rozhovoru s Annou
17. Tab. analýzy rozhovoru s Miladou
18. Tab. analýzy rozhovoru s Danem

Přílohy

Analýza rozhovoru s Láďou

Kategorie	Subkategorie	Vlastnost	Citace – čísla řádek přepisu
Sociální vztahová norma	Porovnávání s polyamorií	Jedinečnost vztahů	Jedna věc, kterou člověk poměrně rychle pochopí v rámci polyamorie je to, že je všechno velice unikátní v rámci toho daného vztahu. 46-48
		Rozmanitost	Vždycky je tam nějaký mnohem unikátnější prvek, než v rámci nějaké polygamie... než v rámci nějakého monogamního vztahu. Je tam prostě mnohem víc diverzity. 49-51
		Podpora	že když má člověk víc partnerů, tak mu mohou poskytnout větší oporu, aby se z toho snáze dostal, aby to lépe snášel. 209-210
		Polyamorie není sociálně akceptována	samozřejmě si taky myslím, že polyamory jako takové je dobrá alternativa, která ale momentálně bojuje o to aby byla sociálně vůbec přípustná. 222-224
		Nespravedlnost právního zvýhodnění manželství	Manželství je v tomhle tom je o tom, že nějakým způsobem zvýhodňuje tyhle ty lidi a neposkytuje tu možnost i jiným vztahům. 231-232
		Naplnění vztahového potenciálu	Potom vlastně mi přijde, že je tam nějaký potenciál, který nemůže být naplněný v určitých případech 291-292
		Polyamorie není nevěra	Přijde mi mnohem zdravější nějaké fungování třeba 3 lidí, než nějaký manželský vztah, kde má chlap ještě milenku 292-293
	Kritika monogamie	Je sobecká	když je jenom jeden člověk a druhý člověk, tak je to svým způsobem sobecké. Mít toho člověka jenom a pouze pro sebe, zavřít si ho do nějaké imaginární baňky a mít ho jenom takhle. 201-203
		Příliš náročné konce	Protože často vidím nějaký mentální rozklad člověka, který projde rozchodem 207-208

	Zkušenost s monogamií	Negativní	Měl jsem monogamní vztahy, které nedopadli dobře. 213
	Postoj k monogamii	V dospívání to byl ideál	Pak jsem taky o tom hodně přemýšlel během své adolescence... Je pravda, že jednou jsem se svým kamarádem prohlásil, že můj sen je najít si tu jednu krásnou osobu se kterou budu celý život, 215-217
		Přehodnotil svůj postoj	ale pak jsem zjistil, že.. pro nějaké lidi to asi je možné dosáhnout, ale že je to vlastně jedna z největších blbostí, které jsem vypustil ze svých úst. 217-218
		Přetrvávající respekt k úspěšné monogamii	Rozhodně tím nechci nějakým způsobem znevažovat monogamní vztahy, pokud lidi najdou monogamní vztah, který jim funguje, tak je to dobrý. 218-220
Vlastní „cesta“ k polyamorii	„cesta“ k přijetí polyamorie	Forma řešení neúspěchů v monogamii	Je to nějaký, pro mě asi neoptimálnější druh soužití, ke kterému jsem dospěl na základě svých zkušeností v rámci vztahů, které jsem v minulosti nějakým způsobem navázal a nějakým způsobem se rozpadly, no.. V zásadě. 5-7
		Vlastní iniciativa	Někde jsem našel nějaké informace a zjistil jsem, že je to definice toho k čemu jsem dospěl, že by bylo asi nejideálnější řešení.
	„cesta“ k praktikování polyamorie	Navázání vztahu s polyamoriky	No a pak jsem potkal tamty dva vedle a nějak jsme do toho spadli a teď jsme tady. 13-14
Vyjednávání polyamorie s okolím	Soukromá volba	Není tajná	Jako, nějak se s tím extrémně netajím 24
		Okolí nemá právo zasahovat	ale zároveň si do toho nenechám nějakým způsobem kecat. Myslím si, že je to nějakým způsobem moje věc, tak jak jsem se rozhodl já. 24-25
		Svým respektem vyžaduje respekt druhých	není takový jako že bych musel každému na setkání takhle cpát do obličeje, že tohle je ta jediná správná metoda. 26-27 Podle mě je tohle to nějaké individuální rozhodnutí, které by mělo být respektované. Nemám rád, když někdo poučuje stylem „Tohle to je jediné správné. Tohle to je to nejlepší. Takhle to musíme všichni dělat.“ 29-31

		Rodina nemá právo zasahovat	Jsou si vědomi. 34 <i>Jak to vzali?</i> Ze začátku dost divoce, a potom se s tím nějak smířili. 35-36
	Boj se stereotypy	Otevřené nepřátelství křesťanů	spousta lidí, která vyrůstala nějakým způsobem v tom tradičním uspořádání a jsou třeba z křesťanské rodiny, tak jsou otevřeně nepřátelský vůči takové myšlence. 239-240
	Obhajování polyamorie a sám sebe	Poukazování na nefunkčnost monogamie u zvířat	Říká se, že většina zvířat tvoří páry, které jsou na celý život. 242 ... ačkoliv tam funguje nějaká partnerská dynamika tak ty potomci ne vždy měli genetický kód obou těch partnerů. 244-245
		Existují nemonogamní zvířata	Ale samozřejmě dá se argumentovat různými zvířaty, které tvoří jiné uspořádání. 249-250
		Znehodnocování odpůrců	„Podívejte se Bůh vytvořil banán, tak aby nám pohodlně padnul do ruky, abychom si ho mohli oloupat a sníst.“ Což je takový dost blbý příklad, protože zaprvé banán je kultivovaná plodina a za druhé banán je hybrid. 260-262
		Obhajování nedodržování norem	Hodně často to jsou vojáci, kteří jsou nasazeni v zahraničí mají prostě velice striktní předpisy. Není možné všechny ty předpisy 100% do puntíku dodržet, jak toho na sobě mají navěšené.. 326-328
Časovost	Distribuce času	Pro sebe	Já jsem dost takový samotář, takže potřebuju nějaký prostor pro sebe, 57-58
		Pro vztah	snažím se v tom týdnu minimálně nějaký vztah věnovat tomu vztahu jako takovému. 67-68
Emoce	Komunikace prožívání	Nutná	Problém je, že já nedokážu moc dobře číst lidi, to je takový můj problém, že já potřebuji, aby mi to dal ten člověk vědět. Já sám mám nějaké pocity, které se také snažím dávat vědět. 86-87
	Důvody k žárlivosti	pokud jednají bez souhlasu	žárlivost, a to já nějak extrémně necítím... pokud je to věc, na který jsme nějakým způsobem domluvený. 88-89

			chci vědět co to je za člověka, než vydám nějakou důvěru tomu vztahu a nechám ho plynout. 95-96
		Snaha zatajovat	Nemám rád takové věci jako "Seznámila jsem se s člověkem a nechci aby si ho poznal." 91-92
		Ochranitelský pud	já se snažím nějakým způsobem chránit 93
Svobodu mít a dát	Ochranitelské tendence	Prověřování nových „blízkých“	Je to v zásadě a primárně o tohle tom, aby ten člověk, který se do toho vztahu přidává, tak aby tomu vztahu nezpůsobil utrpení, pokud možno.
	Fluidita	Vztahů	Žádný vztah nebude stejný vždycky, vždycky se bude nějakým způsobem měnit a vyvíjet. Když se ten vztah nějakým způsobem změní nebo vyvine, pomocí další osoby, tak to je pro mě v pořádku. 107-109
		Identity	člověk není jeden a ten samý člověk celý život, ale že se postupně mění a vyvíjí, postupně proplouvá tou identitou, která je fluidní, takže snad... 41-42
	Různost vztahů	Platonický vztah s mužem	Spíš bych to viděl takové hodně platonické. V zásadě je to o tom, že jsme hodně podobní lidi, takže spolu vycházíme velice dobře. 113-114
		Různé vztahové úrovně	Beru to jako, že mám vztah se 2 lidmi, akorát prostě na hodně různých úrovních. 172-173
		Svoboda vybrat si vlastní uspořádání	Za mě, za mě je to lepší varianta. A považuji to za stejně hodnotnou variantu jako je monogamie, polygamie, polyandrie a další, které činí ty lidi, které jsou v tom vztahu šťastnými naplněnými atd. 274-276
	Snahy o omezování svobody	Rozhořčení	Takže občas mě štve, takový ti lidé, co říkají: „Správně je 1 muž a 1 žena, protože to tak Bůh chtěl, tak je to psáno ve svatých textech.“ Protože samozřejmě, že jenom to jejich náboženství je to správné. 265-268
	Svobodu dát	Prevence nevěry/rozchodu	Když tomu člověku dám možnost navazovat ty vztahy, jak to té osobě přijde nejlepší, tak mi přijde, že nevznikne situace, že by tahle ta osoba ubližovala

			všem jenom proto, že chce mít nějaký hezký zajímavý intimní vztah s někým dalším, 296-299
Sexualita	Nestandardní	Pansexuál	V rámci té sexuality, já sám se identifikuji jako pansexuální člověk. 123
		Furry	V rámci toho našeho vztahu je to důležité, protože vlastně to moje primal self, nějakým způsobem zasahuje do toho konceptu furry. 310-311 Je tam nějaká ta vlčí entita, která je zdrojem těch pudů chránit, taky je zdrojem těch pudů, díky kterým samotařím. 332-333

Analýza rozhovoru s Jindrou

Kategorie	Subkategorie	Vlastnost	Citace
Sociální vztahová norma	Normální pojmy a kategorie	Odmítnutí	Já se většinou do žádné škatulky necpu, 11-12
	Zkušenost s monogamií	Přechodné období	Já jsem v podstatě nikdy neměl vztah, který by byl po celou dobu vztahu čistě monogamní. 19-20
		Nezáměrná	Já jsem nikdy po nikom nevyžadoval, aby ten vztah byl monogamní vztah, ale prakticky někdy byl. 42-43
	Rozvedení rodiče	Odmítnutí manželství	ve vztahu k manželství jako takovému. Že to prostě nepovažuji za něco, po čem bych toužil.
	Manželství	Instituce není důležitá	Když vidím, že existují hezký zajímavý vztahy, aniž by to bylo posvěcené od něčeho od někoho 89-90 Nemyslím si, že by to bylo nutné. 93
		Nepředstavitelná	Já jsem asi hodně divný BDSM kdy může jeden druhému... Ale z manželských slibů mi prostě vstávají chlupy na zádech, to je prostě too kinky for me. 340-341
Vlastní „cesta“ k polyamorii	„cesta“ k teoretickému přijetí	Přirozenost	ty moje romantické vztahy... začly tak, že už jsem v podstatě své první přítelkyni říkal, že může mít s kým chce

			co chce a se mnou je to v pohodě, dokud ona v tom bude šťastná. 12-14 K tomu jsem dospěl tak, že mi to tak přišlo. Tehdy mi bylo 17 a přišlo mi to úplně jasné. 16-17
		Pojmenování	Já jsem jeden z těch případů, které prostě... začali s polyamorií a pak zjistili, že se to takhle jmenuje. 17-18
	„cesta“ k praktické polyamorii	Rozvíjení kamarádských vztahů	A pak jsme si našel takovou kamarádku, kde to přerostlo v nějaký sexuální vztah, tak jsme to nějak prodiskutovali a chvíli to fungovalo. 26-28
Subkultury	Rezignování na dodržování norem	Spojující	Takže potom když jsem zjistil, že se to nějak jmenuje tak se toho člověk chytí a chce se setkat s lidmi, které jsou stejně divní jako on. 18-19
		Vyhledávání dalších „deviantů“	Potom jsem začal chodit na BDSM srazy do Prahy, zjistil jsem, že tam jsou taky divní lidi a tam jsem se asi při mé druhé návštěvě seznámil s Mankou. 31-32
Svoboda, jako volnost vztahu	Vyjednávání svobody	Nutná podmínka	Teď je to pro mě v podstatě jako podmínka, aby tam tahle ta možnost volnost byla. 22-23
	Různorodost vztahů	Absence kategorií	Já jsem ochotný za partnera považovat i Láďa, jelikož ten vztah je bližší než kamarádský. 47-48 Já se snažím říct, že tam pro sebe nemám tu škatulku. 61
		Neomezování vývoje	Já ty vztahy nechávám, aby se volně rozvíjely a došly kam dojdou. Bez toho abych tam měl nějaké omezení, teď už je to partner. 61-63
		Individuální přístup	Na polyamori mi přijde nevím, jestli je správné tomu říkat polyamory, nebo spíš jakási volnost co se týče formy vztahů, co se můžou přizpůsobit tomu co mezi těmi lidmi skutečně funguje. 135-137 Je pro mě asi, hlavně o tý..... o tý individuální možnosti definovat si ty vztahy tak aby fungovali, a aby si je

			mohl zároveň ten partner nastavit tak jak potřebuje. 336-338
		Mnohost rozmanitosti	polyamorie, není jenom o mnohočetnosti vztahů, ale že je to taky o mnohočetnosti různých vztahů. 144-145 Prostě se to pole zaplní, všema různými kamarádství s benefity nebo kometami. 148-149
	Rozmanitost odchylek od normy	Sounáležitost	Tím se cítí akceptováni, jak i oni jsou svým způsobem úchylové do toho ať už to je IT nebo komiksy nebo tak. 102-103
	Vztahová hierarchie	Vyjednaná	kombinací polyamory a DS vztahu... jako nějakým způsobem submisivních dominantních vztahů, kde to není pouze hra v posteli, ale že jeden z té dvojce předává... technicky se tomu říká power Exchange, kdy ten submisivní předává určitou power tomu dominantnímu. 160-162
		Neuvědomovaná	Kde slýchám věci jako, ona je moje partnerka a musí se mě dovolit, když chce s ní chceš chodit. A v okamžiku, kdy to není probraný a nejsou tam ty věci, které si myslím, že právě v té BDSM subkultuře jsou, tak to může působit dost škodlivě, když si lidi šlapou na paty a tak. 183-186
		Neexistující	Zatímco ty poly, nebo prostě nějaké ty nemogonamní vztahy, alespoň mezi těma mladšíma lidma pozorují nějaké nehierarchické tendence. 163-165
Vyjednávání polyamorie s okolím	Partnerské vyjednávání	Překonávání stereotypů	Chvíli to zpracovávala, protože to brala jako, o ní asi nestojím když teda nežárlím nebo něco. 25-26
	Děti jako překážka	Neochota komunikovat	není úplně nakloněná tomu, že bychom tam všichni 3 přijeli. Má pocit, že by tomu děti neměly být vystaveny. Spíš má trochu problém o tom s nimi mluvit... 75-77
	Komunikace	Omezována	Do nějaké míry... Jako nejbližší rodina o tom ví... 73

		Odmítání	Spíš má možná nějaké zábrany to probrat, aby o tom byla schopna mluvit, tak to radši nevidí no. 81-82
	Rodinné zázemí	Nesoudící	Jako nejbližší rodina o tom ví... a není tam s tím takový vyloženě problém, že by to bylo odsuzované, že by to bylo vyloženě špatně...73-74
		Akceptující	Se mnou problém nemá. Ani Mančina mamka, ani Láďova matka se kterou je tak nějak v kontaktu. 85-86
	Vybírání vhodného okolí	Deviantní znaky	No já se asi vesměs pohybuji v okolí, pro které to není tak nenormální. Nebo není to o tolik nenormálnější než ostatní věci. Ať už to jsou nějaké subkultury, třeba to BDSM, nebo do Japonska lolita fashion a tak dále... 97-99
		Pozitivní vnímání rozdílnosti	V té geek/ IT subkultuře, ve které se snažím socializovat se spíš lidem líbí, že jsou lidi různí. 101-102
Vytváření identity	Praktikování Budhismu	Mění se	Která je dlouhodobá, je to silný návyk, který máme se identifikovat s něčím, ale to neznamená, že je to návyk, který je neměnný. 123-124
	Polyamorie je součástí	Vnitřní přirozenost	Identitu tak nějak. V podstatě jsem ji tak měl nastavenou už od začátku. 106
		Sólo-poly	Já mám teďko spíš tendenci se orientovat do něčeho čemu se říká sólo poly. To jsou lidi, kteří se neidentifikují jakoby.... Primárně jako součást vtahu ale jako jednotlivci. 138-140
		Dodržování norem je nepředstavitelné	Já jsem asi hodně divný BDSM kdy může jeden druhému... Ale z manželských slibů mi prostě vstávají chlupy na zádech, to je prostě too kinky for me. 340-341
Organizace času	Společný čas 3 partnerů	Vzácný	Já nevím, někdy mají lidi představu o Polyamorii, že se tam ty partneři střídají a musí být harmonogram, kdo kdy, s kým bude, hlavně aby se nepotkali všichni. Tak tak my to vůbec nemáme, tak to není. My máme naopak svátek, když se sejdeme všichni tři. 132-135

	Angažovanost	Maximální	No já jsem byl do toho vztahu mnohem víc angažovaný. Vlastně jsem v tom trávil každý víkend tady v Praze. Ono na tom severu toho moc není, kde bych kam zašel, takže jsem trávil veškerý volný čas s nimi. 196-198
		Vyjednaná	Ale zjistil jsem, že mi to tak úplně nevyhovuje a začal jsem se to nějak řešit už vlastně před rokem. Takže teď se snažím víc socializovat sólo na tom Severu. Brzy na to se objevila ta Michaela 199-200
Navazování vztahů	Začátek intimního vztahu	Záměrnost	Zatím bych to nebral jako že bych byl otevřený novému vztahu 202-203
		Testování	chci otestovat, jak spolu budeme komunikovat a fungovat právě při tom vázání, nebo při nějaké aktivitě, která nás bude nějakým způsobem bavit. Ne, že bych dělal rande typu interview na vztah 203-205
	Naplňování sexuálních potřeb	Není striktně soukromá	Já jsem hodně sexuální, že to mám rád, ale nemám až tolik spojení mezi věcmi co intimní se soukromý. 228-229
		Není propojena se vztahem	Já to mám prostě tak... že ani nemám, nepotřebuju mít k té sexualitě ten vztah tak blízký. 230-231
		Nemusí být uspokojována v rámci romantických vztahů	Nemám na to žádnou jednoduchou odpověď... jak jsem teďka s Michaelou, která je vlastně kompletně asexuální. 222-223 Stejně tak jsme řešili tu sexualitu, protože já jsem poměrně sexuálně orientovaný, zatímco pro Manku to není něco, co by musela mít až tak často. 302-304
	Odsuzování normy	Nedostatečná	klasické americké rande „movie and diner“ což je v podstatě dost špatný nápad. Protože nejdřív na sebe lidi jenom koukají a nemají si co říct, neznají se a pak zase vedle sebe jenom sedí a nebaví se spolu vůbec. 212-215

Negativní emoce	Žárlivost	Jako závist	Ale ta žárlivost, která tam je, je spíš definována jako závist, že je to spojení toho, že k někomu mám nějakou připoutanost, něco se mi líbí a k něčemu mám nějakou averzi a nepřeju mu to. 293-295
		Jako strach ze ztráty	Zatímco to, o čem slyším mluvit poly lidy, obvykle není žárlivost ve smyslu závisti, ale mluví o strachu ze ztráty o nějaké nejistotě atd, 295-297
		Stereotyp	u té žárlivosti, je to bráno, jako že je to něco, co by v tom vztahu mělo být. Je to vnímáno, ty na mě nežárliš, ty mě nemáš rád. Je to narativ běžný... 282-283
	Pocit vynechání	Nepříjemný, problémový	nežárším v takové té klasické situaci, kdy by se to očekávalo. Já mám nějaký nepříjemný pocit, když se cítím, že jsem z něčeho vynechaný. 276-277
		Nahrazení	my jsme taky měli určitou DS dynamiku a ta v podstatě přešla na Láďu. Což prostě, měl jsem s tím chvíli problém, že jsem se z toho cítil vynechaný, že už nemám něco co jsem měl. 306-307
	Vyrovňávání se s emocemi	Přirozenost	Samozřejmě, že se to nějak řeší, ale není pointa v tom, aby se člověk zbavil veškerých negativních emocí. 314-315 To (žárlivost) je ale běžná emoce, stejně tak jako je občas někdo naštvaný, nebo ješitný. 318

Analýza rozhovoru s Mankou

Kategorie	Subkategorie	Vlastnost	Citace
Sociální vztahová norma	Navazování vztahů	Intimita	Já má ten vztah víc definovaný nějakou psychickou nebo emocionální intimitou, spíš než fyzickou...sexuální. 4-5
		Trvalost	Ale když už se to stane tak já mívám ty vztahy dlouhodobé, spíš několik let. Nestalo

			se mi ještě, že bych s někým byla jenom měsíc nebo tak. 99-101
Svoboda, jako otevřené možnosti	Existující vztah není zábrana	Zamilovává se do více osob	Protože i když mám normální fungující vztah tak se mi občas stane, že se zamiluju ještě do někoho jiného a kdyby tam nebyla ta polyamorie tak nevím, jak bych to řešila. 97-98
		Simultánnost vztahů	Takže je to pro mě důležité, že možný začátek nového vztahu, pro mě neznamena nějaké přímé ohrožení stávající vztahů, které už mám. 101-102
	Otevřenost	Neomezování možností	Že je člověk neustále otevřený různým možnostem... 110
		Komunikace bez zábran	Jako je pro mě důležité, že můžu o všem mluvit s těmi svými partnery. Že třeba když se mi líbí někdo jiný, nebo když mám úzký vztah s někým dalším tak se nemusím bát s nimi o tom mluvit. 112-113
Vlastní „cesta“ k polyamorii	„cesta“ k praktikování polyamorie	Teorii představil praktikující polyamorik	Já jsem s ním později začala chodit, takže jsem vlastně začala chodit s tím, kdo mi ten koncept představil. 15-16
		Výběr polyamorních partnerů	Tak jsme byli všichni na polyamorii ještě předtím, než jsme do toho vstoupili. 80-81
		Blízkost má vysokou hodnotu	Že mi ta blízkost přijde natolik důležitá, že když jsou v tom vztahu nějaké problémy, tak se to snažím nějakým způsobem řešit a ne to řešit hned tím úplným ukončením vztahu. 104-106
	Prožívání spojené s polyamory	Identifikování zdroje	Řešíme to tak, že o těch pocitech mluvíme a snažíme se zjistit z čeho vyvěrají. 87-88
		Cílem je všeobecná spokojenost	Ta organizace by měla být taková, aby byli všichni spokojení. 88-89
Časovost	Distribuce času	Čas je omezený	Akorát je problém, že je toho času občas málo. Hlavně o těch víkendech. 72
		Významnost společného času	taky je pro mě důležité trávit společně čas. Jako čas, jednak ve společnosti, ale i čas o samotě, ve dvou, být s těmi lidmi. 156-157
		Nutnost dělit čas mezi více lidí	Když chceme s Jindrou strávit nějaký čas dohromady samy. Pak chceme strávit nějaký čas společně s Láďou. Pak chtějí ještě spolu

			strávit nějaký čas samy. Pak ještě chce Jindra strávit čas v P (název města) s někým jiným. 72-74
		Přesun komunikace na internet	My spolu často komunikujeme přes internet. 67-68
	Trvání vztahů	Dlouhodobost	Ale když už se to stane tak já mívám ty vztahy dlouhodobé, spíš několik let. Nestalo se mi ještě, že bych s někým byla jenom měsíc nebo tak. 99-101
Vyjednávání polyamorie	Boj se stereotypy a monogamní sociální normou	Mezigenerační nepochopení	Ona věděla o obou, já jsem si myslela že to tak z toho vyplývá, že chodím s oběma. A ona se mě pak po čase ptala, s kým já to vlastně chodím. Tak jsem ji to řekla, že s oběma. Tak na to tak koukala, ale já jsem myslela, že to ví. 55-58
		Stereotyp nevěry	. Když řeknu, že mám 2 partnery tak se mě ptají, jestli o tom vědí a jestli s tím souhlasí. Já většinou pak řeknu, že o tom vědí a že se sházíme i společně a že jsou to kamarádi a pak už se většinou ani nevyptávají. 47-49
		Ověřování konsenzuálnosti	Akorát co mé okolí vždycky zajímá je jestli je to konsenzuální. 46-47 No tak trochu jsme se o tom bavily. Potom se o tom bavila i s nimi, 62
Rozchod	Nedostatek společného času	Nahrazení	Ne, spíš mi přišlo, že mě v různých věcech začala nahrazovat, co jsme předtím měli spolu. 147
		Převzetí iniciativy	Že u věcí jeho, které bych čekala, že si bude organizovat sám, a řekne si mi o pomoc mu najednou iniciativně organizovala ona a tak to zorganizovali spolu. 150-151

Analýza rozhovoru se Zitou

Kategorie	Subkategorie	Vlastnost	Citace
Postoj k sociální vztahové normě	Monogamní soužití	Absence vlastní zkušenosti	Vlastně nemám zkušenost s tou opačnou. <i>Že ty bys měla 2 partnerky...</i> Ne s tou monogamii. 88-90

		Neodsuzuje normu	ale myslela jsem si, že budu mít nejdřív něco monogamního, nakonec jsem do toho skočila rovnou...
Vlastní „cesta“ k polyamorii	Seznámení s konceptem	Vlastní iniciativa	předtím jsem o tom už četla a říkala jsem si, že to někdy asi zkusím. 17-18 Bylo to zajímavý... 24
		Zalíbení konceptu	Já jsem ti vlastně říkala, že jsem o tom četla několik roků předtím, než jsem potkala Jarču a říkala jsem si, že bych to časem ráda zkusila.... 101-102
	„cesta“ k praktikování polyamorie	Vybrala si polyamorní partnerku	Četla jsem i Jarči takový památníček ... 26 Takový nějaký svůj příběh, takže jsem věděla, že je poly. Ona taky chtěla být i s klukama, takže tam to bylo daný. 29-30
		Laxnost	No, moc jsem to ani neřešila. 37 Tak normální... Já nevím, co by... 51 Tak doufám, že časem najdu nějakou další přítelkyně, ale nijak to teď aktuálně neřeším. 69-70 Že budu mít ještě jednu partnerku, nebo víc... Jinak moc nevím... 128
	Vyrovňování se s prožíváním vztahu 3	Závist	spíš, závidění nebo tak.. že jim to sexuálně fungovalo a nám ne. Tak třeba tohle.. asi hlavně... 64-65
		Lhostejnost/ostych	Hmm snažím se vzpomenout... Víím, že to bylo v něčem těžší. 55 Já nevím přesně co to bylo. 60 No něco jsem řešila, ale teď přesně nevím co to bylo... Ono to bylo spíš jako nějaké... 63
Svoboda, jako neomezené možnosti	Motivace pro polyamorní uspořádání	Neochota omezovat se	Tak protože, když budu s někým a potkám někoho jiného, se kterým bych taky chtěla být, tak mi přijde takové hloupé muset se omezovat... 14-15
	Nestandardní sexualita	Umožňuje rozdělit uspokojování potřeb na více osob	to že má člověk, že může mít víc partnerů, kteří o sobě vědí a souhlasí s tím... 10-11 <i>Júlie říkala, že spolu moc sexuálně nežijete.</i> Hmm. Tak doufám, že časem najdu nějakou další přítelkyně, ale nijak to teď aktuálně neřeším. 68-70

		Umožňuje naplnění sexuality	Když bych měla být jenom s Jarčou a neměla možnost být ještě s někým jiným, tak je to takový nenaplnující, tak mi bude něco chybět. A Jarča taky když je na kluky. 84-86
Organizace času	Nutnost plánování	Nedostatečné	No tak mě vadil zezačátku, když mě kvůli tomu vyhnali do vedlejší pokoje na postýlku. Já jsem se to dozvěděla s malým předstihem poprvé... Pak už to bylo lepší. 75-76
	Distribuce času	Nutnost dělit se o partnerku	Možná že může být častěji pryč, nebo tak... 88
Vyjednávání polyamorie s okolím	Neochota sdílení	Polyamorie je soukromá	Tak když na to přijde řeč tak asi jo. Mamka asi o tom moc nevědí. Asi většina lidí o tom moc neví... 41-42
		Rodina se smířila s nedodržováním norem	Nic výrazného, možná jestli to mámě přišlo zvláštní, no... Ale té přijde zvláštní víc věcí. 46 Ona to říkala o různých věcech, že je to zvláštní. Ale je dost možný, že to taky říkala.. jo myslím, že to říkala i o tom. 113-114
		Názory ostatních nejsou důležité	Snažím se vzpomenout, ale asi už ani nevím... 44

Analýza rozhovoru s Jarčou

Kategorie	Subkategorie	Vlastnost	Citace
Vlastní „cesta“ k polyamorii	„cesta“ k přijetí polyamorie	Racionální řešení	Nebo takhle, byly doby, kdy jsem tomu rozuměla, racionálně, že je to pro mě dobré řešení, 46-47
		Ověřeno zkušeností	Ale když jsme byli takhle ve 3 tak jsme jezdili na party a bylo to super. On to tak uzemňoval, bylo to stabilnější, to jsme spolu vlastně vydrželi toho 2 a půl roku a pak když jsme byly samy 2, tak to bylo asi rok a něco, co jsme to spolu vydržely. Pak jsme se spolu 2 roky nebavily. 65-68
		Pochybování	A to už jsem si říkala, že polyamory už mi stačilo, a že od teď budu monogamní, ale... 16-17

		Citové vyrovnávání se	byly ty doby kdy jsem tomu moc nevěřila. 46 měla jsem problém to přijmout citově s tou žárlivostí třeba... 47-48
	„cesta“ k praktikování polyamorie	Přizpůsobení se přítelkyni	No, vlastně jsem se zamilovala do jedné slečny.. a jí jsem vlastně znala přes jejího přítele a my jsme se nějak daly dohromady s ní. 11-12
		Neochota se omezovat	kdybych byla monogamní tak bych si musela vybrat, mít sex s chlapy, nebo mít ten romantický vztah se Zitou, životní partnerství... takže to je taková blbá volba, že jo... 18-21
Sociální vztahová norma	Kritika monogamie	Je příliš striktní.	Když jsi monogamní tak máš ten vztah rozdělený do dvou kategorií v podstatě. A ten partnerský vztah musí všechny tyhle kategorie naplňovat. 151-153 Všechny ostatní ty kamarádské vztahy se nesmí k tomuhle partnerskému nějak přiblížit a když se náhodou přiblíží, tak je nutný ten původní ukončit a následovat tenhle ten. Mě to nedává vůbec smysl, takhle žít... 154-157
	Nepočítá s odchylkami	Nevyhovuje její sexualitě.	Pak došlo k tomu, že jsem začala víc být přitahovaná chlapy, poznala jsem Zitu, ale já nejsem moc lesba. 17-18
		Není naplňující.	I když já moc nevěřím tomu, že i když to máš jasně daný tak by tě byl schopný jeden člověk naplnit ze 100 %. Ono je to třeba tak že má 80 % a pak potkáš někoho kdo bude z těch 80 % blbej, ale bude mít zrovna ty 2 %, který ti nejvíc chybí a pak je hrozně jednoduchý to celý zahodit a končí to blbě... 23-26
Časovost	Čas je omezený	Stihnout se dají max 2-3 stálí partneři	Jako každý může mít maximálně třeba 2-3 primární partnery a víc se toho stejně stihnout nedá, ale to neznamená, že třeba nemůžeš mít něco co je míň intenzivní, nebo

			krátkodobý, třeba se vidáte jenom jednou za měsíc. 27-29
	Distribuce času	Předcházet pocitu zanedbání.	No tak A (osobní jméno) pak žárlil hodně, to bylo jeden z důvodů, proč jsme se rozešli... už jsem to nezvládala. 97-98 Nevím, asi měl pocit, že toho s ní mám víc společného, že s ní trávím víc času a tak. 100
		Neexistující organizace času působí problémy.	No to probíhalo tak, že jsme se museli domlouvat, že občas spal A (osobní jméno) u nás, občas já u něj. 94-95
Obraz vlastní identity	Negativní sebereflexe	Ztotožnění se s negativním obrazem sama sebe	Ty si myslíš, že jsem divná a... 72-73 No, tak jako, je to součást asi mé divnosti předpokládám... 75 No tak taky věděli, že jsem divná tak to brali jenom jako další aspekt divnosti.. 84
		Rezignovala na normálnost	Nechávám se věšet za háky a svazovat a já nevím co všechno... 86 No, to BDSM taky ne. Spíš ty kěrky vadí mámě.. 88
		Neměla stabilní identitu	Vlastně teďka je to mnohem jednodušší, protože jak jsem předtím řešila tu žárlivost s tou slečnou.. tak to jsem byla ještě kluk... 134-135 To jsem ještě neměla takhle sebedůvěrou, měla jsem strach a žárlila jsem, a to jsem se v tom vztahu hlavně tak rozpustila, že jsem neměla už žádnou identitu sama za sebe. 187-189 Já jsem byla hrozně křehká a dost jsem se depresila, pak to ona nevydržela tak se se mnou rozešla. 190-191
		Je promiskuitní	Já jsem dost promiskuitní, takže 2 stálý plus občas někdo krátkodobý. 31
		Polyamorie není vědomě spojená s identitou	Asi nerozumím otázce.. jak jako řešit identitu kvůli poly vztahům? 128
Dítě, které s ní nežije	Dítě není omezení	Dítě nemá porovnání	No tak ona v tom vyrůstala, že jo.. To jako není.. 111

		Její chování před dcerou nenabourává normu	Stejně jako tak co, tak vidí že se držíme za ruku, že si dáme sem tam pusu.. vidí, že si jsme bližší s více lidmi, ale tak nic zvláštního, řekla bych..115-116
--	--	--	--

Analýza rozhovoru s Vilmou

Kategorie	Vlastnost	Citace ... řádky
Postoj k monogamii	Nedůvěra v manželství na celý život	Teoreticky lidi můžou být celý život jenom spolu, ale podle mě je to docela nepravděpodobný. 20-21
	Odmítnutí.	...nechci klasický vztah a že tam chci mít tyhle možnosti. 50
	Vynucováním věrnosti jedince osekávám.	Nechci ho odsekávat, nějaké jeho části. Beru ho celého. 23 Když ho budu směřovat. Pak ho vlastně neberu jako celého. 28-29
	Není to pro ni přirozené.	Já jsem to v sobě měla dýl (nemonogamní tendence), ale nějak jsem to nechtěla v sobě přijímat. 31 Jako spíš já jsem to svým způsobem cítila v sobě, ale myslela jsem, že jsem asi mimo, nebo co. 34-35
Přínosy polyamorie	Větší úcta a respekt partnerů	Ale ovlivňuje to v tom, jsme víc upřímní že to řešíme, že se spolu o tom bavíme. Máme větší společnou úctu, důvěru. 97-99
	Vztah je hlubší a pevnější	Náš vztah je hlubší než bez toho, že to řešíme. 98 Já si myslím, že v nás mám už velkou důvěru. 141
	Maximální otevřenost a informovanost	Až mi řekl, že je pro něj velice důležitý, aby o tom vždy věděl. 77 Přítel to třeba ví dřív, než to ví ten člověk, kterého řeším. Tak se mu snažím dávat najevo, že beru, co je pro něj důležitý. 79-80
	Více vlivů	tím jak se potkáváš s více lidmi, tak i těch inspirací je více... 100-101 Způsobů, jak žít, jak věci dělat. 103
	Jejich vztah má pevnější základ.	Jako já si myslím, že to nejdřív musí mít člověk dobře zvládnutý sám v sobě a s tím jedním partnerem. Ten základ je důležitý. 153-154 Myslím si, že to my už máme postavené v pohodě... 160
Postoj k dalším partnerům	Přijímající/ tolerující	neřekla bych, že s tím má přímo problém nebo tak, ale potřebuje to víc zpracovat než já. 120-121

	Velmi otevřený a pozitivní	že já jsem s tím vůbec neměla problém, a ještě jsem o ní od něj chtěla informace. 118-119 Já ale třeba konkrétně u mého partnera cítím nějakou spuluradost. 140-141
Vyrovnávání se s negativními emocemi (žárliivost)	Prevenčí je upřímnost a informovanost	Přítel to třeba ví dřív, než to ví ten člověk, kterého řeším. Tak se mu snažím dávat najevo, že beru, co je pro něj důležitý. 79-80
	Nejsou vyvolávány úmyslně	On už hlavně ví, že i když dělám něco, co se mu třeba úplně nelíbí, nebo tak, že to není mířené proti němu, a že nějak beru ohled na to co se mu nelíbí. 135-137
	Jsou přirozené, není nutné se jich zbavit.	Dnes už to je třeba tak, že když žárlí, tak mi řekne "Hele teď kvůli tomuhle žárlím." a tím je to v podstatě vyřešené. 134-135
Prezentace polymorie vůči okolí	Polyamorii netají	Jako snažím se jim to nezamlčovat ani jim to necpat. Mladší generace je s tím v pohodě, starší no.. moc to nepobírají. 127-128
	Potencionální partner o tom vždy ví	Mně trvalo třeba jenom, než jsem tomu klukovi řekla, hele ty nejsi úplně klasický já nejsem úplně klasická a to že mám partnera to není problém. 82-84 To poly, to není úplně jednoduchý říct tomu člověku víš já mám ještě jednoho, ale vlastně je to úplně v pohodě, to je normální, že spolu řešíme ještě někoho. 170-172
Podstata polyamorie	Možnost mít více partnerů	Tak jsme o tom mluvili, aby to bylo v pohodě, aby tady byla ta možnost... 37 Mě tam jde hlavně o ten koncept, že je taková možnost. 40-41 Jako já si třeba vzpomínám na to, jak jsme byli na tom srazu a někdo je v tom třeba půl roku a má třeba 3 partnery, tak jsem si říkala, že je to blbý, že já je nemám. Ale už mě to nějak přešlo, pro mě je důležité, že mám tu možnost o tom mluvit a že je to OK. 147-149
	Přijmout partnera celého	Já to vnímám jako výraz autenticity, upřímnosti, integrity, spíš než o tu svobodu, o to mi ani tak nejde. 181-182 ...kdybych to neměla, tak se cítím jako když odstraníš větev stromu. Jo, mě nejde o to, abych mohla cokoli, ale o to, že když nemůžu tak jsem ublížená... 189-191
Reakce okolí na polyamorii	Nepochopení	Pak ta starší generace, no snažím se jim to nezamlčovat, ale ty jsou takový jako: "Ježíš Maria" "Pro boha". 124-125 starší no.. moc to nepobírají. 128
	Obdiv	minimálně kamarádi z mé strany o tom ví. Ti třeba říkají, že je to dobrý, ale neumí si to pro sebe představit. 123-124
	Distancování	No, on se z toho...Jak to říct.. on s tím nechtěl nic mít. 43

		<p>Pak jsem to nějak řekla tomu kamarádovi, ten s tím nechtěl nic mít. 48</p> <p>... a já mu tu říkala, že to že mám chlapa není problém. Ale já mám pocit, že on to vůbec nedával. 165-166</p> <p>Já si myslím, že když lidi slyší že máš partnera a dítě, tak to hodně odradí no. 207-208</p>
--	--	---

Analýza rozhovoru s Annou

Kategorie	Subkategorie	Vlastnost	Citace
Sociální norma monogamie	Postoj k monogamii	Dodržování norem	To pro mě bylo velmi důležité, že byli rozejití. Jinak bych s ním ani nezačala chodit. 18-19
		Respekt k existujícímu vztahu	Já jsem i řekla větu, ať se k té Miladě vrátí, oni spolu byli dlouho a rozuměli si. 21-22
		Nedůvěra	Ale jak říkám, nevyklučuji to a poznávám víc a víc, jak koukám i ve svém okolí, nevidím moc monogamních vztahů tak tam není moc upřímnost. 161-162
	Společenská kontrola	Milada má silné sociální zázemní	Takže tady v O (jméno města), když je se mnou Dan tak chodíme vedle sebe. Nedržíme se za ruce na náměstí, protože Milada tady má různé kamarádky.. i tak nás už spolu jedna viděla, tak honem psala Miladě, že ji se mnou Dan asi podvádí. 64-67
Vlastní cesta k polyamorii	Důvody k polyamornímu soužití	Více upřímnosti	Je tam upřímnost, což v monogamních vztazích někdy není... 8
		Omezení nedůvěry	Není tam ta nevěra a nedůvěra. 7
		Umožnila partnerovi být polyamorní	Vlastně díky mě D. můj partner zjistil, že ho neuspokojuje žít s jednou partnerkou.. Dostala jsem se k tomu přes partnera. 10-11

			On říká, že to zjistil díky mě, nebo vlastně.. nemá s tím předchozí zkušeností. 12-13
		Partneři ji podváděli	Ale vždycky tam byla nevěra. Ne tedy z mé strany. Možná i to mě na tom láká, že ta polyamorie je upřímější, že vím.. Dan je nám věrný a je to upřímnější. 35-37
		Zklamání v monogamii	Já mám špatné zkušenosti s monogamními vztahy.. 37-38
		Otevřená komunikace	A myslím si, že v tom je ta naše síla, že jsme otevření a dodržujeme to. 74-75
		Získání sebedůvěry	Dan mě dal.. to uvědomění, že nemusím mít vedle sebe muže, který mě podvádí, nebo být dokonce milenka abych ho získala.. dal mi zpátky takovou tu důvěru v sebe jako ženu. 118-120
	Poly jako nová zkušenost	Otevřenost možnosti více partnerů v budoucnu	Já jsem vždycky žila v monogamním vztahu a polyamorie pro mě.. ještě jsem neobjevila, že bych chtěla dalšího partnera. 4-5 <i>Takže vy si myslíte, že byste mohla být polyamory? Myslím si, že ano. 31-32</i>
		Zvědavost	Mě to nevadilo. Já jsem to přijala. Spíše mě to i lákalo, ta otevřenost ta upřímnost, která mezi námi byla... 28-29
		Zkouška jiného životního stylu	Já jsem měla partnery právníka a docenta.. trošku odlišný svět.. ale já jsem se to naučila.. Dan mě to naučil, já jsem ty jeho koníčky vzala za své a zjistila jsem že těch horních 10.000 asi není nic pro mě. 113-116
	Přístup k polyamorii	Je to další vývojový stupeň vztahů	Když mi Dan o tom řekl, tak jsem i četla různé články a myslím si, že jsme došli dál než ti ostatní lidé, přesto že na to většinou mají negativní názor. 41-42
		Je lepší než monogamie	My si nelžeme a za ty dva roky jsme překonaly řadu překážek. 42-43

		Váží si aktuálního vztahu	Ale já jsem mu říkala, že ne.. že pokud ho ten druhý nebude respektovat, takt do toho nepůjdu. Budu se to snažit vyjednat, ale pokud to nepůjde, tak nechci rozbít to co tady teď mám.. Nehledám aktivně. Jsem ráda s Danem. 174-176
Přístup k oficiální partnerce D	Kamarádství	Váží si ho	Jsme opravdu kamarádky. Je to opravdu velká náhoda, že mi dvě si rozumíme a jsme kamarádky. 46-47
	Postoj	Verbální respekt	Mrzí mě, že to tak musí být, ale Milada nás o to žádala a já to respektuji. 73-74
		Odmítání konfliktu	Ale já si s tou Miladou po krku jít nechci, nechci s ní jít do konfliktu. 103-104
		Zpochybňování J vlivu na vztah	Nejsem si jistá, jestli bych to sama zvládla, bez Danovi významné pomoci. Ale Dan je ochotný mi tu pomoc dát. Tím jsem si jistá. 89-90
		Ospravedlnění negativního názoru skrze D	Dan vždycky říká, že je slabší článek, ale tak to samozřejmě není, jsme všichni stejně silní. 92-93 Ona má také hrozně nízké sebevědomí a myslí si, že toho máme s Danem více společného 110-111
	Vytváření nátlaku	Zvyšování časových nároků	Teď jde hlavně o to, aby to Milada zkousla, že se mnou ten Dan bude víc než s ní, že ho budu více potřebovat. 93-94
		Vytváření nového závazku	Vůbec aby zkousla, že se mou bude mít dítě třeba... to pro ni je myslím, hodně hodně těžké. 94-95
Časovost	Distribuce času mezi více partnerů	Náročnější uspokojení	Ono je to jakoby i těžší.. je to těžké časově, když máte více partnerů tak je saturovat.. i časově. 32-33
		Omezení	Pro mě je to o tom, jak Vám to mám říct... že ho nevidám každý den. Že to musíme nějak plánovat, kdy bude se mnou a kdy bude s Miladou. 134-135

		Stojí za tu námahu	někdy těžko hledáme v kalendářích, aby se mnou ten Dan mohl být.. Někdy to není lehké.. ale pořád to za to stojí. 138-139
		Snaha o vyrovnávání času mezi obě partnerky	teď bychom chtěli od září, aby to bylo každý týden, že by zůstal v O (jméno města), aby byl postupně ten čas čím dál tím vyrovnanější. 142-143
Vyjednávání polyamorie s okolím	Tajnosti	Očekává odsouzení za porušení normy	Vím, že rodiče by mě odsoudili.. a myslím si, že mé okolí by mě odsoudilo. 53-54 Proč si myslím, že by ta reakce okolí byla negativní? Není to běžné. 57
		Odmítání konfrontace se společenskou normou	Takže jsem to ani nikomu neříkala, nechtěla jsem, aby mě odsoudili. 59-60
		Zprostředkované odsouzení	Když to Milada svým dvěma kamarádkám řekla, tak ji odsoudily... trvalo dlouho, než to pochopily. 58-59
		Na veřejnosti vystupuje jako kamarádka	My se k sobě na veřejnosti chováme jako kamarádi. Pro jejich okolí jsem Dana a Milady kamarádky, která s nimi občas jezdí na výlety. Pro mé okolí je Dan můj kamarád. 67-68
	Distancování soukromého života od rodičů	Strach z odsouzení/ zklamání	Ti to neřeší.. už jsem dost stará na to abych si svůj život rozhodovala sama. 69-70
Žárlivost	Povahová vlastnost	Slabost	Já nejsem žárlivá, nemám tuto vlastnost. Já to беру jako slabost. 127-128
		Rozhodnutí důvěřovat	Prostě já tvrdím, že když bude chtít někdo podezírat, tak podezírat bude. Já tohle to nemám.. já nepodezírám a nehledám, já člověku věřím a.. neřešila jsem to. 128-129
		Absence žárlivost	Já nejsem žárlivá. 125

Analýza rozhovoru s Miladou

Kategorie	Subkategorie	Vlastnost	Citace
Monogamní sociální norma	Nevěra	Určená sexem	Mě to přišlo opravdu jako.. neviděla jsem rozdíl mezi nevěrou a tím poly. Pro mě byla nevěra fyzický akt s někým jiným a to jestli o tom vím nebo ne pro mě nehrálo žádnou roli. 134-135
		Odmítání účasti	Já jsem byla ráda, že jsem už byla oficiální přítelkyně, nechtěla jsem nikdy být milenkou. 185-186
Postoj k monogamii	Ztotožnění s monogamií	Polyamorie má nevýhody	Tak jako pro monogamního člověka, je tím negativem další přítelkyně mého partnera. 8
		Polyamorie nabourává monogamní vztah – nejistá budoucnost	Nechci teď dělat žádná důležitá rozhodnutí, třeba brát si hypotéku, nebo já jsem dlouho chtěla druhé dítě, a to teď není na pořadu dne. 323-333
		Silná monogamní identita	Mě se vždy kamarádky ptají proč. Proč to snáším. Já jim na to vždycky říkám, že rozejít se je hrozně snadné a že když už bychom to udělali, oznámili to rodině, vysvětlovali dceři, že už se tatínek s maminkou nemají rádi, tak to už by nešlo vzít nazpátek. 327-329
		Vysoká hodnota rodiny	Bylo to pro mě těžký, protože on měl tehdy půl ročního chlapečka a já jsem ho viděla. Oni za mnou tehdy přijeli, abychom to my 3 vyřešili a on tam byl v tom vajíčku, malý chlapeček a já jsem mu nechtěla sebrat tátu. 174-176
Vlastní cesta k polyamorii	„cesta“ k praktikování polyamorie	Otevřenost komunikace	Nejsou tam žádné tajnosti. Můžou se otevřeně domlouvat kam kdy s kým půjdou. Není to nevěra. Pro mě je asi nejdůležitější ta upřímnost. 3-4 Já si zase na něm cením toho, že mi to řekl a že respektuje ty moje hranice, které tam mám... 238-239
		Přetrvávající láska k partnerovi	Já jsem si uvědomila, že ho mám pořád ráda a že to s ním ještě chci zkusit, 44-45

		Partner si našel druhou přítelkyni	Vlastně během tohoto půl roku, během toho rozchodu se potkal se svou nynější přítelkyní – druhou a zjistil, že ji má rád, že by s ní chtěl ten vztah rozvíjet. Ale zároveň, že má pořád rád i mě. 29-31 To bylo moje první setkání s polyamorií. Když mi řekl, že má svou novou přítelkyni rád a chce s ní ten vztah rozvíjet, ale zároveň, že má rád i mě a nechce o mě přijít a že by nás tedy rád měl obě. 34-36
	„cesta“ k tolerovně polyamorie	Prvotní šok a nevěřícnost	To, že se situace vyvine takhle to byl pro mě velký šok. 62-63 Nechápala jsem, že mu to za to stojí.. za tu energii a plánování, s kým kdy kde bude. Přišlo mi to, že je to hrozně složité a nepohodlné. Myslela jsem si, že se jenom neumí rozhodnout. 139-141 Nejdřív jsme si myslela, že je to jenom pobláznění a že ho to zase přejde. 144
		Pocit zrady a ublížení	Hmm hmm věděla, ale pořád jsem věřila, že je to jenom na kamarádské úrovni. Říkala jsem si, že by mi to asi během toho půl roku neudělal. 58-59
		Nastavení hranic	Já ještě na začátku, než jsem s poly souhlasila tak jsem zjistila, že je dobré si nastavit nějaké hranice, i jsem o tom četla. Tak jsem si stanovila 5 hranic: žádné společné bydlení; žádný společný sex; oficiální přítelkyně jsem já; dcery se to nesmí dotknout, 86-89... a pátá hranice byla, že k nám Anna nesmí. 90
		Hranice jsou nepřekročitelné	Oni ví, že kdyby to porušili tak by to pro mě znamenal konec. Tyhle 4 věci jsou pro mě opravdu důležité. 95-96
	Důvody tolerance polyamorie	Délka vztahu	Jako vím, že kdybychom za sebou neměli to co máme, ty zkušenosti a zážitky, kdyby za mnou přišel nějaký kluk a řekl mi to hned od začátku, že je poly, tak bych do toho nešla.. 333-335
		Stejný životní styl	My si jinak ve všem rozumíme, trávíme spolu skvělé dovolené, máme podobné

			názory a jediný rozdíl je v tom poly a mono... 336-337
		Láska k partnerovi	Já jsem si uvědomila, že ho mám pořád ráda a že to s ním ještě chci zkusit, 44-45 Já ho mám pořád ráda. 328
		Ovlivnil ji rozvod rodičů	Naši se taky rozvedli, když mi bylo 15 a já jsem to taky špatně nesla. Takže jsem si říkala po tom roce (rozchod, aby zachránil manželství), že budu mít relativně čistě svědomí. 176-177
	Prožívání štěstí v poly	Výjimečně	že jsou chvíle kdy i já jsem šťastná a že Dan není nějaký tyran. 119-120
Žárlivost	Negativní zkušenost	Podobnost s minulostí	On, když byl ženatý tak jsme se seznámili podobným způsobem, možná i z toho pramenila ta moje žárlivost. Bála jsem se, že se situace zopakuje, já jsem taky o dost mladší. Bála jsem se, že se stane to, co se stalo mezi náma, když jsme se poznávali. 18-21 Taky mi potvrdila, že ta žárlivost může být tím za jaké situace jsem se s ním seznámila, že mi ze začátku lhal o manželce. Měla jsem obavu, že přijde nějaká mladá holka se kterou to bude skvělý. 218-220
	Změna okolností	Zvýšený kontakt se ženami	Pak začal pracovat na univerzitě a začal se bavit se studentkami, přidával si je do přátel, účastnil se různých akcí, občas tam i zůstával, hodně si s nimi psával a mě to prostě přišlo.. nestandardní. 203-205 On si s nima psal třeba „Jsi prima holka“ a posílal ji smile s pusinkou a tak. Tak mě to zabořilo. 206-207
		Oprávněnost žárlit	Já jsem se o tom i bavila s kamarádkami a ty mi říkaly, že mě chápou, že by jim to taky vadilo. 205-206
	Vyrovnávání se s žárlivostí	Odborná pomoc	Potom jsem i četla různé knížky a mluvila o té mé žárlivosti s kamarádkou psycholožkou. 214-215

		Partnerova neschopnost empatie	Tak i ta mi říkala, že to mohl D tak špatně snášet tu mou žárlivost taky proto, že on je dalo by se říci úplně nežárlivý. Takže když já jsem mu říkala, představ si sebe v mé situaci, tak mi vždycky říkal, že by mu to nevadilo. Nedokázal se do mě vžít. 216-218
		Omezení žárlivosti pouze na J.	Ale dnes mě to nechává naprosto chladnou, protože s porovnáním s tím, že má druhou přítelkyni tak to, že se s nějakou baví v autobuse je asi na úrovni, kdyby se bavil s kamarádem. 226-228
		Snížení hrozby nové přítelkyně	Sám říkal, že už by nejspíš ani třetí nezvládl, aby ten vztah naplnil. 232-233 D je teď mnohem šťastnější, říká mi, že je hrozně rád, že respektuju tu jeho přirozenost, že jsem ho neodsoudila za to jaký je, ale že jsem to dokázala přijmout. Cení si na mně, jak jsem tolerantní a říká, že ví, že hodně takových žen není. 234-237
Vyjednávání polyamorie s okolím	Tajení polyamorie	Ohledy vůči dceři	Nechci tím dceři kazit dětství, ani motat hlavu. 97
		Vyhýbání konfrontace s rodinou	Rodina o tom nevěděla, nikdo o tom nevěděl, byla to jenom naše soukromá dohoda. 28-29 Ale musela bych něco říct hned druhý den, té mé rodině a vysvětlit co se stalo, tak jsem si řekla „Nic, počkám přes velikonoce a potom se nejspíš rozejdeme.“ 40-41 Nechci to vysvětlovat rodičům, ani mým ani Danovým. 96
	Přiznání polyamorie	Nemožnost utajení	Ví to 2 moje nejlepší kamarádky, protože ze začátku já jsem z toho byla taková špatná, ubřečená, vystresovaná. Toho si všimli, takže se ptaly, co se děje. 100-101
		Neochota lhát	Teď té druhé se mi ulevilo hlavně, že už ji nemusím dál lhát. 107-108

		Nutnost obhajovat D	mají o mě strach.. V D prostě vidí někoho, kdo mi chce ublížit, nebo má krizi středního věku, nebo něco takového. 111-113
	Konfrontace se stereotypem nevěry	Nepříjemná – radši se ji vyhne	Tak se mě ptali „Opravdu si myslíš, že to není nevěra? Vždyť to je nevěra jenom o ní víš, jenom mu to děláš lehčí. Nemá žádné výčitky svědomí. Kdyby někoho zabil a řekl ti to tak taky to je pořád vražda.“ 113-115 Takže to je důvod proč já to nechci šířit ještě někam dál, protože je to hrozně vyčerpávající vysvětlovat.. 118-119
	„ukázání“ polymorie	Anonymita	Dokonce by mi ani nevadilo, kdyby nás obě vedl za ruku, tam je ta anonymita, takže bych s tím neměla problém, ani kdyby nás třeba obě obejmul. Jelikož tam je ta anonymita, nikdo by nás nepotkal, tak jak si to neumím představit v O (ČR) nebo V (místo bydliště), tak v té R (Lotyšsko) by mi to nevadilo. 290-293
Vývoj vztahu mezi D partnerkami	Prvotní odmítání	Nezájem	Ze začátku jsem o ní vůbec nechtěla slyšet, o té druhé. 47
		Bezohlednost druhé ženy	Nechápala jsem o co jí jde, co od toho očekává, jestli to dělá pro zábavu, nebo si chce něco dokázat? 47-48
	Kamarádství	Má omezení	Staly se z nás dobré kamarádky. Občas když zapomenu, že je to Danova přítelkyně a něco spolu řešíme, třeba si píšeme nebo tak, tak se ji snažím pomoci jako kamarádce. 64-66
		Postupné sblížení	Nejdřív jsme se seznámily na Facebooku, že mi napsala do zpráv a asi 3 měsíce jsme si jenom psali a pak jsem se dohodli, že pojedeme spolu na festival, tam jsme se poprvé potkaly. 76-77
		Kladné vztahy partnerek	Není problém se spolu domlouvat, což jsem ráda. Protože vím, že když je nějaký problém, tak se můžeme

			domluvit, že najdeme nějaký kompromis a snažíme si navzájem pomáhat vycházet si vstříc. 12-14
		Bariéra vlastních stereotypů	Kdyby to pořád nebylo vnímáno jako přítelkyně, tedy sokyně tak bychom mohli být opravdu dobré kamarádky. 10-11
		Přítomnost partnera jako bariéra	To jsem právě pochopila, že když jsme spolu jenom my 2 a bavíme se i o jiných tématech, tak je to o něčem jiném, než když jsme spolu všichni 3 s já jenom myslím na to, že je to Danova přítelkyně. 80-82
Sexuální složka vztahů	Společný sex 3	Nepřípustnost	na společné bydlení ani sex prostě nemám. 97
	Fyzický kontakt partnera s druhou ženou	Ublíživý	Nesnáším třeba jejich doteky, to mi vyloženě vadí, ale snažím se posouvat a oni to tolerují. 66-67
		Přemáhání nelibosti	Teď jsme došli do té fáze, že jsme zkoušeli aby si oni přede mnou dali pusu.. tak jako když se otočím a vím, že ta pusa třeba je, tak si ji dají. Už jsem to jednou i viděla, ale dál jsme teda nedošli. 72-74
		Neschopnost kontaktu po sexu s 2.	No, pořád je tam taková bolest, když vím že se domů nevrátí a že se nevrátí, protože je s ní. Pro mě je nejhorší ta fyzická část, že vím, že tam ten sex probíhá. Před tím půl rokem mi byl i 4 dny nepříjemný, po tom co se vrátil od J. 153-155 Pak už se to ustálilo, že jsem na něj nepříjemná třeba jenom jeden den. 162
		Odcizení partnera	Protože já mám takhle pocit, když se od ní vrátí, jako by se vrátil jiný muž a nějakou dobu mi vždy trvá, než si na něj zvyknu a ověřím si, že je to pořád on. 316-318 Takže jak já mu vždy říkám „musím si na tebe znovu zvyknout.“ 321

		Nejraději by o něm nevěděla	bych jim buď musela upřít ten sex, protože toho já se účastnit nechci, nechci být u toho a neumím si představit, že bych byla třeba ve druhé místnosti. 280-281 Mně jde o tu intimitu. To já bych nezvládla, o tom nechci vědět, vidět to nebo něco. 295
		Komunikační tabu	Na nic intimního se ho neptám, akorát občas mi řekne „Jo, strávili jsme spolu noc, ale fyzicky mezi námi nic nebylo, nemusím ti být nepříjemný.“ Což jsem zase ráda, že to vím.. 260-262
Časovost	Setkávání všech 3	Pravidelnost	Teď se tak nějak pravidelně vídáme, že jdeme všichni 3 někam na výlet a ona u nás potom přespí. 83-84
		Plánovanost	musí to být vždy domluvená návštěva, alespoň 3 dny dopředu. 91
		V komunikaci každodenně	Změnilo se to, že o tom každý den mluvíme, J je opravdu součástí jeho života, občas třeba přijde domů a říká mi co J řeší v práci a tak. 244-245
		Časově omezené	My máme vyzkoušené, když za námi Anna v sobotu jezdila, takže to je kousek večera, noc a celý den. 287-288
	Organizace času	Přesná	Je přesně domluvené kdy spolu budou i kvůli dceři, protože D ji vodí ráno do školky. 148-149
		Pocit nepoměru	Mě přišlo, že nějakému plánování s nimi, takových těch studentských akcí věnuje víc času než rodině. 210-211
		Zvyšování času D s 2. partnerkou	teď spolu budou trávit každé úterý. Dcera už půjde do školy, takže to bude trochu volnější a já jsem si to dohodla v práci, takže s ní bud trávit každé úterý a pak se k tomu přiřadí i některé víkendy. 254-256
Svoboda	Odmítání možnosti navazovat další vztahy	Morální zábrany	Jo i třeba z morálního hlediska, já si neumím představit, že bych byla třeba milenka. 124-125
		Respekt vůči sobě i druhým	Mě přitahují starší muži. Mezi mnou a D je 14 let. Když jsou starší tak si řeknu,

			že už jsou nejspíš ženatí a mají rodinu, a to je pro mě tabu. 123-124
		Nezájem o další muže	Budu se věnovat práci, dceři, koníčkům a že ty chlapy naopak nechám nějakou dobu být. Už to poly chápu více než na začátku, kdy mi to přišlo zvrhlý, ale vím že to pro mě není mít víc partnerů. 129-131
		Zvýšená upřímnost	Nejsou tam žádné tajnosti. Můžou se otevřeně domlouvat kam kdy s kým půjdou. Není to nevěra. Pro mě je asi nejdůležitější ta upřímnost. To vidím zatím jako jediné pozitivum. 3-5
	Otevřená komunikace ve vztahu	Odsuzování cenzury	Ale potom jsme došla k tomu, že by bylo špatně kdyby musel doma cenzurovat co řekne a co ne, myslím si, že by mezi sebou lidi doma neměli mít takhle tajnosti. 145-147 Teď už jsem si na to zvykla, ze začátku jsem o tom nechtěla slyšet, ale pak jsem si uvědomila, že je to hloupé, aby on musel vytěšňovat, takhle velkou část svého života. 259-260
		Komunikace probíhá mezi všemi vzájemně	Já si s Annou taky píšu, takže hodně věcí vím přímo od ní. Nebo máme takový trojchatt, kde si píšeme všichni 3 když je potřeba třeba něco vyřešit, nebo něco plánujeme společně a tak. 265-267

Analýza rozhovoru s Danem

Kategorie	Subkategorie	Vlastnost	Citace
Monogamní sociální norma	Manželství	Snaha o naplňování stereotypů	Spíš to bylo takové, že když už, tak ať, ať na to máme ten papír. 44-45
		Pocit méněcennosti	Já jsem si v tom vztahu připadal, takový... nemůžu říct přímo méněcenný, ale ona byla dominantní v tom vztahu, já jsem byl spíše submisivní. 48-49

		Nevyjednaná hierarchie	Chtěl jsem, aby to bylo při nejmenším na stejné úrovni, ne-li ta tradiční dominantní mužská role. 49-50 taková ta její snaha ten vztah vytvářet čistě jenom podle sebe. 51
		Žárlivost a omezování svobody	byla poměrně hodně žárlivá, takže nebylo možné navazovat přátelství s osobami stejného pohlaví jako byla ona. Tedy opačného pohlaví pro mě. Cítil jsem to jako omezení a začalo to skřípat. 52-54
		Zkrachovalo	To naše manželství skončilo po 3 letech rozvodem. 56 Skončilo to vlastně na moji nevěru. Ten vztah dojel... 62-63
	Rozvod	Negativní zkušenost	Pro mě ten rozvod byl hodně děsivý, to bylo opravdu psycho... 124-125
		Vysoká hodnota svazku	Takže jsem udělal ještě takovou zoufalou věc, že jsem se s tou, tehdy už dá se říct přítelkyní, řekl že se s ní rozcházím, že chci dát šanci tomu našemu manželství. 70-72
		Žárlivost ve smyslu závisti	Když teda já ho nemůžu mít, tak ať ani ona ho nemá. Když teda on rozbil vztah se mnou, tak ať nic nemá. 133-134
	Pesimistický přístup	Očekává selhání monogamie	Tak jsem přemýšlel, jestli to mám vzít zpátky, říct jí, že se s tou druhou rozejdu, ale uvědomoval jsem si, že by to zase zhavarovalo. 268-269
Vlastní „cesta“ k polyamorii	„cesta“ k přijetí polyamorie	Vnitřní uvědomění	Podobně jako třeba u těch homosexuálů, ten coming out, že člověk to sám nějak pozná, že to nemá úplně standardně. 37-39 Já jsem se k tomu dostal tady z té strany vztahové, pro mě to bylo něco vnitřního. 430-431
		Frustrace z nedostatku vztahů	Kdyby bylo možný, nějakým mávnutím poutku, abych byl s Miladou a měl zároveň kamarádky. Tak věřím tomu, že bych se možná k polyamorii ani nedostal. 220-222

		Touha po paralelních vztazích	Mnohem radši bych byl, kdybych mohl mít paralelně ten vztah s oběma z nich a oba ty vztahy rozvíjet. 262-263
		Miluje 2 zároveň	Přítom ale já ji mám rád a hodlám ji sponzorovat i nadále, tak proč to nejde, proč spolu nemůžeme být? Zároveň už jsem měl druhý vztah. V té chvíli jsem si uvědomil, že se mi v hlavě rodí ideální řešení, byť v té době nepřijatelný, by bylo mít ty partnerky obě dvě. 257-260
	„cesta“ k praktikování polyamorie	Kamarádské vztahy se mění na intimní	Zpočátku mi šlo pouze o navázání přátelství, což se nám povedlo a pak jsme si dopisovali, tak jsem v tom už cítil něco víc, a to už jsem měl problém sám se sebou. 84-86 Postupně to dopadlo tak, že jsem vlastně s Annou začal chodit, i po intimní stránce to začalo všechno fungovat, už to byl regulérní vztah. 252-254
		Vytváření podmínek pro rozvoj vztahů x popřené	Já jsem nechtěl, aby došlo k tomu, že to dopisování se přetvoří v nějaký vztah. Já jsem se tomu bránil. A nechtěl jsem vytvářet nějaké dojmy, že se se mnou nesmí kamarádit, protože mám manželku, nebo něco takového. 82-84
		Nevěra	Takže přiznávám dostal jsem se k polyamorii vlastně přes nevěru 104-105
		Konflikty	Občas to třeba gradovalo do takových těch konfliktů, kdy ona na mě žárlila a já jsem byl zase špatný z toho, že ona se ke mně chová majetnicky, několikrát došlo k tomu, že jsme se téměř rozešli. 166-168 vše fungovalo, jak by mělo, akorát jsme byli formálně rozejití. 186 ... hned jsem začal navazovat vztahy s kamarádkami. 190-191

		Nedostatečné uspokojení z 1 vztahu	Ale já jsem k ní cítil, že ji mám pořád rád, že ji miluju, ale musím se s ní rozejít, abych mohl navazovat ty další vztahy. 177-178
	Vyjednávání polyamorie partnery	Prvotní negativní reakce	Pro ni to bylo něco naprosto zvráceného, něco nového. 271-272
		Vytváření nátlaku	Já jsem si uvědomoval, že ta situace není dobrá, že na ni vyvíjím nátlak, protože to bylo buď to přijmeš tyhle ty nehorázný podmínky, nebo končíme. 275-276 Nevím jestli je to pro ni opravdu něco za něco. Buď rodina a poli, nebo sama a mono. 320
		Poly není mířená, aby ubližovala	není někdo, kdo ti chce vzít tvého D, rozbít tvůj vztah, ale je to někdo, komu můžeš věřit kdo tě podpoří. 305-306
Sexualita	Sexuální složka vztahu	Popírá sexuální úmysly a obhajuje se	Jsem ji říkal, ne tak jako nebalil, prostě kamarádka, možná by z toho mohlo, něco do budoucna být, ale nehodlám nic uspěchat. Netoužil jsem okamžitě ji sbalit, hned postel a se vším všudy. 212-214
		Zlehčování důležitosti	Pro mě tam není primární ta složka sexu, 5 Přitom takové další věci je to, co se mi moc na té polyamorii líbí mnohem víc než to, že mohu spát se 2 ženskými nebo více. 419-420
		Kritika zdůrazňování sexu v médiích	V těch mainstreamových médiích se hrozně zdůrazňuje, protože je to samozřejmě hrozně chytlavý, ta sexuální stránka toho vztahu. Jako by se u monogamního vztahu zdůrazňovala „Vždyť oni spolu spí!“ 415-417
		Stereotyp – sex určuje druh vztahu	Postupně to dopadlo tak, že jsem vlastně s Annou začal chodit, i po intimní stránce to začalo všechno fungovat, už to byl regulérní vztah. 252-254

		Touží po sexu ve 3	Samozřejmě, že bych mohl říct „podívej ty s námi nechceš spát, tak se seber a jdi“, ale to není to po čem toužím..
		Zdůrazňování	To byla moje první holka vůbec, vlastně i moje první sexuální partnerka. Já jsem byl její první asi i kluk, jestli měla někoho přede mnou to nevím, každopádně jsem byl její první sexuální partner – to určitě. Takže oba dva jsme byli, prostě paní a panna. 40-42 Jednou za čas tak jednou za 14 dní u ní přespím, to si dáme hezkou večeři a uděláme si takový příjemný partnerský večer se vším všudy. 296-297
	Fyzická blízkost	Kamarádká	Ale kluci, chlapy, kteří mi jsou sympatičtí vzhledově nebo povahově, se kterými kamarádím, ty nemám problém vzít třeba kolem ramen. Navazovat takto bližší kontakty, 14-15 Já jsem byl prostě rád, že s ní můžu mít pořád hezký blízký vztah, jako s dobrou kamarádkou. Nedošlo to dál než k nějakému objetí a pár krátkých polibků. 395-396
		Posouvá hranice vztahu	tak jsem ji tak jako naznačoval, že je mi sympatická, že se mi líbí, tak jsem ji při rozloučení takhle pohladil (<i>respondent vstává a demonstrationně mi hladí rameno</i>) ona se ucukla, někomu to nevadí... ale ona sebou ucukla. 207-210
Svoboda	Možnost navazovat více vztahů	Hlavní charakteristika polyamorie	pro mě je tam primární, to že člověk může navazovat blízké vztahy s více osobami, proto je tam ta předpona poly. 6-7
		Uspokojení	Fakt mi bylo hrozně fajn, že jsem tam byl s kamarádkami blízkými. 205-206
		Dožadování se možnosti mít více blízkých vztahů	Když jsme spolu nebyli dohádání, tak jsme o tom dokázali takhle bavit a já jsem říkal, ale já cítím, že potřebuju, že

			si chci takhle navazovat takovéhle vztahy. 164-166
	Omezování svobody	Obcházení zákazu tajně	já jsem se v tom vztahu cítil svázaný, jako svěřací kazajka, to si představte (<i>respondent předvádí gesty</i>). Tehdy jsem to řešil pro sebe tak, že jsem si na internetu našel kamarádku na dopisován. 58-60
		Nepřijatelné	než abych žil ve vztahu, ve kterém mám pocit, že mě to takhle svírá a nemůžu prostě realizovat sama sebe, nemůžu se kamarádit s kým chci, nemůžu být s kým chci. ... Tak v tom případě je pro mě přijatelnější se s tebou rozejít, 170-173
		Zvyšuje její potřebu	Tím, že mi ty vztahy zakazovala tak mi chyběly. 218
	Tolerantnost	Rozdílná očekávání	i třeba s tou Miladou, která byla tolerantnější jsem taky cítil tu žárlivost a říkal jsem si "Je ona moc žárlivá, nebo já jsem ten, který požaduje naopak od ní nějaké nadstandartní úlevy." 143-145
		Změna hodnocení chování	nikdo se nad tím nepozastavoval. Bylo to takový jako normálka. 149 (popis dětství) to je vlastně společensky nepřijatelný, co mi říkala i ona z pohledu jejích kamarádek, abych třeba nějakou kamarádku pozval do čajovny. Když jsem zadaný. 161-163 Prostě nemůžu pozvat kamarádku do čajovny, nemůžu si s nějakou jinou kamarádkou vykládat v autobuse a psát po chatu po večerech. Protože se to prostě nesmí, je to nevěra – skoro. 179-180
		Vzestup	Ona se posunula od naprosto šíleného žárlení až k velice vstřícný přístup. 330-331
	Svobodu mít i dát	Vztahy nejsou majetnické	Nebo "mít" to zní hrozně majetnický, já se tomu bráním. Tomu mít partnera, mít vztah. Pro mě jde spíše o to ten

			vztah udržovat a pečovat o něj, než ho mít a hamounit si ho pro sebe. 260-262
		Nezneužívání důvěry	Tam jde hlavně o to abych nebyl svázaný a neseděl někde v kleci. Já toho nijak nezneužívám... nechodím na diskotéky, nerandím ve velkém. Já mám vlastě Miladu a Annu, pár takových blízkých kamarádek. 387-389
		Různá úroveň svobody pro sebe a partnerky	Kdyby Anna měla dalšího partnera, tak by se to samozřejmě muselo nějak logisticky vyřešit, asi bychom se nemohli potkávat v jedné místnosti.. Muselo by se to nějak, nechci říct, že vyloženě rozpis, ale asi by se to muselo nějak vyřešit. 453-455
Otevřenost komunikace	Lhaní	Dlouhodobě neudržitelné	Já jsem ji to potom řekl. Poroto že jsem viděl, že to takhle není možný, lhal jsem na všechny strany. Měl jsme s tím sám osobní problém. 65-66
		Přiznané	Řekl jsem ji, že jsem ji nevěrný a že mě to mrzí, chtěl jsem to nějak řešit. 66-67
	Upřímnost	Připravování na další info	Já jsme ji o tom říkal i před tím rozhovorem. Věděla, že mám kamarádky, se kterými se scházím a pak jsem ji i řekl, že mám přítelkyni, a že jsme spolu už i spali. 280-281
		Díky negativní zkušenosti	Přeci jenom v tom prvním vztahu s mou ženou to jsem si tak nabyl hubu, to bylo... řekl jsem si, že ne, už nikdy nebudu navazovat nový vztah dokud nebude ukončený ten předchozí. 288-290
Vyjednávání polyamorie s okolím	Polyamorie je tajná	Snaha o zachování stereotypu	Ona je hodně pro rodinně zaměřená. 335 ... V rámci rodiny se o tom neví. To je „closed it“ jak se říká v angličtině. 339
		Odtajnění v nouzi	mohla si myslet, že tu Miladu podvádím, a to jsem hodně nechtěl. Tak jsem ji pak po chattu, taky ji mám v přátelích. Tak jsem ji říkal „Hele ono je to trošku jinak, než to asi vypadalo...“ 359-361

		Strach z následků	Trošku se taky bojím o svou pracovní pozici... někdo nám tady kazí mládež, abych nemusel vypít číši bolehlavu 366-367
	Snížení rizika odsouzení	Narušitelé společenské normy	Já si dovedu představit, že bych to třeba řekl bráchovi, o 3 roky mladšímu který je taky docela podivín. 341-342 Tak to jsou 2 gayové, kteří sem přišli ještě s jejich kamarádkou transkou, tak jsem jim říkal „vy jste taková veselá kopa, tak já vám něco řeknu“ tak jsem jim to řekl a oni z toho byli nejdřív celý paf. Ono to není běžné ani mezi tou LGBT komunitou. Ale pak to nějak vzali, že jo, že je to ok „Taky jsi takový queer jako my.“ 353-356
		Vzdálenost od bydliště	Řekl jsme to pár lidem – studentům a lidem tady z O (jméno města) prostředí, u nás ve V (jméno města) bych to nedokázal říct. 350-351
Negativní emoce	Spojené s dalším mužem partnerky (teoretické)	Obava o blaho partnerky	já bych měl největší obavu z toho, že by na sebe mohla nalepit nějakého chlapa, který by měl zneužívací tendence. Toho se bojím. O ní se bojím. 459-461
		Žárlivost kvůli nahrazení	Já si myslím, že určitě jistou dávku žárlivosti mám a samozřejmě bych tam cítil tu újmu, že už pro mě nemá tolik času. 458-459
Vytváření identity	Obhajování přirozeností	Popis celoživotního tíhnutí k ženám	Už vlastně na základce jsem kamarádlil se spoustou holek, hodně jsem se zdržoval v holčičím, nebo dámském kolektivu. 145-146 Já jsem inklinoval k tomu dívčímu kolektivu, docela jsme si měl s těma holkami i co říct. 150
		Nemožnost sebenalnění	Opravdu to na mě doléhalo hrozně, jsem cítil velkou část svojí osobnosti tím useknutou, potlačenou. 182-183
	Přijetí „nenormálnosti“	Ztotožňování s devianty	Ale pak to nějak vzali, že jo, že je to ok „Taky jsi takový queer jako my.“ 356

	Polyamorie jako orientace	Není možné ji změnit, je to vrozený stav	Hlavně jsem chtěl říci, jak jsem říkal na závěr, že se k tomu lidi můžou stavět různě, někteří mají Polyamorii jako zajímavý fetyš a to jsou lidi, kteří se k tomu dostali až dodatečně, kteří to nemají v sobě. A zrovna tak jsou lidi, kteří to mají jako orientaci. Zrovna tak jako homosexuálové mají orientaci na stejné pohlaví, tak já mám orientaci... nebo mám pocit, že mám orientaci (nemůžu říct, že to tak 100% je), na více vztahů zároveň. 480-484
Časovost	Setkávání s 2. partnerkou	Plánované a pravidelné	Jednou za čas tak jednou za 14 dní u ní přespím, 296
	Společný čas všech 3	Různé prožívání	ona bydlela asi 4 dny u nás. My jsme defacto fungovali jako 3 členná rodina, plus teda L (jméno dcery). <i>Jak to fungovalo? Nebyl to problém?</i> Z mého pohledu úplně skvěle, z pohledu Anny taky. Ta z toho byla nadšená. Milada trochu skřípala, protože ona je mono, takže tam byly trochu tenze. 403-407
	Sen o společném bydlení	Nesdílí ho všichni	Pro mě je to velice lákavá představa, s Annou když jsme se o tom bavili, tak ona by se mnou ráda bydlela. A ne jenom se mnou, ale s námi všemi. Máme takovou představu – říkáme tomu polydomeček 435-437 Ale to je hudba daleké budoucnosti, záleží na tom, jestli to ta Milada zvládne. Vždycky když je takové mono-poly soužití, tak se říká, že je potřeba postupovat hodně pomalu, aby ten člověk co je mono, aby to nevzdal. 441-443